

Kuylenstierna - Karl XII's Drabanter. 1910.

KAROLINSKA KRIGARE I.

KARL XII:S DRABANTER

AF

OSWALD KUYLENSTIERNA

STOCKHOLM
A. B. NORDISKA BOKHANDELN

ARVID HORN

KAPTENLÖJTNANT VID DRABANTERNA

1700—1705.

Porträtt af Johan David Schwartz, tillhörigt grefve A. Horn.

KAROLINSKA KRIGARE I.

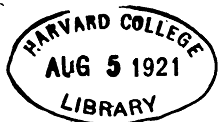
KARL XII:s DRABANTER

AF

OSWALD KUYLENSTIERNA

STOCKHOLM
A. B. NORDISKA BOKHANDELN

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1910.

Karl XII:s drabanter.

Det är en gammal och ofta upprepad förebråelse mot oss svenskar, att vi af slöhet, lättsinne och otacksamhet lämnat åt glömskan många bland de värdefullaste af de skatter, som våra fäder gifvit oss i arf.

Väl är det sant att på senare tid en återuppstånden nationalkänsla fört med sig lusten att åter bringa dessa dyrbarheter i dagen, men ännu är det mörkt i många vinklar och vrår i våra stora minnens skattkammare; ännu ligger förgätenhetens damm öfver många af dess kostbaraste ädelstenar.

Våra största statsmäns öden äro i regeln okända för våra dagars unga Sverige, men ännu fullständigare är det glömskans mörker, som hvilar öfver flertalet af våra tappraste krigares minne, dessa män, hvilkas bragder vi svenskar dock hafva att tacka för att vi icke tillhöra nationernas backstugusittare ...

Bland dem äro Karl XII:s drabanter. Vi uppställde en gång här i landet en ryttartrupp, hvars like världen aldrig sett, hvarken förr eller senare. Det var en skvadron på 200

ryttare, där ingen man i ledet hade lägre än ryttmästares grad, och där manskap och befäl uttagits af de tappraste bland de tappre, i en här, sådan som Karl XII:s, den stoltaste trupp, som någonsin galopperat öfver ett slagfält.

Men — intet minnesmärke förvara dessa karoliners namn, ingen har gjort sig mödan att söka skrifva denna märkliga kårs historia. Dessa hjältar hafva ridit bort i den stora glömskans natt.

En så hög grad af förgätenhet, en så svart otacksamhet kan dock icke förklaras blott och bart genom det svenska folkets vanliga sömnaktighet och dess brist på sinne för det förflutna. Andra bidragande orsaker måste sökas. De äro också i främsta rummet att finna däri att drabantkårens alla lysande bragder utspelades på utländsk botten, fjärran från hemmet och krönikeskrifvarne, och att drabanterna själfva — dessa de långa klingornas män — mer än andra karoliner synas hafva saknat lust att föra pennan. De fäkta, men skrifva icke . . . Svärdshugg blixtra och förglömmas, sår läkas och lik förmultna, men pennans streck på papperet kunna bevaras genom sekler. Drabantkåren hade icke någon sin egen häfdatecknare med under fälttågen, och efter Karl XII:s död fann den ingen ny.

Eftervärldens kunskap om dessa drabanters namn och hufvuddragen af deras öden skulle emellertid hafva varit ännu mera begränsad, om icke majoren B. A. Ennes år 1818 infört en del uppgifter beträffande drabanterna i sina »Biografiska minnen af Konung Carl XII:s krigare». Tack vare bland annat de anteckningar från en 13-årig fångenskap i Sibirien, som gjorts af Ennes' farfar, ryttmästaren Barthold E., hafva sålunda en del drabanters namn blifvit bevarade.

Senare års lifliga Karl XII:s-forskning, som skänkt vår historia så många nya fakta och många värdefulla upplysningar, har dock icke bringat mycket nytt i dagen beträffande drabanterna och deras öden. Det är egentligen endast de för en fullständig kännedom om denna tids historia så värdefulla »Karolinska krigares dagböcker», utgifna af professor

A. Qvennerstedt, som riktat vår personhistoriska litteratur med nya drabantnamn.

De tryckta källorna till Karl XII:s drabanters historia gifva därför en i påfallande grad ringa behållning. Tack vare Gahm Perssons samling af »Kongl. stadgar, förordningar, bref och resolutioner angående Svea rikes landt-milice till häst och fot» och i än högre mån genom i *Krigsarkivet* förvarade handlingar — i främsta rummet drabanternas aflöningsrullor o. d. — har det dock blifvit möjligt både att skapa en bild af deras tjänstgöring i fred och i fält och att åstadkomma en nära nog fullständig namnförteckning.

Ur i *Riksarkivet* förvarade handlingar beträffande lifdrabanterna har äfven kunnat hämtas en del betydelsefulla upplysningar, angående kårens historia, om det också här finnes en stor lucka mellan kaptenlöjtnanten Otto Wrangels bref, dagtecknadt Alt-Ranstadt den 9 oktober 1706; och hans efterträdares Karl Gustaf Hårds utförliga skrifvelse af den 10 september 1713, från Timurtasch. I sanning ett vältaligt tomrum! Sanden vid Dnjepers stränder har tagit i sitt förvar de förkolnade resterna af de papper, som nu saknas i arkiven på Riddarholmen.

Drabanterna före år 1700.

Ordet *drabant* härledes af Dalin från verbet *drabba*, då det sålunda ursprungligen skulle betyda: stridsman, kämpe. En vida sannolikare härledning är dock den ur det tyska ordet *traben*. Drabanter, på tyska *trabanten*, funnos flerstädes i utlandet redan under medeltiden och utgjorde ursprungligen en oberiden lifvakt hos de högst stående i samhället.

I Sverige synes Gustaf Vasa hafva infört bruket af att låta en kunglig person beledsagas af drabanter. I 1539 års hofordning föreskrefs sålunda att drabanter skulle öppna och sluta tåget, då hertigarne Erik och Johan gingo ut. Dessa drabanter voro icke sällan af utländsk börd och fingo utom sin vakttjänst

vid hofvet, förrätta uppdrag af olika slag både inom och stundom utom landet.

Krigsarkivets äldsta handling beträffande drabanterna är från år 1563. Deras antal var redan då icke obetydligt. Från år 1577 finnes en mönsterrulla öfver »Konungens, Drottningens och fröken Elisabeths drabanter». (»Fröken Elisabeth» var Gustaf Vasas yngsta dotter med Margareta Leijonhufvud.) Dessa drabanter räknade ett antal af mellan 80 och 90, och stodo under befäl af en »drabanthöfvitsman». Under Karl IX hade deras antal vuxit till närmare 120, men de synas mera hafva varit en slottsvakt än en militär kår.

Den som omskapade drabanterna var Gustaf II Adolf. Han gjorde *Kongl. Maj:ts drabanter* till en organiserad kår, dels till häst och dels till fot, uppgående till öfver 200 man. Denna titel behöllo drabanterna sedermera under hela vår storhetstid. Ordet *lifdrabant* framträder först under 1700-talet.

Karl X Gustaf hade ett kompani »du Garde de Corps», räknande 1 öfverstelöjtnant, 2 löjtnanter med ryttmästares traktamente, 2 kvartermästare, 4 korpraler och 120 »gemene och adelsburser». Ordet *buss* kommer sålunda tydligen af det tyska *bursch*. År 1676 fanns »Hans Kungl. Maj:ts Guardie Adelsburschdrabanter», med Hans Henrik von Siegroth som öfverstelöjtnant och Lorentz Hammarsköld som kaptenlöjtnant.

År 1676 räknade drabanterna 200 man samt dessutom 16 »expentanter», och år 1682 fanns 6 korpraler och 200 man, en siffra som sedan blef för lång tid bestående.

Chefer för drabanterna voro under slutet af 1600-talet öfverste J. Spens (1679—1693), öfverste Karl Gustaf Mörner (1693—1696) och öfverstelöjtnanten Karl Nieroth (1696—1700).

Fullständig organisation fingo emellertid drabanterna först under Karl XI.

Tack vare »Kongl. Maj:ts Reglemente, hvarefter Des Drabanter så hemma som i fält, camperingar och marscher sig underdånigt hafva at rätta; Gifvet Stockholm den 28 april 1695» är det möjligt att lära känna drabanternas organisation,

rekrytering, utrustning och beväpning samt utbildning och tjänstgöring i fredstid under slutet af Karl XI:s och början af Karl XII:s regering.

Detta detaljerade reglemente har tydligen flutit ur Karl XI:s den store rikshushållarens och organisatörens egen penna. Det bär i mycket prägeln af hans personlighet.

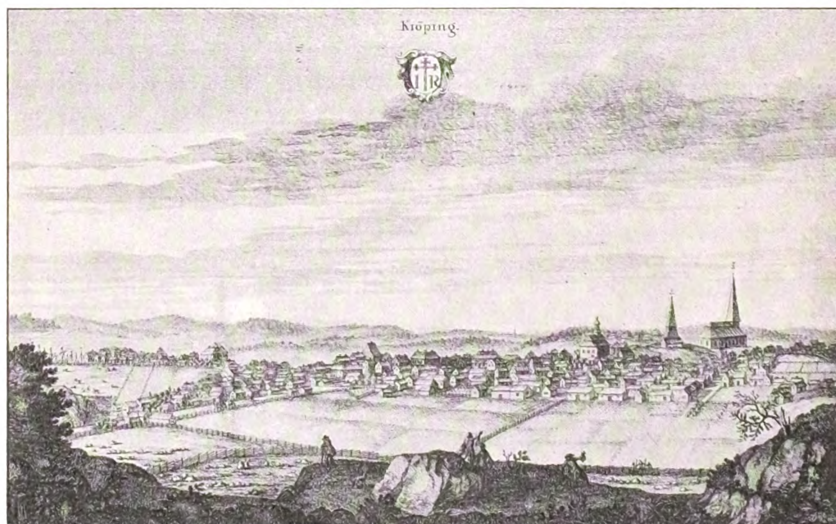
Hvad Karl XI genom detta reglemente i främsta rummet ville inskärpa är tydligen: ordning och gudsfruktan, god hushållning och sträng disciplin. Allt är ytterst noga reglementeradt, de nio första punkterna handla om bevistandet af gudstjänsten, om böners hållande m. m. Därnäst synes nära nog som det viktigaste betraktas, att inga kronans tillhörigheter på något sätt skulle förfaras.

Organisation, förläggning och rekrytering.

Drabanterna, som bildade ett kompani under befäl af en öfverstelöjtnant, räknades tillhöra lifgardet och hade såsom högste befälhafvare »öfversten af Kongl. Maj:ts Lif-Garde». Drabantkompaniet befann sig emellertid endast undantagsvis i Stockholm. Denna sedermera så berömda kår var nämligen förlagd med fyra korpralskap i Arboga och två i Köping. Af kompaniets befäl bodde dess chef öfverstelöjtnanten samt hans närmaste man, kaptenlöjtnanten, i Arboga och de båda löjtnanterna i Köping. Flere omständigheter synas hafva bestämt Karl XI för valet af dessa enkla och aflägsna garnisonsorter.

Konungen ville nämligen gärna räkna *Kungsör*, som sin egentliga upphållsplats utom Stockholm och ville då hafva sina drabanter i närheten. Från Arboga hade de omkring 1 1/2 mil och från Köping något öfver 1 mil att rida till den obetydliga träbyggnaden vid Kungsör, där konungen så gärna bodde. Det är icke utan intresse att följa Karl XI på hans färder, under det år, då han utgaf detta reglemente för drabanterna, och se huru han, så snart regeringsbördan medgaf, återvände till sitt älskade Kungsör, om också vistelsen där helt säkert blef kortare än hvad han själf önskade.

År 1695 vistades sålunda Karl XI i Stockholm ända till slutet af januari, men den sista i månaden befann han sig på Kungsör, där han stannade nästan hela februari. Sedan begaf han sig åter till Stockholm, där han tillbringade mars, april och något mer än halfva maj, då han gjorde en resa till Säter. Den sista maj var han åter på Kungsör för några dagar. Större delen af juni och halfva juli tillbringade han i Stockholm. Med undantag af en mönstringsresa, vistades

han återstoden af juli och de första dagarna af augusti på Kungsör, dit han efter en resa till Vestergötland återvände i slutet af månaden, och där han vistades till midten af september, hvarefter han kvarstannade i hufvudstaden till årets slut.

Under de båda senaste lefnadsåren, 1696 och 1697, blef dock Kungsörsvistelsen kortare.

Köping och Arboga voro emellertid den tiden mera lämpliga garnisonsorter än hvad man i våra dagar kan förmoda.

En annan omständighet, som synes hafva bidragit till valet af garnisonsort, var helt säkert den att kostnaderna för bostäder åt drabanterna samt stallrum och furage för deras hästar sannolikt voro vida mindre i Arboga och Köping än i Stockholm.

Någon gemensam kasernbyggnad fanns emellertid icke, utan drabanterna hade sina kvarter i olika gårdar. Vid utryckning samlades hvarje korpralskap vid sin korprals kvarter, hvarefter de afmarscherade till ortens torg.

Köping var vid denna tid en jämförelsevis betydlig ort, som under 1600-talet i storlek varit den sjuttonde af Sveriges städer och som ännu i midten af 1700-talet räknade omkring 1,250 invånare.

»Karl XI», heter det i Tunelds geografi, »jagade ofta i Köpings djurgård och anställde möten och öfningar med de i denna trakt af Västmanland förlaggde tropper, dels på Köpings äng i Grunö hage och vid Grunö bro, där en skans i detta ändamål var uppkastad.» Här ägde en »simulacre» rum i juli 1686, då denna skans stormades under konungens eget befäl, gent emot fältmarskalken Ascheberg, som förde befäl öfver motståndarna.

Arboga var visserligen den mindre af de båda garnisonsorterna, — staden räknade år 1723 ett antal invånare af 643 — men hade vid denna tid en viss betydelse, därför att öfver denna stad gick den tidens bekvämaste förbindelse mellan Stockholm och Göteborg, med segelfart mellan hufvudstaden och Arboga. Staden hade god förbindelse med Kungsör, hvars kungsgård låg vid Arbogaåns utlopp i Mälaren.

*

Karl XI hade noga utstakat gränserna för befälets skyldigheter.

Det tillkom i främsta rummet *öfverstelöjtnanten* att upprätthålla ordning och disciplin vid kompaniet samt tillse att »bussarna uti handgrepp och exercitier» fingo sin utbildning, liksom att bestämmelserna för »kommenderingar i fält och camperingar» iakttogos.

Kaptenlöjtnanten biträdde honom härvidlag och förrättade i hans ställe inspektioner. Sålunda ålåg det honom att åtminstone hvar fjortonde dag resa till Köping för att tillse »huru löjtnanten, som där tillstädes är, med bussarna god ordning och disciplin håller, och huru de i sina handgrepp och exercitier öfvas».

En af löjtnanterna var i regel på vakt hos konungen.

Beträffande dessa *drabantlöjtnanters* skyldigheter föreskref sålunda Karl XI: »Löjtnanten, som vakten hos Kongl. Maj:t hafver, bör också göra sig underrättad om alla obekanta och främmande personer, som sig uti Kongl. Majt:s rum, antingen i bönen, predikan eller eljest inställa, att kunna vid tillfrågan gifva därom besked.

Sammaledes där som uti Kongl. Maj:ts förmak eller andra rum skulle spörjas något ovanligt buller eller oljud, då skall bemälte löjtnant, som vakten hafver, sådant förbjuda och hindra, ingalunda tillstädjandes att någon otidighet föröfvas.»

*

För att blifva antagen till drabant fordrades, enligt Karl XI:s reglemente, att vara af svensk nationalitet, »tillförene hafva tjent» och kunna »sitt ärliga förhållande med vederbörandes pass bevisa». Men dessutom skulle den inträdessökande uppvisas för konungen personligen, som godkände eller kasserade honom. Så snart en drabant blifvit antagen, fick han aflägga trohetsed, innan han fick börja sin tjänst. Att äfven adelsmän togo anställning som drabanter framgår af följande bestämmelse: »Alla utaf adel, som tjäna för gemene under draban-

terna måste göra lika tjänst med de andre gemene, ehvad kommendering det ock vara må, intill dess han därifrån avancerar.»

Beväpning och utrustning.

Drabanterna buro under möten sina egna kläder och fingo icke använda kronans munderingar annat än då detta särskildt var anbefalldt. Då de voro kommenderade på kungsvakten i Stockholm buros särskilda munderingar, enligt följande bestämmelser: »På det drabanterna, då de ifrån Arboga eller Köping till Stockholm på Kongs-vakten kommenderas, icke måge på resor fram och tillbakas förderfva och utslita sina monderingar, så har Kongl. Maj:t de härefter specificerade 24 monderingar låtit förfärdiga, hvar af de sig, när de på Kongsvakt äro, skola betjäna, beståendes desamma uti 24 stycken nya älghudsskyller, hvaraf skjortan med goda silkesband stofferad är; 24 stycken nya lifgehäng af älgshud med förgyllda söljor; 24 st. nya karbinremmar af älgshud med förgylldt beslag, men karbinhaken af järn; 24 st. nya patronkök, med förgylld sölja på remmen; 24 st. nya svarta hattar med guldhattband och randen eller borden uti en guldgalon infattad; 24 st. nya blå klädesjackor, med flata förgyllda knappar, nämligen 3 $^{7}/_{12}$ dussin i hvar rock, så ock guldgalon på uppslagen och på rocktaskorna; 24 par nya handskar, kragen af älgshud, men handen bockskinn; 24 st. nya värjor med blå och gula silkesvärjeband; 24 st. nya karbiner. Ofvan specificerade monderingssorter skola uti ett därtill gjordt skåp i drabantsalen på slottet förvaras. Skolandes den korpral, som bemälte monderingar först efter inventarium emottager och på Kongsvakten utdelar, vid dess aflösande desamma efter bemälte inventarium till korpralen, som honom aflöser, igen ifrån sig mot kvittens leverera; Men då Kongl. Maj:t och Hans Kongl. Höghet Prinsen ifrån Stockholm resa, och ingen Kongsvakt af drabanter på slottet lämnas eller kommenderas, så länge högstbemälte Kongl. personer äro borta, då skall korpralen, som sist på Kongs-

vakten är, alla ofvanbemälte monderingssorter till regementsskrifvaren af Hans Kongl. Maj:ts lifgarde, efter bemälte inventarium hvar gång leverera, och honom nyckeln till skåpet tillställa, sedan monderingarne, uti hans närvaro äro däruti upphängda, till dess en korpral igen med Kongsvakten hitkommenderas och ankommer, då hafver den kommenderade korpralen samma monderingar utaf regementsskrifvaren efter dess egna utgifna kvittens eller inventarium att affordra.»

Noggranna bestämmelser funnos beträffande utrustningen. I reglementet heter det: »Kongl. Maj:t finner också nödigt, att hvar gemen skall förse sig med ett par bekväma väskor, att föra bakför sadelen, efter Kongl. Maj:ts approberade modell, hvaruti han följande monderingssorter hafva bör, nämligen tvänne stycken skjortor, ett par strumpor, en bröstlapp och en mössa att ligga uti, tvänne hvita halsdukar, en kam, den ena sidan med grofva den andra med täta tänder, ett par skor, tvänne par fyrstenar, en loform till pistolerna, och en dito till karbinen. Dessutom bör hvar drabant hafva med sig en skrapa, en vistduk, en ströborste, tolf famnar fouragestreck, en canister eller foderpåse, två gånger söm, och en gång hästskor. Nock bör hvart kamratskap vara försedd med en barack samt tillhöriga stänger och pinnar, tolf alnar starkt krubbstreck af ett godt finger tjockt, därtill en påle; men tältlaget i sista baracken af hvar rad, som slutas vid ändan af kompaniet när det kamperar, bör hafva tvenne pålar, en kokkittel, tvenne saxar och tvenne yxor, tvenne träkannor, en hammare, en tång, och en trosspojke, och uti krigstider en trossklippare med sadel och remtyg.»

Beträffande *officerarna* bestämdes att de skulle hafva »halfva estacader till värjor, både till hugg och stick, alla efter en modell med förgylda fästen». *Underofficerarna* buro värjor med liknande klingor, men med försilfrade fästen.

Angående harnesk föreskrefs följande: »Förutan paradharnesken skola alla öfverofficerare också hafva skottfria harnesk, rygg- och bröststycken, hvaraf bröststycket bör vara skottfritt för mousquette-, och ryggstycket för pistolskott; skolandes alla

desse harnesk vara efter en modell gjorda; desslikes böra alla hafva lika eschabraquer. Sammaledes skola alla öfverofficerare hafva en dräng med en glatt eller slutt bössa af mousquettekaliber, alla efter en modell gjorda.»

»Uppå alla generalmönstringar måste hvar öfverofficerare också hafva med sig det skottfria harnesket, hvilket den ena riddrängen tillika med bössan bör föra; men paradharnesken, hafva officerarna själfva på sig, så väl som deras köllrar och stöflar.»

Tjänstgöringen i fredstid.

Karl XI:s reglemente för drabanterna börjar med orden: »Som all välsignelse och lycksalighet kommer af Gud den Allrahögste, så bör ock gudstjänsten för allting iakttagas och intet försummas.» På grund häraf påbjöds att alla »Kongl. Maj:ts drabanter, officerare som gemene» skulle hvarje sön- och helgdag kl. 8 gå i kyrkan. I Arboga fick för det begränsade utrymmets skull endast tre korpralskap gå i stadskyrkan, under det att det fjärde fick gå i »Op- eller Bondkyrkan». En kvart före åtta uppställde korpralerna sina korpralskap på kyrkogårdarna utanför kyrkorna, hvarefter upprop ägde rum och bussarna förmanades »att vara i kyrkan sedige och stilla».

Vid uppropet närvoro löjtnanterna och gingo vid sammanringen följda af drabanterna in i kyrkan. Öfverstelöjtnanten och kaptenlöjtnanten borde infinna sig »vid syndabekännelsen».

Efter gudstjänstens slut ägde nytt upprop rum, så att icke någon skulle hafva »makt emellertid att absentera sig».

Vid aftonsången, till hvilken samling, ägde rum klockan en kvart öfver ett, upprepades samma tillvägagående.

Försummade en officer gudstjänsten eller gick sin väg, innan manskapet hade blifvit uppropadt, fick han böta med en half månads aflöning. En gemen fick stå två timmar vid straffpålen, om han ej hade tillgång att »lösa sig från pålen med en half månads aflöning, som är $3^1/_2$ daler silfvermynt». I sådant fall skulle dock öfverstelöjtnanten tillse att karlen icke ge-

nom böterna kom att lida nöd och »hästen sålunda miste något till foder och underhåll».

Minst fyra gånger om året skulle drabanterna gå till nattvarden.

Då bön hölls i Arboga kyrka skulle de infinna sig vid densamma kl. 9 på morgonen och då fastan ingick skulle prästen i en officers närvaro förhöra drabanterna i deras kristendomsstycken.

I fält och under marscher skulle hållas bön morgon och afton samt om söndagarna förrättas två predikningar.

Jämte ett noggrant iakttagande af gudstjänstens föreskrifter betonar reglementet nödvändigheten af att god ordning och disciplin iakttages samt att »bussarna i handgrepp och exercitier perfectioneras».

Ingen af drabanterna fick lämna sitt kvarter, sedan klockan slagit nio på aftonen, och skulle korpralerna genom visitationer i kvarteren öfvertyga sig om att denna bestämmelse iakttoges.

För tjänsten i fält och läger funnos särskilda bestämmelser, t. ex.: »I fält och kamperingar, skall alltid vid stora kommenderingar en vicekorpral med dess kommenderade ifrån hvart korpralskap följa, hvilket manskap utaf adjutanten i kaptenlöjtnantens närvaro öfverses och visiteras, huruvida dess gevär är friskt och färdigt, så ock med nödig ammunition försedt, och om hästarna äro till nöje beslagne och icke illa brutne, utan till kommenderingen gode och dugelige, då samma manskap sedan af den därtill kommenderade officern emottages, och till den förordnade sammelplatsen föres, och vicekorpralen begifver sig tillbakas till sitt korpralskap igen.»

Åt *hästvården* ägnades mycken omsorg. Till sina öfriga förtjänster kan nämligen Karl XI lägga den att inom hären hafva lagt grunden till en rationell hästvård. Redan år 1687 hade han härom utgifvit ett reglemente till hvilket äfven hänvisas i de för drabanterna gällande föreskrifterna, i hvilka det heter: »Så länge hästarna stå uppstallade, måste karlen skrapa och viska hästen två gånger om dagen, nämligen om morgonen

och om middagen; men om helgdagarna allenast om morgonen. Hästarna böra också hafva hvardera tre foder om dagen, nämligen om morgonen, middagen och aftonen, då han bör tillse, att det intet sker, medan hästen är varm, hvilket icke allenast hemma på stället iakttagas bör, utan också då de i fredliga tider kampera, och i ofredliga tider stå i fält. Det måste också allvarsamt förbjudas bussarna, att ingen understår sig att tvätta hästarna om benen eller rida dem i vattnet och skölja orenligheten af dem; utan när de äro orena, då skola bussarna, så snart de komma i kvarteren, stryka leran och orenligheten af benen, och det utför med håren. Och sedan de äro torra blifna, så rifves benen med halm uppåt emot håren, och det så länge, att de blifva hel rena; men ingalunda tvätta dem, undantagandes hofven och sluken, de tvättas med kallt vatten likmätigt Kongl. Maj:ts i thy mål utgångne reglemente af den 16. Juni 1687. Dock de hvita och grå hästar, måste sedan som de efter ofvanbemälda sätt äro rengjorda, och benen väl torra blifna, ändå med ljumt vatten tvättas, eftersom de eljest få en elak färg på benen.

När bussarna gifva hästarna foder, måste de hafva en märrskramla eller annat att larma med såsom ock skaffa sig brokota fanor att svänga för hästarna, på det de må vänja sig att intet vara skygga.

Så länge hästarna stå på stall, skola icke allenast korpralerna hvar afton och morgon visitera dess underhafvandes ställen, och tillse, huruledes hästarna ryktas, utan skall också som oftast en af öfverofficerarna gå uti de gemenas kvarter och sammaledes tillse, huru drabanthästarna blifva ryktade.

Om sommaren och den tiden då hästarna släppas uti bete, och drabanterna leja själfva för dem hagar, då skall den tiden öfver, en man af hvart kamratskap hålla vid dem vakt; men sedan de äro införda uti Herreängen vid Arboga, bevakas de af en vicekorpral och åtta man. Och då Kongl. Maj:ts ängar vid Kongsör för hästarna blifva uppgifna, då förökas vakten till tolf man.»

Karl XI hade också sörjt för att icke kronohästen i otid skulle öfveransträngas. Någon träning förekom tydligen icke. Det fanns nämligen följande föreskrifter:

»Hvar vecka skall drabanten rida med kronohästen ut en gång, men när vägarna äro goda, två gånger, hvar gång en fjärdingsväg eller en half mil utom staden, och alltid vänja hästen att vända sig till höger.

När någon drabant vill resa ut på landet och skaffa sig hö och fourage, då tillåtes honom väl i sådant fall att rida kronohästen, allenast att det icke är öfver en eller halfannan mil ifrån staden, och då måste han först hafva därtill öfverstelöjtnantens eller uti hans frånvarande kaptenlöjtnantens lof, och där han ej eller vore tillstädes, då af den äldsta löjtnanten, och sedan han fått tillstånd att rida bort med hästen, bör han den först visa sin korpral, sammaledes då han igenkommer, på det korpralen däraf i tid må se, om hästen på vägen hafver tagit någon skada eller på något sätt farit illa. Och där som då befinns, att hästen är fördärfvad på resan eller bortskämd, bör drabanten densamma af egna medel igenbetala. Sammaledes skola drabanterna vara skyldiga att visa vederbörande korpraler, när det upphandlade höet eller fouraget uti staden kommer, om det är godt eller intet, och där som det befinnes odugligt då det kassera, och ej tillåta sådant för hästen att upplägga utan annat godt i stället skaffa.

»En icke ringa del af drabanternas tid upptogs af *vakttjänst*. I Arboga postade en man utanför öfverstelöjtnantens bostad, och i läger eller i fält stod en drabant som pukvakt utanför hans tält. Vid liknande tillfällen afdelades en vicekorpral med en man från hvart korpralskap till kvartervakt för att hafva »noga uppseende på hästarna, att de icke slita sig lösa, trampa i tygeln eller eljes på ett eller annat sätt skada sig».

Från all annan vakt voro drabanterna befriade, »än allenast hos kongl. maj:t själf och hos hans kongl. höghet prinsen».

När detta reglemente skrefs var den unge kronprinsen ännu icke fyllda tretton år. Från sin barndom hade sålunda Karl XII varit vand att ständigt hafva dessa drabanter i sin närhet. Re-

dan från den tiden kände han dem helt säkert alla till utseendet, och när han som gosse om natten låg vaken i sin stora skulpterade säng och drömde om att som en ny Alexander draga ut och eröfra världen, hörde han natten i ända taktfasta steg utanför. Det var drabanterna, som redan »uti fredliga tider» postade med spända hjullås och laddade karbiner.

Nattposterna hade nämligen att iakttaga vissa försiktighetsmått. Det föreskrefs att dessa, som »stå vakt med spända karbiner, skola väl se sig före, att de alltid hafva mynningen i vädret och icke vända den mot någon dörr eller vägg, på det om hjulet oförvarandes gick af och låset refve eld, så att karbinen gick lös, icke någon olycka därigenom måtte förorsakas, skolandes också löjtnanten tillhålla korpralen, som vakt hafver, att han låter drabanterna hvar morgon deras karbiner afspänna.

Men uti krigstider böra alla poster både natt och dag stå med spända karbiner, hvilka sammaledes, som ofvan förmält är, all försigtighet bruka, att icke någon olycka genom hjulets oförmodeliga afgång må ske.»

Pukornas uttagande ägde rum med en viss högtidlighet, då drabanterna befunno sig i Stockholm. På Norrmalms torg (nuvarande Gustaf Adolfs torg) samlades drabantkompaniet och uppställdes »med ryggen emot Grefve Lillies och fronten emot Gref Torstenssons hus», d. v. s. med ryggen mot den plats där operahuset nu ligger och front mot arffurstens palats. Sedan kompaniet blifvit uppställdt, kommenderades »en korpral med fyra hästar att uttaga pukorna ur det hus, som beboddes af »öfversten af Kongl. Maj:t Lif-Garde», hos hvilken pukorna förvarades, då drabantkompaniet befann sig i Stockholm.

Drabantkårens omdaning 1699—1700.

När det under sextonhundratalets sista år började blifva allt mera klart för Karl XII och hans omgifning, att Sveriges konung inom kort skulle behöfva sin armé i fält, blef det en af hans närmaste uppgifter att omdana det palatsgarde, han ägde

i sina drabanter, till en trupp af ett annat och hittills i Europa osedt slag. Karl XII ville med sin drabantkår skapa en elittrupp, där hvarje man skulle kunna fylla en officers uppdrag, men som ock skulle på slagfältet kunna användas som en truppenhet af yppersta slag.

Denna omdaning ägde rum under senare delen af år 1699 och — hufvudsakligast — under loppet af år 1700. Den 1 januari sistnämnda år ökades drabanternas månadsaflöning från 14 daler silfvermynt till 60, däraf dock 30 afsågs för munderingen, som nu en hvar skulle själf sörja för. Redan tidigare, under senare delen af 1699, hade drabanterna fått en ny, mera lysande uniform. Då försågos nämligen samtliga drabanter med »blå liverie» med guldgaloner. Det talas sålunda i en senare skrifvelse om den nya, »med gullgaloner schamerade», blå rocken samt om »de gamla med gult kläde broderade eschabraquen». Officerarna hade, som det framgår af Arvid Horns porträtt, rikt guldbroderade rockar och buro vaktbricka med Karl XII:s namnchiffer.

Nya hästar till drabanterna inköptes till jämförelsevis höga priser.

De hästar, som köptes år 1700, kostade sålunda 200—300 daler silfvermynt stycket. En »gul häst» inköptes af generalmajor Karl Mörner för 200 daler.

Att höja aflöningen, fastställa ny uniform och inköpa nya hästar var jämförelsevis enkelt. Den största svårigheten vid omdaningen var emellertid personalfrågan. Det gällde i främsta rummet att afskilja de för den nya tjänstgöringen mindre lämpliga äldre drabanterna. Denna drabantkårens nydaning tog emellertid sin början genom att 1 korpral, 1 vicekorpral och 39 gamla drabanter uttogos och gjordes till »ståndsdrabanter hos Hennes Kongl. Höghet Prinsessan» från den 1 januari 1700.

Nu kunde vakanserna fyllas med unga officerare uppfyllande de höga fordringar, som Karl XII ställde på dem, hvilka ständigt skulle åtfölja honom, egenskaper, som längre fram skulle gifva drabanterna deras världsrykte.

I juli 1700 öfvertog Karl XII själf, enligt Nordberg, det ome-

delbara befälet öfver drabanterna, i egenskap af kapten för drabantkåren. Samtidigt ägde en betydelsefull förändring rum i fråga om deras rang. Öfverstelöjtnanten Karl Nieroth, som förut fört befäl öfver kåren, blef generalmajor och chef för Smålands rytteri, och kaptenlöjtnanten *Arvid Horn* blef nu ett slags sekundchef för drabantkåren, med generalmajors rang.

Genom Kongl. Maj:ts nådiga resolution, gifven från Malmö den 18 juli 1700, tilldelas »löjtnanterna af Kongl. Maj:ts drabanter lika rang med öfverstar, skolandes de med dem hafva att alternera allt som de kunna vara äldre till i tjänsten».

Sedan 1695 hade den ene löjtnanten vid drabanterna varit grefve *Karl Wrangel.* Den andre löjtnanten blef nu en annan Wrangel, ehuru ej af samma ätt: *Otto Wrangel,* som trädde i stället för löjtnanten vid drabanterna Adolf Johan Crusebjörn, hvilken blef öfverstelöjtnant vid Östgöta rytteri.

Crusebjörn hade börjat sin bana som kammarpage och hade varit hofjunkare, innan han blef löjtnant vid drabanterna. Hans förflyttning tyder på att drabantkåren nu öfvergick från att vara blott och bart en slottsvakt till någonting annat och mera betydelsefullt.

»Så gick ock», skrifver Nordberg, »en reformation öfver själfva kåren, att åtskilliga gamla och bräckliga blefvo dimitterade med sin förra lön såsom pension till döddagar, men i deras ställe utsöktes ett ungt och friskt manskap af löjtnanter, kornetter och fänrikar ifrån regementena, så att denna staten hade näppeligen sin like vid något hof i Europa.» [1])

I Karlshamn besvarade Karl XII den 24 september 1700 ett memorial från Arvid Horn, hvarigenom drabanterna medgåfvos »fri disposition öfver deras liverie, eftersom de äro skyldiga att skaffa sig annat i stället». Det var en skriftlig resolution på »den nådiga befallning han (Horn) muntligen har fått».

Sålunda hade dessa drabanter, som ett år tidigare gjorde

[1]) Genom ett kungligt bref, dateradt Kristianstad den 8 september 1700, erhöllo korpralerna Säthe, Ekeroth och Berg pension från 1 januari 1701, med 200 daler silfvermynt samt 50 drabanter en pension hvar och en af 100 daler. (Krigsarkivet.)

vakttjänst, skötte sina hästar och bevistade gudstjänsten i Arboga och Köping förvandlats till den förnämsta militära kår i världen, sammansatt uteslutande af för mod och hurtighet kända officerare.

Hvilket slöseri med kraft, kan man säga, att använda som simpla ryttare ett urval bland arméns bästa officerare. Hur mycket större nytta skulle de icke hafva kunnat göra, om Karl XII af dem gjort ett slags generalstab. Det är sant. Men trots konungens egna ansatser i denna riktning, låg ännu år 1700 generalstabstjänsten i sin linda och man har icke någon rätt att begära af Karl XII att han skulle vara hundra år före sin tid. Sådan som nu drabantkåren sammansattes förbrukades — det kan icke nekas — inom densamma en fond af militära egenskaper, som måhända varit bättre på sin plats på andra håll. Det är sant att kåren »Hans Majestäts drabanter» var en mycket stor militär lyx, helt säkert den största som någon furste tillåtit sig i nyare tid — tänkbar och möjlig endast i den stund, då en sjuttonårig, enväldig konung, kort före ett stort krig, trädde i spetsen för en gammal krigarnation och dess välrustade här.

Men efter den store rikshushållarens fredliga sparsamhetsdagar hade nu åter kommit andra. Det gällde ett högt spel, ett stort segerbyte om man vann, ett stort fall om man förlorade. Karl tvekade ej att göra sin personliga insats, han sparade icke sitt eget lif; må det då förlåtas honom, att han slösade med ädelt blod!

Så utan värde var dock heller icke detta sammanförande af nära två hundra hjältar till en enda kår under konungens eget befäl. Karl hade i dessa drabanter sin ständiga eskort och sin ordonnansskvadron, men — mer än så — drabantkåren var en ackumulator af mod och mannakraft. Han själf kände sig på sin rätta plats omgifven af dessa de tappraste bland de tappre. Han kände sig vara hvad han var: den främste hjälten bland hjältar. Han hade verkliggjort sin barndomsdröm. Likt Alexander trädde han i spetsen för blomman af ett ädelt krigarfolk. I fjärran hägrade Granikos och Issos.

I ett högkvarter, där ödesdigra planer skola uppgöras och de vägar utstakas, som gå öfver tusendes lik, där råder gärna betänksamhetens ande. Ett sådant ansvar böjer äfven de starkaste. Men ingen seger vinnes utan det ljusa segerrika hoppet och i ett högkvarter behöfves därför ej blott klokt beräknande strateger med klara hufvuden, utan ock män, som endast vänta på en vink för att rida emot döden.

Man förstår också bättre Karl XII:s ungdomssegrar, då man kommer i håg, huru han städse brukade ha dessa sina drabanter närmast intill sig i sitt högkvarter. Men äfven för hela hans här spelade drabanterna en stor roll. Då soldaterna under striden sågo denna glänsande kår spränga fram, sade de: »Där är drabanterna, med dem är kungen, med honom segern!»

Drabantkåren under fälttågen 1700—1709.

Med drabantkårens omdaning afsåg Karl XII, som förut är nämndt, att skapa ett slags ordonnansofficersskvadron och på samma gång en ständig eskort, som tillika var en elittrupp, hvilken på afgörande punkter kunde sättas in i striden.

Konungen åtföljdes ständigt af en korpral och två drabanter ur den »ordinarie drabantvakten», som räknade 12 man, och i slagordningen under fältslagen finna vi drabanterna uppställda på de ställen, där Karl väntade den hårdaste striden. Under fälttågens gång fingo drabanterna ännu en viktig uppgift, den att utgöra ett slags stab, från hvilken utsändes adjutanter till högre befälhafvare, och ett slags befälsreserv för kavalleriet. Sålunda se vi, huru Karl, under slaget vid Klissow, sänder drabanter att taga befäl öfver skvadroner, hvilkas chefer stupat. Äfven finna vi drabanter använda för särskilda uppdrag, såsom ledande af befästningsarbeten o. d.

Genom att sålunda städse följa konungen kommo drabanter att taga del i alla de fältslag, i hvilka Karl själf deltog.

Vid *Humlebæk,* under landstigningen på Själland, hade drabanterna, som där, enligt Adlerfeld i hans »Histoire militaire de Charles XII» räknade 200 man, sin plats på vänstra flygeln.

Vid *Narva* stodo drabanterna likaledes på vänstra flygeln. Med hvilket ungdomligt, öfverdådigt mod Karl XII kastade sig in i striden framgår af de förluster drabanterna ledo.

I en hos »Sal. Wankifs änckia» tryckt berättelse om »Tappre Swänskes döde och blesserades Åhre-Grifter och Åhre-Sångiar, tå den trogne Staden Narva Lyckeligen Undsattes» finnas uppgifter om de stupade och sårade drabanterna i följande

»Lista *

uppå de döda och blesserade af de svenska trouper, som bivistat slaget vid Narwa. Utaf drabanterna, döda:

Adjutanten Knut Leyonhufvud, som följde H. M. som gen. adjutant hvar uppå han samma dagen sin fullmacht bekommet.

Corporalen, Erich Abrahamson Leyonhufvud. Drabanten Reinholt Wrangel, som äfven följde H. M.

Otto von Brant.
Michael Schröder (Skrader).
Lars Carplan.
Carl Horn utaf sine bless: sedermera död blefven.
Fabian Uxkull.
Anders Nygreen.
Anders Elgberg.
Lorens Bröms.
Johan Gordon.

Giöre tillsammans 12.
Utaf drabanterna blesserade:
Lieut. Otto Wrangel litet i handen huggen.
Qvartermest. Gustaf Horn, genom högra armen in i sidan.
Drabant Bengt Horn, wenstra armen afskuten, i sidan illa bles.
Johan Galle i armen.
Axel Gyllenstierna i axlan illa bles.
Axel Spens i låret.
Christer Horn illa genom högra armen och sidan.
Börie Gyllenclo i foten huggen.
Fabian Witting genom armen i lifvet.
Joh. Blom illa huggen i hufvudet.
Axel Duvalt i halsen.
Liligren, stucken.
Fredrich Granberg illa i låret skuten.
Anders Norling i armen.
Peter Gynterberg lårhpipan afskuten.
Anders Hultenberg i armen.

* Jämför motsvarande uppgifter i Sperlings dagbok, Qvennerstedts Kar. Krig. Dagböcker III. Här nämnas bland de sårade äfven von Hagen, Nordman och Robach.

Olof Colberg genom ryggen.
Lars Faegerhielm genom armen.
Göran Hinsing.
Olof Haggreen.
Erik Markman. Harald Ragge.
Giör tillsammans 26.*
Hästar döda och blesserade 42.»

Listan öfver de vid Narva stupade och sårade beledsagas med orden:

»Och, såsom de gamle romare sine vänners grifter beprydde med Croner, eller japanerne beläggia de sinas grafställen med roser, och persianerna de sinas hvilorum befuchta med rosenwatn: så veta vi fast mehra att dessas ähregrifter af Sveriges tre Croner altid behedras med pris, deras ähreminne städse blomstrar och deras efterlämnades tårar, genom stadig hedervärd ihogkommelse, deras ben såsom med kosteliga balsam befuchta mot all rutnande glömsko.»

*

Efter slaget vid Narva företog Karl XII personligen med sina drabanter åtskilliga ströftåg för att förfölja fienden. Vid dessa tillfällen anförde kaptenlöjtnanten Arvid Horn städse själf drabanterna, »ett öfvertygande bevis att han ej fick spara sin person, hvilket af konungens egen historia mera omständligt kan inhämtas», som det heter i G. Horns lefnadsteckning öfver farfadern.

En ännu mera betydelsefull roll spelade drabanterna under *öfvergången af Dünafloden* den 9 juli 1701. Här voro de bland de första, som kommo öfver floden. Med drabantkåren och en skvadron af Lifregementet högg Arvid Horn fyra gånger in på det saxiska kavalleriet, och sista gången hindrade han detsamma att angripa det svenska infanteriet i flanken, just när de yttersta grenadjärplutonerna redan började vika. Under dessa upprepade angrepp berättas Horn hafva öfverändakastat icke mindre än 17 fientliga skvadroner. Drabanternas hästar blefvo till slut så utmattade, att de icke kunde gå. Själf blef Horn under denna strid så illa skjuten i knät, att han hade känning däraf hela sin lifstid, men i trots af denna all-

* Af de sårade afledo sedermera af sina sår Bengt Horn, Peter Gynterberg och Olof Colberg.

varsamma blessyr red han dock, utan att vara förbunden, omkring med sin trupp, till dess bataljen var fullständigt slut.

En ny lager skulle drabanterna förvärfva sig vid *Klissow* den 9 juli 1702. Här ingingo drabanterna som en af 13 skvadronerna i första linjen af högra flygeln och »anfördes af sina begge lieutenanter, öfversten gr. Carl Wrangel och öfversten Otto Wrangel». Här stupade drabantkorpralen Adam Johan Aminoff.

I slaget, under hvilket dåvarande drabantkorpralen Karl Gustaf Hård samt åtskilliga drabanter sårades, förde drabantkorpralen Clas Hierta samt drabanten Silfverhjelm befäl öfver skvadroner, som förlorat sina officerare och råkat i förvirring.

Äfven i träffningarna vid *Pultusk* 1703 samt vid *Lemberg* och *Punitz* 1704 deltogo med utmärkelse »K. Majestäts drabanter».

Hittills hade drabanterna endast vid Narva lidit större förluster. Deras största manspillan väntade dem först under fälttåget i Ryssland, framför allt vid Golovtjin, Krasnokutsk och Poltava.

Slaget vid *Golovtjin*, den 4 juli 1708, är ur flera synpunkter Karl XII:s märkligaste fältslag, och det i hvilket han på det mest lysande sätt lägger i dagen sin öfverlägsna fältherrebegåfning. Det utgör äfven ett af de yppersta bevisen på den svenska härens taktiska duglighet.

Om drabantkårens deltagande i slaget berättar Nordberg: »Drabanterna, som då ej voro mer än 125 man, träffade med värjan i handen emot 5 fientliga Estandarer, dem de kastade hvar efter annan öfver ända, och kommo omsider så djupt ibland fienden at de hade lidit nöd, om de icke fått undsättning.»

Vid Golovtjin föllo, utom kaptenlöjtnanten Otto Wrangel, drabanterna Barckman, Dam, Clas Hierta, Henrik Horn, Mörling, Palbitzki, v. Palmenbach, Ramsay, Ridderborg, Stormcrantz, Wattrang och Zur Mühlen.

Enligt Ennes skola vid samma tillfälle 33 drabanter hafva blifvit sårade.

En betydlig manspillan led drabantkåren likaledes i striden vid *Krasnokutsk* den 11 februari 1709.

Striden vid Krasnokutsk ingick såsom ett led i den anfallsrörelse öster om Vorskla, hvilken Karl XII igångsatte den 9 februari 1709. Med kavalleri, infanteri och artilleri hade Karl tågat emot de öfverlägsna ryska kavalleristyrkorna, men, då han sammanstötte med ryssarna, var han endast åtföljd af sitt rytteri. Den strid, som nu började, och som fortsattes vid Gorodnoe, tillhör de märkligaste under fälttåget i Ryssland.

Striden vid Krasnokutsk inleddes af drabanterna. Det heter hos Nordberg: »Här fingo de Svenske se andra fiendtliga trouper, som stått på deras höger, och kommo nu vid qvarndammen antogande, hvilken de Svenske hade passerat. Desse voro 6 Regementen Dragoner och 2 batailloner beredet fotfolck af Czarenz Lifgarde, med hvilka Generalen Rönne kommit samma dagen til Horodne (Gorodnoe). Han hade satt dem på högra sidan om staden, på fördelaktiga ställen vid dammen och inom planck, där de kunde göra största skadan; andra voro åter stälda bak om gärdsgården neder vid kärret; hvar om rätt nu skall mera nämnas. Drabanterna vände sig emot de förra, och måste när de med stort besvär kommit utför backen, uthålla deras eld och granater; men gjordet så manligen och behiertat, at några af dem, när hästarne af matthet ej kommo ur stället, sprungo af och gingo först med pistolerna, och sedan med värjan in i fiendens trouppar. Deras Lieutnant, öfversten Johan Gierta fick 2 kuhlor strax nedanför högra knäskålen, åtskilliga blefvo blesserade, och 10 slagne.

»Allt här in til voro de Svenske lycklige, och hade jemväl sedan så blifvit, om de litet stadnat och afbidat de andra Regementena; men en alt för stor hastighet förde först drabanterna, hos hvilken konungen var, at jaga förbi staden utför en backe, som de flyktigande gått förut.»

Från Krasnokutsk drefvos ryssarna till det 7 à 8 kilometer nordost därifrån liggande Gorodnoe. Här inträngde Karl, följd af sina drabanter, i staden och förorsakade de flyende

ryssarna stora förluster. Om denna strid heter det i Stilles »Carl XII:s fälttågsplaner 1707—1709»: »Segern vid Krasnokutsk-Gorodnoe måste utan tvifvel räknas bland de mest märkvärdiga bedrifterna under hela kriget. Om man får tro öfverste Posses och Petres dagböcker, skall den ryska vid Gorodnoe, som besegrades och drefs undan i flykt, varit nio à tio gånger starkare än det kavalleri, hvarmed Karl gick till anfall, och om än dessa uppgifter skulle innebära en öfverdrift, så är det tydligt, att disproportionen i antal var stor. Det svenska kavalleriets duglighet och särskildt drabanternas stolta dödsförakt har säkerligen aldrig trädt fram i klarare dager än vid Krasnokutsk och Gorodnoe. Petre, som hörde till det efter kavalleriet framryckande Dalregementet, skrifver i sin dagbok, att »vi kunde ej utan största förundran åskåda, huru Hans Majestät fienden efterjagat såväl igenom i moraster, som var fulla med vatten, dock under frusne som i skogar höjder i den djupa snön, därest fienden mycket bitit uti». Karl ledde själf attacken och var med drabanterna i värsta faran.»

Vid Krasnokutsk stupade: v. Chemnitz (Kemmitz?), Cronmark, v. Essen, Hummer, C. Hård, Lagermarck, Pelltz, Sittman och Taube.

Så randades till slut drabanternas sista stora strid, slaget vid *Poltava* den 28 juni 1709.

Då Karl vid tolftiden på natten, under den sydländska stjärnhimlen lät lyfta sig upp i sin hästbår för att åtfölja högra flygeln vid dess framryckning, redo drabanterna till ett antal af »knappt 100 man» vid sidan af båren. Denna ur Nordberg hämtade styckeuppgift synes sannolikare än den, som Poniatovski lämnar i sin berättelse öfver slaget (se Hist. Tidskrift 1890), enligt hvilken drabanternas antal uppgick till 60. Möjligt är dock att endast 60 befunno sig vid hästbåren, under det att återstoden, med skilda uppdrag, var spridd på olika håll. Jämför man dock de olika uppgifterna med hvarandra, kommer man emellertid till den slutsats, att drabantkåren i sin helhet Poltavadagen räknade omkring 115 man.

Huru många och hvilka af dessa stupade? Denna fråga är ännu obesvarad.

Å Artillerigården i Stockholm reser sig en bronsbild: en kvinnogestalt, som fäller en fana öfver en stupad karolin.

Detta monument var en gång afsedt att resas vid Poltava och bar ursprungligen inskriften: »Af det minnesgoda Sverige åt sina vid Poltava fallna söner.»

Men sanningen att säga har Sverige först på allra sista tiden rätt att i detta afseende kalla sig *minnesgod*. Ingen skald har besjungit denna drabanternas sista strid, ingen målare har gjort den till föremål för sin pensel, ingen historieskrifvare har ännu samlat de strödda uppgifterna om denna kamp, som erinrar om grekernas vid Thermopylä, ingen personhistoriker har sökt fastslå de fallnes namn. Endast Ennes säger lakoniskt: »uti slaget vid Poltava skola 21 lifdrabanter blifvit dödsskjutne, men man känner ej namnen af flera än fyra.»*

Den sista december 1708 hade drabanterna, korpraler och vice korpraler inbegripna, räknat 162 man. Af dessa hade 10 stupat vid Krasnokutsk-Gorodnoe. Oersatta förluster under den tidigare hälften af 1709 kunna näppeligen hafva öfverstigit 30—40 man. Antalet i slaget vid Poltava närvarande drabanter torde sålunda säkerligen med ett eller annat tiotal hafva öfverstigit 100, eller i rundt tal varit 115.

Huru många drabanter stupade då i slaget vid Poltava? Den af Ennes uppgifna siffran 21, som väl härleder sig ifrån den muntliga traditionen, är sannolikt riktig. Om man sålunda antager, att drabantkåren vid slagets början räknade omkring 115 man, kan man ungefärligen bestämma de stupades och försvunnes antal. Poltavas blodiga dag delade Karl XII:s lifdrabanter i trenne hopar: en del, till antalet 80, följde konungen till Bender, en annan hop, räknande omkring 15, gingo i rysk fångenskap, under det att återstoden, alltså omkring 20, stupade i slaget. Äfven om en eller annan, i likhet med Adolf Gyllenpistol, blef skild från sina

* I själfva verket känner Ennes endast namnet på två (Ridderborg och Törnqvist), ty Björkman hade stupat redan den 17 juni och Göran Oxehufvud var ej drabant.

kamrater och ensam irrade omkring i landet efter slaget för att först senare finna döden eller fångenskapen, så torde dock antalet vid Poltava stupade hafva uppgått till den af tradition uppgifna. Denna siffra öfverensstämmer äfven med hvad de i krigsarkivet förvarade aflöningsrullorna säga eller rättare — icke säga. Under det att man genom andra handlingar i krigsarkivet och på annat sätt med full visshet endast kunnat fastslå namnen på 8 vid Poltava stupade, återstår dock omkring 15 drabanter, om hvilka man med säkerhet endast känner, att de befunno sig i lifvet den sista december 1708, men af hvilka därefter alla spår upphöra.

Dessa hafva icke kunnat återfinnas hvarken i fångenskapen i Sibirien eller i Bender. Deras spår förlora sig i Dnjeprs sand. Bland dem befinna sig säkerligen återstoden af de vid Poltava fallna. Med visshet till namnet kända af de här stupade äro sålunda tills vidare endast:

Lars Berg, Carl de Maré, Magnus Friesendorff, Peter Gangius, Johan Gustaf Poll, Jakob Ridderborg, Johan Törnkvist, Reinhold von Ungern-Sternberg.

Dessa namn äro sålunda räddade ur den otacksamma glömskans natt, som hvilat öfver dem i 200 år. *En* skuld är gäldad. Det minnesgoda Sverige känner åtminstone namnen på 8 af de män, som med sitt eget lif frälsade sin konungs.

Drabanterna i Turkiet och i Sibirien.

Karl XII beledsagades sålunda till Bender af ett jämförelsevis stort antal af sina drabanter.

Då han vid tiotiden på aftonen den 30 juni 1709 lät sig föras öfver Dnjeprströmmen, följdes han af 11 drabanter, jämte drabantkorpralen Jan Ehrenskölds skrifvare Magnus Norsberg, som — iklädd sin herres »blå-kläder sampt carbinremmen och pattronkiöcket» — förde med sig drabantkassan och dess räkenskaper*. Drabanterna buro konungen i hans fältsäng ned

* Se Kar. Krig. Dagb. III, sid. 215.

till de båda sammanbundna båtarna, som de rodde öfver den breda floden. Morgonen därpå kommo de andra drabanterna öfver.

Drabanterna följde nu sin konung på tåget öfver steppen till Bender.

Som ofvan är nämndt var det antal drabanter, som åtföljde Karl XII till Bender, icke obetydligt.

Enligt en i »Handlingar hörande till Konung Karl XII:s historia» (III delen) tryckt »Specifikation på de Civil- och Militär- samt Hof-Stats och andra Betiente, som äro hos Hans Kongl. Maj:t uti Bender», funnos utom löjtnanterna Hård och Gierta, 6 korpraler, 8 vice korpraler och 73 drabanter.

Denna förteckning är emellertid tämligen slarfvigt upprättad, namnen till stor del felaktigt stafvade, och det ser ut som om exempelvis drabanten Lilliegren äfven skulle vara upptagen under namnet Lillieström, och som drabanten Martens skulle vara upptagen äfven under sitt förnamn Sirakus, här förvrängdt till — Kricus.

Redan i slutet af augusti 1709 afledo i Bender några af drabanterna.

Till förläggningsort för drabanterna utsågs byn Varniza, där de utmed stranden af Dnjestr uppförde sina kojor. Enligt Fabricius' bref den 28 december 1710 i »Handlingar rörande Karl XII:s historia» II. delen, blef här öfverste Grothusen befordrad till »premier-öfverste för Finnarna och lieutenant vid Drabanterna.»

Den militära utbildningen försummades ingalunda, om det också dröjde ända till den 1 februari 1713, innan Karl XII och hans drabanter fingo tillfälle visa, att »lathundsdagarna i Bender» icke kommit dem att glömma att föra värjan.

Bland de drabanter, som i främsta rummet utmärkte sig under kalabaliken är Axel Roos, som själf efteråt redogjort för sitt deltagande i denna strid.

Mindre känd är den episod under striden, då drabanten Chambre (Tschamber) räddade konungens lif. (Se detta namn i namnförteckningen.) Karl glömde icke de båda män, som

Axel Roos af Hjelmsäter,

N:o 51. Intr. 1625. Friherre 1705. Utförde med Konung Carl XII kabaliken i Bender, den 1ste Februari 1713. General Lieutenant, Riddare och Commendeur af Kongl. Swärds-Orden 1748. War 16 serskildta gånger blesserad.

under kalabaliken räddade hans lif. Såväl Roos som Chambre utnämndes under år 1713 till öfverstar.

Att döma efter det jämförelsevis ringa antal drabanter, som återkom till Sverige, måtte dödligheten i Turkiet varit rätt betydlig under åren 1709 till 1714.

*

Utterskinnsmössa,
buren af Karl XII under kalabaliken i Bender. Lifrustkammaren.

De noggrannaste uppgifterna, som man har om drabanternas öden efter Poltava, äro de, som röra dem, hvilka kommo i rysk fångenskap.

Sålunda förvaras i krigsarkivet följande förteckning öfver fångna drabanter:

»Corpralen	Bror Rålamb i Tobolski
»	Johan Ryl i Casan
»	Christer Kürsell i Werkaturie
V. korp.	Otto Evert Lode i Wologda
Drabant	Erich Pihlroth i Tobolski
»	Otto Magnus v. Essen död i Wologda 1713
»	U. G. von Funk[en] i Moskou
»	Gotth. W. Freyman i Tobolski
»	Otto Georg von Wittinghoff i Moskou
»	Adolph Gyllenpistol } i Wologda
»	Gustaf Douglas } i Wologda

Drabant	Fabian Wilh. Wrangel	i Tobolski
»	Claes Öhrnhielm	likaledes död 1716.
»	Petter Mag. Clodt i Koschira	
»	Berg gången åt Liffland	
Fältskären	Johan Gross, död i Moskou 1715.»	

Rörande återkomsten från fångenskapen finnas likaledes i krigsarkivet följande uppgifter:

»Johan Fredr. Rijhell	hemkom	den 25	maj	1722
Christ. Kurzel	»	» 30	juli	1723
Otto Evert Lode	»	i	maj	1722
Erich Pihlroth	»	den 24	april	1723
Otto Magnus von Essen död				
Gott. v. Freyman	hemkom	» 24	juli	1723
Adolph Gyllenpistol	»	» i	maj	1722
Petter Mag. Clodt	hemkommen	i	juli	1722»

Ennes upptager dessutom bland de fångna i Ryssland Christian Hierta, Adam Johan Hierta och Bengt Anders Burguer, men deras fångenskap synes hafva varit mera kortvarig.

Kaptenlöjtnanterna vid drabantkåren.

1. Arvid Horn.

Stora mäns öden äro sällan afundsvärda. Men bland de få svenskar, hvilkas öden på historiens högsta trappsteg äro af den art, att de kunna framlocka en motsatt tanke är Arvid Horn. I sin ungdom förde han, under de första glänsande segeråren, befälet öfver den mest lysande trupp, som Sverige någonsin uppsatt, under sin mannaålder och sin ålderdom styrde han, som Sveriges okrönte konung, med fast hand statsskeppet mellan hotande bränningar.

Horn var född den 6 april 1664 på Vuorentaka, en liten gård i Finland. Hans fader, Gustaf Horn, var öfverste för Nylands regemente. Sonen tog sålunda i arf ett godt namn och höga förpliktelser mot fäderneslandet, men i fråga om gods och penningar var det mycket obetydligt, som fadern lämnade

efter sig, då han afled 1673. Arvid Horn var då endast nio år och hade fem minderåriga syskon.

Efter att ha studerat några år vid Åbo akademi blef Horn 1682 inskrifven som volontär vid gardet och fick sedan »ett helt år bära mousquetten». Först tre år senare blef han fänrik. Att göra vakt vid hofvet i Karl XI:s fredliga Sverige tilltalade emellertid icke den unge Horn. År 1687 gick han i kejserlig tjänst och deltog samma år i ett fälttåg mot turkarna hvarunder han bevistade det märkliga slaget vid Mohacz. Efter fälttågets slut återvände han till Sverige, där han under tiden hade blifvit löjtnant vid gardet, men redan 1690 gick han på nytt i utländsk krigstjänst, denna gång i den allierade armén i Nederländerna. Med denna armé gjorde han nu sex års fälttåg, hvarunder han gjorde tjänst som generaladjutant dels hos fursten af Waldeck, dels hos grefve Nogell. Under denna tid deltog han i ett flertal bataljer och belägringar samt fick af konung Vilhelm af Oranien och af generalstaterna ett skriftligt erkännande för sitt mod och sin duglighet. Knappast återkommen till fäderneslandet erhöll han i februari 1696 fullmakt som kaptenlöjtnant vid drabantkåren. Den omedelbara anledningen till denna utnämning var, att Horn med fara för sitt eget lif hejdat hästarna för drottningens vagn, då dessa skenade utför den branta slottsbacken vid Uppsala. Karl XI åsåg själf, huru hästarna råkade i sken och frågade oroligt, om någon kunde hjälpa. Arvid Horn, som då var vakthafvande kapten, satt bredvid till häst, och han fattade genast situationen, gaf hästen sporrarna och red från sidan ikull mellanhästarna af spannet. Sammanstötningen var så häftig, att han själf störtade ikull med sin häst, men vagnen stannade och olyckan afvändes. Karl XI tackade icke Horn efteråt för denna oförskräckta tjänst, utan låtsades icke se honom, men dagen därpå kom en tiggare till Horn och begärde att få visa upp sitt pass. Horn afvisade mannen, men denne var envis och fick slutligen uppvisa sitt papper, som icke var någonting annat än konungens fullmakt på kap-

tenlöjtnantsbefattningen vid drabanterna. Det hela var ett skämt i Karl XI:s stil.

Samma år ingick Horn giftermål med Anna Beata Ehrensteen, dotter till kungliga rådet Edvard Ehrensteen. Horn blef genom detta giftermål besläktad med grefve Rehnsköld och svåger till en annan högt uppsatt man, kungliga rådet grefve Gyldenstolpe.

Någon tid härefter — den 5 april 1697 — afled Karl XI, och Horn trädde inom kort i ett mycket vänskapligt förhållande till den nye konungen. Det var emellertid inga vanliga egenskaper, som erfordrades för att vinna den unge Karl XII:s ynnest. För att kunna förvärfva och bibehålla fursteynglingens vänskap måste man framför allt kunna deltaga i de halsbrytande och ofta nog lifsfarliga lekar, som voro den unge konungens käraste sysselsättningar. Från denna tid bevarar man flera berättelser af Horn, om huru han under dessa lekar mer än en gång var nära att få sätta lifvet till. En gång hade Karl XII fördelat sina drabanter i tvenne mot hvarandra kämpande afdelningar, af hvilka han själf anförde den ena, under det att Arvid Horn, fastän besvärad af en böld på kindbenet, förde befäl öfver den andra. Man red barbacka, med hasselkäppar som vapen i handen. Sammandrabbningen blef häftig, och konungen uppsökte i striden Arvid Horn. Härunder fick denne ett slag på den omogna bölden, så att han afsvimmad föll af hästen. En under sommarhettan tillstötande inflammation var nära att bringa Horn om lifvet. Konungen var emellertid den förste att erkänna sitt förvållande till denna blessyr, besökte dagligen den sjuke och gaf honom en gåfva af två tusen dukater med löfte att för framtiden betala fältskärsarfvodet hvar gång Horn blefve sårad, ett löfte, som kom denne väl till pass, då han längre fram sårades vid Düna. Denna gåfva öfverlämnade Karl XII till Horn på ett sätt, som något påminde om det, på hvilket fadern hade låtit öfverlämna kaptenlöjtnantsfullmakten. Han tog nämligen Horn med sig till en lada, gick själf ensam in i densamma och tillsade därefter Horn att gå in och leta i ett visst angifvet hörn. Här fann

Arvid Horn de utlofvade dukaterna, men då han kom ut ur ladan var konungen, som ville undvika alla slags tacksägelser, försvunnen.

En annan gång hade Karl XII låtit armera sina jakter i Mälaren med stadssprutorna såsom kanoner och med mindre sprutor i stället för handgevär. Med de sålunda bevärade fartygen företogos häftiga sjödrabbningar. Under en af dessa var Horn i tillfälle att rädda konungens lif, då denne, som icke var simkunnig, utan betänkande hade kastat sig i vattnet. Horn skulle emellertid snart komma att tagas i anspråk i allvarsammare värf. Den tid skulle inom kort randas, då Karl XII skulle komma att strida med andra vapen än hasselkäppar och vattensprutor. Den 18 juli år 1700 blef Horn utnämnd till generalmajor, samtidigt med att han, med bibehållande af sin kaptenlöjtnantstitel, fick befälet öfver den omdanade drabantkåren, närmast under konungen själf. Horn upphöjdes därtill i friherrligt stånd.

Han deltog nu i landstigningen på Själland, vid hvilket tillfälle han jämte prins Adolf Johan förde befäl på vänstra flygeln. Hans nästa vapenbragd var vid Narva. Här kommenderade han kavalleriet på vänstra flygeln, under konungen själf, och anförde tillika drabantkåren. I denna strid fick han tvenne hästar skjutna under sig och fick en värja afhuggen. Då Karl XII fick se Horn med den ända till fästet afbrutna värjan i handen, gaf han honom straxt sin egen. Denna historiska värja fanns ännu i midten af 1800-talet på Fogelvik, i hvars arkiv de handlingar till hans historia bevaras, på hvilka hans sonson, generalen grefve Gustaf Horn, i främsta rummet grundade den lefnadsteckning öfver farfadern, som utgafs 1852. Det heter i denna lefnadsförteckning:» det var bruket i kung Karl XII:s krig att kung och generaler satte sig själfva i spetsen för esquadroner och bataljoner och träffade (kämpade) personligen».

Horns och drabanternas deltagande i öfvergången öfver Düna och i slaget vid Klissov är redan förut omnämndt.

Vid belägringen af Thorn hade Karl XII ämnat låta Horn

med drabanterna gå i spetsen för stormningen, innan ännu breschen var öppnad. Men till all lycka kapitulerade fästningen, innan denna, mer än djärfva, plan hunnit sättas i verket.

I januari 1704 sändes Horn af konungen till Varschava för att vara ombud vid den riksdag, vid hvilken konung August skulle förklaras afsatt och Stanislaus Leczinsky utropas till konung. Det var sålunda ett diplomatiskt uppdrag af högsta vikt, som Karl härmed öfverlämnade till drabantkårens befälhafvare, nu utnämnd till generallöjtnant. Ännu hade emellertid Horn icke lämnat krigaryrket. Det föll på hans lott att i augusti samma år, som Stanislaus Leczinsky blifvit utropad till Polens konung, försvara Varschava med 480 svenskar mot en hel fientlig armé. Med kraft lät han iståndsätta de försvarsverk, som funnos, och kunde i tvenne dagar hålla stånd mot konung Augusts här, men då detta icke längre var möjligt, drog han sig tillbaka till det starka slottet, där han till det yttersta försvarade sig. Öfver denna strid finnes en fullständig relation, återgifven i Gustaf Horns lefnadsteckning öfver farfadern. Den är undertecknad af A. Schmidtberg, hvilken icke var, hvad Svedelius antager i sin minnesteckning öfver Arvid Bernhard Horn, i Svenska Akademiens handlingar 1878, handsekreterare hos Horn, utan auditör vid drabantkåren och densamme, som upprättat de ännu i krigsarkivet förvarade rullorna öfver drabanterna.

Det var natten till den 24 augusti, som Horn lät sitt folk draga sig undan till slottet, hvilket af fienden besköts med sexpundiga, glödgade kulor, hvarigenom eld tändes på flera ställen. Man hade stora svårigheter vid eldsläckningen och vattenförrådet skulle hafva tagit slut, »där icke Gud rätt i detsamma låtit falla en bra regnskur». Fienden besköt dessutom slottet från ett närbeläget högt kyrktorn med en liflig gevärseld. Horn uppmanades att kapitulera, men han vägrade. Han sammankallade slutligen sina soldater och meddelade dem fiendens anbud, men vädjade på samma gång till dem, »om icke det bättre vore att värja sig som redliga svenskar och utstå allt hvad fienden försöka skulle». För den händelse slottet

skulle helt och hållet blifva satt i brand, frågade Horn dem, »om de icke kunde blifva ändå stående på borggården eller ock bryta sig ut genom de tvenne små portarna och gå på fienden löst». Soldaterna svarade emellertid, att »så länge de lifvet hade, ville de gärna stå och försvara sig, där fienden stormade på soldatmanér, men där eld komme i slottet, tyckte de allt för odrägligt vara att kunna blifva stående på den lilla och trånga borggården, efter de då alle lefvandes måtte blifva stekte och uppbrände. Och att gifva sig ut tyckte de äfven omöjligt vara och förgäfves, emedan de intet kunde mer än en i sänder utkomma genom hvardera af de två små portarna och måste således alle blifva förlorade och kaputerade så fort de ut kommo.»

Horn afslog emellertid ännu en gång kapitulationsanbudet. Beskjutningens häftighet förökades då, och ännu flera glödgade kanonkulor inslungades, hvarjämte man såg, huru fienden framsläpade beckkransar, kådfacklor, tjära och faskiner samt började skjuta med kartescher in genom fönstret. Det blef nu uppenbart, att om fienden »efter dess uppsåt komme att framfara så, vore hvart ben därinne förloradt». Horn upptog nu underhandlingarna och begärde ett sammanträde med den fientlige generalen Brandt. Vid detta sammanträde var konung August närvarande. Horn framhöll, att han helst såge, det fienden måtte »attackera honom det bästa han kunde på soldatmanér, allenast han ville innehålla med det okristeliga brännandet eller ock låta honom få gå ut och slåss på fältet mot tre gånger så mycket manskap på fiendens sida».

Detta förslag var synnerligen betecknande för Horn. Slåss ville han till sista man. Att stekas lefvande var det enda, som han icke ansåg sig och sina soldater värdigt. Efter långa underhandlingar beviljades till sist kapitulationen på goda villkor.

En af Horns biografer har med rätt framhållit, huru det här framträder hos Horn ett krigarlynne af den äkta karolinska art, om hvilken Tegnér sjunger i »Axel», att »en fick vika först för sju, med bröstet vändt mot dem ännu».

Under sin fångenskap tillsände Horn Karl XII en utförlig

redogörelse för striden, dikterad för en sekreterare, men i hvilken Horn med egen hand tillagt orden: »min Allernådigste Konung behagade hafva tålamod att döma om allt detta, till dess jag får den nåden att tala med Eders Maj:t; sedan är jag nöjd med utslaget. Jag har intet gjort ett steg utan skäl, jag hoppas med Guds hjälp få uppvakta Ed. Maj:t.» Ungefär detsamma säges i slutet af själfva skrifvelsen. Man förstår häraf, hvilka stora fordringar Karl XII ställde på sina mäns mod och pliktuppfyllelse.

Emellertid var Horns fruktan helt och hållet öfverflödig, ty inom kort emottog han ett bref från konungen, som uttalar sig mycket lugnt om olycksödet och säger sig hoppas, att allt snart skulle kunna göras godt igen. I fångenskapen blef Horn väl behandlad och fick till och med tvenne olika gånger aflägga besök i det svenska lägret, efter att hafva afgifvit sitt hedersord att återvända. Han fick nämligen i uppdrag att underhandla om krigsfångarnas utväxling och kom därigenom mera att uppträda som ett sändebud än som en vanlig krigsfånge.

I början af år 1705 blef Horn själf utväxlad mot den vid Narva tillfångatagne generalen i rysk tjänst Allard. I april samma år ingick Horn i Rawitz sitt andra gifte med Inga Törnflycht, dotter till kommerserådet Olof Törnflycht och en syster till Karl Pipers grefvinna. Karl XII och konung Stanislaus med gemål voro närvarande vid bröllopet.

Då nu riksdagen i Warschau åter tog sin början i augusti 1705, blef Horn på nytt Karl XII:s ambassadör och genomdref här, ehuru under stora svårigheter, att Stanislaus slutligen blef krönt, om också både kronan, spiran och äpplet fick lof att tillverkas på den svenska krigskassans bekostnad. Slutligen underskrefs traktaten mellan Sverige och Polen i november 1705, och Horn kunde afsluta denna maktpåliggande och ömtåliga beskickning, där han hade haft tillfälle att utveckla icke blott beslutsamhet och sinnesnärvaro, utan ock en icke ringa grad af diplomatisk förmåga. Härmed var nu Horns krigarbana afslutad. I december 1705 blef han af Karl XII utnämnd

till kungligt råd och anträdde med anledning däraf hemresan till Sverige. Hans roll som kaptenlöjtnant vid drabanterna var sålunda utspelad. De bedrifter, som nu väntade honom, lågo på andra områden. Krigarens bana slutar och statsmannen begynner.

2. Karl Wrangel.

Wrangel var född den 30 november 1667 i Stockholm. Han var son till presidenten i krigskollegium grefve Didrik Wrangel till Adinal och hans maka Magdalena Clerck. Efter att hafva studerat i Uppsala blef han 1685 fänrik vid lifgardet.

År 1690 begaf han sig till Paris, där han »vintern öfver lade sig vinning om, dels en vidare fullkomlighet i de hemma anlagda adliga öfningar, dels en noga underrättelse om (det franska) rikets tillstånd, förmögenhet och krafter, huru de voro inrättade, och hvad det var, som gjorde dem mäktiga allena att jaga så många fiender».

Följande år deltog han i fälttåget i Nederländerna och bevistade belägringen af fästningen Mons, hvarvid konung Ludvig själf förde befälet. Längre fram öfvervar han belägringen af Charleroy och deltog hösten samma år i träffningen vid S:t Leus, där hertigen af Luxembourg med värjan i hand angrep och öfverändakastade hela det öfverlägsna fientliga kavalleriet.

Därefter begaf sig Wrangel åter till Sverige, där han blef löjtnant vid gardet. År 1693 fick han tillstånd att återvända till Luxembourgs armé och öfvervar nu som adjutant hos generallöjtnant Roos slaget vid Neerwinden, där fransmännen vunno en seger öfver konung Vilhelm af England. Återstoden af detta och en del af påföljande år, 1694, tillbringade han i Paris.

Utnämnd till kapten vid gardet och kort tid därefter till löjtnant vid drabanterna, återvände han till Sverige.

Då Karl XI:s strumpebandsorden skulle återlämnas till England, åtföljde Wrangel den ambassad, som för detta ändamål afgick under kungl. rådet grefve Karl Bonde.

Vid landstigningen på Seeland 1700 befann sig Wrangel i samma slup som Karl XII.

»Med hvad tapperhet förhöll han sig ej», heter det i personalierna öfver honom, »vid den underbara staden Narvas undsättning? Hvad mandom brann ej i hans öga vid descenten öfver Düna 1701? Hans lilla tropp, snart allena, emottog hela fiendens makt till häst och dref dem tillrygga. Kunde i bataljen vid Klissow 1702 något mer vittna om hans hjärta, äfvensom deras, hvilka följde honom, än att fienden, som dem på alla sidor ansatte, med blygd måste erkänna dessas tapperhet som öfverlägsen? Med hvad vigeur följde han sin konung efter i saxiska tropparnas efterjagande och nederlag vid Pultusk och Punitz, det förra om våren 1703 och det senare om hösten 1704?» Det heter slutligen: »Tiden tillåter icke anföra, huru jämte detta oförskräckta mod och försiktiga anförande de fast otroliga fatiguer och svåra marscher hela kriget igenom aldrig kunde tvinga af honom det minsta tecken till ett afmattadt sinne.»

Då Horn 1705 blef kungligt råd, blef Wrangel generalmajor af kavalleriet och kaptenlöjtnant vid drabanterna, en befattning, som han dock icke länge kom att innehafva.

Våren 1707 angreps han i Alt-Ranstadt af en häftig fläckfeber. Konung Karl satt sörjande vid vännens sjukbädd.

Wrangel afled den 29 maj och begrofs i Kettschaus kyrka, den 4 juni, som var tredje dag pingst.

Hela kyrkan var klädd med svart tyg. Kistan var betäckt med ett täcke af sammet och ofvanpå detsamma låg hans värja i kors med slidan.

Kl. 4 på eftermiddagen kom Karl XII till kyrkan, åtföljd af prinsarna af Mecklenburg och Würtemberg. Dit hade förut samlats alla i Alt-Ranstadt varande svenska generaler, hofstater och de i lägret närvarande, förnäma svenska damerna. Orgeln spelade, och det ringdes i alla klockor, då kungen trädde in i kyrkan.

Kring kistan stodo aderton korpraler och vice korpraler af drabanterna, som med sina bandolierer skulle bära densamma.

Löjtnanten vid drabanterna Hård anvisade kung Karl och hans stab deras stolar. Som vakt bakom konungens stol stodo löjtnanten vid drabanterna friherre Otto Wrangel, vakthafvande korporalen Tegensköld, kaptenen grefve Torstenson, generaladjutanten Kanifehr och tvenne drabanter.

Likpredikan hölls af drabantpredikanten Peter Lampa, hvarefter bisättningen skedde i ett af kyrkans grafhvalf. Parentation skulle därefter hafva ägt rum af drabantkorpralen friherre Bror Rålamb, men kom icke till stånd på grund af »ett oförmodadt tillfälle». I stället hölls en bön vid altaret, hvarefter klockringningen åter började.

Ut ur kyrkan förde konungen grefvinnan Piper, administratorn af Holstein grefvinnan Rehnsköld, prinsen af Mecklenburg generalskan Hummerhjelm, prinsen af Würtemberg hofintendenten von Dübens fru, grefve Piper friherrinnan Marderfelt, fältmarskalken Rehnsköld fröken Piper, generallöjtnant Möller generalskan Meijerfelt o. s. v. Herrarna förde damerna vid handen till deras vagnar, hvarefter de, sedan vagnarna rullat bort, åtföljde konungen och hans svit till ett invid kyrkan beläget hus, där de furstliga personerna och generalerna trakterades med konfekt och andra förfriskningar. Efter något mer än en halftimme bröt konungen upp och begaf sig omkring klockan 6 e. m. med sitt följe till Lützen, där han besåg den plats, där Gustaf II Adolf stupat.

Wrangels lik blef sedermera, i en dubbel kista med vapnet i silfver, fördt till Wrangelska grafkapellet i Aspö kyrka.

Karl Wrangel var ogift och med honom utgick grefliga ätten Wrangel till Adinal.

*

Karl Wrangel är författare till den berättelse öfver slaget vid Narva, som infördes i G. Adlerfelds arbete öfver Karl XII. Denna och andra ännu bevarade skrifvelser af hans hand vittna om att han var en man, som väl förstod att bruka pennan.

Hans militära duglighet förnekade ingen efter hans död, men hans ställning, som en af konungens närmaste vänner, förskaf-

fade honom i lifstiden icke så få afundsmän. Från Alt-Ranstadt skrifver Nils Reuterholm om honom och de båda drabantlöjtnanterna:*

»Gref Wrangel är väl lyden och hafwer fritt språk, men han är sans consequence, som han är barnslig i förstånd och annat alt väsende.

Han är eliest falsk. En un mot Kongens squallerbytta. Otto Wrangel är beskedelik och alfvarsam, går ock därföre hoos Kongen. Den andre lieutenanten af Drabanterne Hård är ett nytt uppgående lius, hwaröfwer jag märker redan een och annan fatta ombrage.»

3. Otto Wrangel.

Karl Wrangels efterträdare som kaptenlöjtnant blef öfversten friherre Otto Wrangel af Adinal, löjtnant vid drabanterna sedan 1700, då han på Karl XII:s »avocation kommit från konung August tjänst i Sachsen.»

Han var son till Reinhold Wrangel, som 1674 hade varit kapten i svensk tjänst och som, fastän han hade fem gods i Lifland, sju söner och fyra döttrar, likväl blef vanlig drabant år 1700. Under befäl af sina egna söner, drabantlöjtnanten Otto Magnus och drabantkorpralen Fabian Reinhold, af hvilka den senare stupade vid Narva vid Karl XII:s sida, deltog fadern i det berömda slaget och blef där sårad. Han afled i augusti 1702.

Sonen, drabantlöjtnanten Otto Wrangel, befann sig på vänstra flygeln vid landstigningen på Själland 1700, tillsammans med Arvid Horn, Rehnsköld och prins Adolf Johan af Stegeborg. Det var denna flygel, som då tecknet till angrepp visades genom hissandet af röda flaggor på storstången af amiralsskeppen, först verkställde landstigningen genom att vada genom det låga vattnet fram emot den fientliga stranden.

Då Karl XII i oktober 1700 gick ombord på skeppet Västmanland, hade han bland andra med sig Otto Wrangel och 60 drabanter.

* Se Personhist. Tidskrift 1908.

Han följde Karl under slaget vid Narva, där han förde befäl öfver den ena drabantskvadronen samt vid öfvergången öfver Düna, där han deltog i afvärjandet af det fientliga kavallerianfallet. Vid Klissow förde han under Horn och jämte Karl Wrangel befäl öfver drabantkåren.

Efter kusinens död blef han, som ofvan är nämndt, kaptenlöjtnant vid drabanterna, men denna post beklädde ej heller han länge. Han stupade jämte tolf medlemmar af kåren vid Golovtjin den 4 juli 1708.

Peter den store skref härom med äkta rysk öfverdrift till Apraxin: »Jag har ingenting mer att tala om för dig annat än att fienden, som står stilla i Mohilew, vid Golovtjin har förlorat hälften af sina drabanter (hvilkas officerare alla hafva majors rang). Äfven general von Wrangel har stupat ...»

Otto Wrangel och de stupade drabanterna begrofvos på slagfältet.

4. Karl Gustaf Hård.

Född 1674 tillhörde Karl XII:s drabanters siste kaptenlöjtnant släkten Hård af Segerstad, som inom kåren räknade sex medlemmar. Efter att hafva varit i fransk tjänst blef han drabant 1700. I midten af september samma år blef han drabantkorporal. Den 11 december 1703 utnämndes han till generaladjutant. År 1706 blef han öfverste för Västgötaståndsdragoner. Påföljande år finna vi honom åter vid drabanterna, nu som löjtnant och »kommenderande officer» efter Otto Wrangels död. Generalmajor af kavalleriet och kaptenlöjtnant vid drabanterna blef han 1710. Samma år blef han äfven friherre. År 1713 utnämndes han till generallöjtnant och 1717 till general. Han kallades nu att under svåra yttre och inre förhållanden bekläda posten som generalguvernör i Skåne. Då Lifskvadronen uppsattes 1716, hade han blifvit dess förste chef, ett af de många bevis på det förtroende Karl XII visade honom.

Karl Gustaf Hård blef sålunda den af kaptenlöjtnanterna, som längst kom att åtfölja konungen. Han påstods vara en

a dem, som städse understödde Karl XII:s mest äfventyrliga planer. Om så skulle hafva varit fallet, så skonade han i intet afseende sig själf. Vid flera tillfällen blef han sårad, såsom

KARL GUSTAF HÅRD. Porträtt af D. Krafft, Drottningholm.

vid Punitz, Poltava och under kalabaliken, då han blef fången, fastän inom kort friköpt.

Det var vid sin sårade kaptenlöjtnants sida, som den utmattade konungen tog plats i den med blått sammet klädda resvagn, som förde dem från slagfältet vid Poltava mot Dnjepr. Hård dog som grefve och riksråd 1744.

Drabantkårens sammansättning.

Då drabanterna år 1700 följde sin konung ut i det stora nordiska kriget, behöllo de samma indelning, som Karl XI gifvit dem, nämligen i sex korpralskap.

Med befäl och icke-stridande (drabantpredikant, drabantläkare, pistolsmeder m. fl.) torde styrkan hafva uppgått till närmare 200 man.

I maj månad 1700 räknade sålunda drabantkåren:

1 kaptenlöjtnant (generalmajor),

2 löjtnanter (öfverstar),

1 kvartermästare } af öfverstelöjtnants eller majors grad,
11 korpraler }

176 drabanter (af kaptens eller ryttmästares grad).

På grund af den stora afgången under fälttågen, genom förluster på slagfältet, genom befordringar, dödsfall osv., nedgick visserligen denna siffra, men ända till dess bristen på officerare inom hären blef allt för kännbar, försummade icke Karl XII att genom nyantagningar uppehålla sin drabantkårs numerär.

Sålunda fanns ännu i december månad 1708 vid drabantkåren:

1 löjtnant,

1 adjutant,

10 korpraler och

152 drabanter i nummer, däraf 10 vicekorpraler.

Hvilka karoliner hafva då tillhört denna berömda kår? Härom har man tills dato vetat jämförelsevis litet.

Det antal drabanter, rörande hvilka *Ennes* lämnar biografiska uppgifter, uppgår till omkring 50. Dessa till namnet kända drabanternas numerär har sedermera genom *Qvennerstedts »Karolinska krigares dagböcker»* ökats med ett par tiotal, men detta antal måste ju anses påfallande ringa, då man redan af äldre uppgifter visste, att drabantkåren, som i sin nya form ägde bestånd från 1700 till 1716, räknade i medeltal 150—175 man, och att omsättningen inom kåren, icke minst

tack vare afgången under striderna, som ofvan är nämndt, var högst betydlig.

Denna lucka i vår kännedom om den märkligaste militära kår, som någonsin funnits i vårt land, skulle emellertid fyllas, då det lyckades förf. att i krigsarkivet påträffa ingenting mindre än *drabanternas aflöningsrullor,* hvarigenom en nära nog fullständig namnförteckning kunde upprättas, omfattande 362 namn. En annan källa för uppgifter rörande drabanterna äro i krigsarkivet förvarade handlingar, härrörande från de s. k. *likvidationerna* af åren 1727—1742, då de forna drabanterna eller deras efterlefvande af kronan erhöllo slutlikvid för under krigsåren ej utbetalade löner.

Sista gången drabanterna utbekommo sin ordinarie lön, synes hafva varit då lönen för 1708 utbetalades i staden »Bauditzin* i Cossackiet» genom vicekorpralen Johan Ehrensköld. Bland i riksarkivet förvarade handlingar hafva biografiska uppgifter kunnat hämtas ur en del drabanters *meritförteckningar,* men stommen till namnförteckningen erhölls dock ur ofvannämnda aflöningsrullor.

I krigsarkivet förvaras nämligen: »Hans Kongl. Maij:ts Drabante Esquadrons» aflöningsrullor för åren 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1707 och 1708.

Som alla arkivforskare känna, besitta vissa manuskript en viss magisk förmåga att göra ett hemlighetsfullt intryck på den, som läser dem. Detsamma gäller i ännu högre grad om namnteckningar. Hade dessa gamla karoliner redan förut intresserat förf., så kommo de honom ännu närmare, då han lärt känna dem genom deras namnteckningar.

Utan hänsyn till börd rekryterade tydligen Karl XII denna sin lifvakt ur bland för tapperhet och hurtighet kända officerare. I rullorna finner man, huru vissa af de sex korpralskapen hade en öfvervägande aristokratisk karaktär, men ingen personlig åtskillnad gjordes, och här redo i denna trupp bärare af våra gamla historiska namn sida vid sida med andra, som tjänat upp sig från menige man. I rullorna finner man

* Budischtsche.

också, huru de förra nedskrifvit sina namn med den bildade sjuttonhundratals-mannens sirliga handstil bredvid namnteckningar, hvilkas ägare tydligen bättre fört värjan än pennan, eller — liksom drabanten Mårten Filter — endast ritar ett bomärke.

Bland drabantkårens medlemmar möter oss främst ett urval af den karolinska tidens svenska krigaradel.

Bland de talrikast representerade är kaptenlöjtnanten Arvid Horns släkt. Åtta med detta namn hafva tillhört drabantkåren. Däraf sårades fyra illa i slaget vid Narva, och två af dessa afledo af sina sår.

Talrika är också medlemmarna af de olika ätterna Wrangel, räknande med de båda kaptenlöjtnanterna med detta namn sju drabanter af olika grader.

Af drabantkårens fem medlemmar af släkterna Leijonhufvud och Lewenhaupt stupade tre.

Släkterna Hiertta (Gjertta) räknar fyra och Lode fem af sina medlemmar inom drabantkåren.

Af namn frän Östersjöprovinserna finna vi von Tisenhausen och Ungern-Sternberg och, som det anstår en protestantisk stormakt, påträffas också här medlemmar af till Sverige inflyttade hugenott- eller vallonfamiljer, såsom de la Barre, de la Motte, de Maré, men det öfvervägande flertalet namn hafva äkta svensk klang.

Att Karl XII, i detta, liksom i så många andra fall, var långt före sin tid, framgår af att han sålunda rekryterade sin drabantkår, utan hänsyn till börd, endast med afseende fästad vid skicklighet och förtjänst.

Ännu så sent som 1716 funnos 11 drabanter, som tillhört »förra stammen», d. v. s. varit gemene man. Dessa äro Anders Bedig, drabant sedan 1677, och Israel Röös drabant 1678 — veteranerna inom kåren — samt De Wahl, Hollsten, Ludwick, Thomson, Persch, Buth, Palmberg, Nordling och Rosenberg. (Se Bil. 2.)

Att så många af den gamla drabantstammen ännu funnos kvar 1716 vittnar om dessa mäns härdighet och kraft. Hvarifrån de 1700 nyinträdande officerarna kommo, framgår af en i Riksarkivet förvarad förteckning (Bil. 1).

De upplysningar, som rullorna för öfrigt gifva beträffande drabanterna äro få, men i sin lakoniska enkelhet alltför vältaliga. »Blef i slaget den 4 juli» eller något dylikt heter det ofta nog. Öfverraskande verkar att finna ett så stort antal — icke mindre än 12 — straffade och afskedade på grund af dueller. Klingorna sutto tydligen löst i slidorna, trots kung Karls närhet.

En del för dueller straffade drabanter benådades segerdagen vid Klissow, hvarom följande för Karl XII mycket karakteristiska kungl. bref (i Riksarkivet) förmäler.

»Såssom wij i nådigst anseende til den underdånige förbön, som samtelige wåre Drabanter effter den i dag lyckeligen öfwerståndne Actionen emot fienden, hafwa giordt för deras cammerater hwilcka sittia utj Arest för det de sig emot wårt Duelplacat hafwa förbrutit, wele hafwa dem sådant deras förseende i nåder tillgifwit och för widare straff förskonte, dock utan at dragas til exempel eller at någon mera må understå sig att fälla sådanne förböner, sittiandes effterfölliande aresterade utj Revel neml, Drabanterne Johan Heer, Axel Schruf, Hindrich Granberg . . . Burman och Jurgen Hinsing; altså är här med til Eder wår nådige befallning, at J strax ställa dem på fri fot, och tillsäge dem, at de söka med första at förfoga sig till arméen, hwarest de sine tienster åter skole få tillträda. Och Wij etc. Datum Clissow den 9 Julius A:o 1702.

CAROLUS.

/ *Piper.*

*

De drabanter, som öfverlefde Karl XII:s stora odyssé, som icke stupade eller dogo af sina sår, som icke fröso ihjäl eller afledo af fältsjukan, som icke funno sin graf under halfmånens tecken i det osmaniska riket eller på fångarnas kyrkogårdar i Sibirien, utan som till sist kommo tillbaka till Sverige med kungen 1715, eller först efter freden i Nystad, dessa män uppstego i regeln till höga militära värdigheter, och då de dogo som generaler, kommendanter eller landshöfdingar, lyss-

nade frihetstidens nya Sverige till de i likpredikningarna aldrig felande orden: »*Han var en af Karl XII:s drabanter*».

Den skicklighet och de förtjänster, som värderats af Karl XII, ville en senare tid ej underskatta. Det påminner om lefnadsteckningar öfver Napoleon I:s generaler, då man läser t. ex. »general Adlerstråle var bergsmansson från Alsters socken i Värmland» eller »general Segersköld var bondeson från Nerike».

Ett flertal upphöjdes i adligt stånd: Alstrin, Baumgarten. Boman, Brinck, Burger, Drefling, Frumerie, Groll, Gruell, bröderna Hierta, Hielm, Kloo, Ragge, Henrik och Jakob Scheibe, Rühl, Schmiterlöw, Wolberg och Zeedtz.

Som öfverstar dogo Baumgarten, Brinck, Brummer, Drefling, Jakob Duvall, Frumerie, Groll, Adam Gjertta, Johan Lode, Maydel, Hindrich Georg Rehbinder, Rühl, Schmiterlöw, Ulfsparre, Wallenstjerna, Fabian Vitting och Wolberg.

Generalmajorer blefvo Bildsten, Axel Duvall, Christian Gjertta, Grothusen, Hielm, Thure Horn, Koskull, Loos, Per Silfversparre och Tegensköld.

Generallöjtnanter blefvo: Gustaf Horn, Johan Gjertta, Ramsvärd och Spens.

d'Albedyhl, Gyllenstjerna, Axel Roos och Rålamb blefvo landshöfdingar.

Frölich blef president i Svea hofrätt, Carl Gustaf Hård och Stjerneroos blefvo generaler, Carl Wachtmeister amiral och Silfverhjelm blef till sist fältmarskalk.

Flera gingo i utländsk krigstjänst, där det räknades dem till särskild förtjänst att hafva varit drabanter hos Karl XII. Klingenberg blef general i saxisk tjänst och guvernör i Dresden cch Ridderschantz blef adjutant hos Eugéne af Savoyen, öfverste och tysk kejserlig riksgrefve.

Men äfven en kår sådan som Karl XII:s drabanter var icke utan sina »svarta får». Cronhjort och Douglas blefvo generaler i rysk tjänst. Den senare gick som krigsfånge öfver till tsar Peters här (se namnförteckningen), den förre gick i

rysk tjänt först efter Karl XII:s död. Äfven Ridderschantz var en tid öfverste i den ryska hären.

Petter Hård blef ihjälstucken af sin kamrat Engelbrecht »knall och fall uthi fylleri» och Harald Ragge, adlad Reuterstjerna »blef arkebuserad i Bender 1712 för det att han ihjälstuckit en kockspojke».

Drabantkårens upplösning och uppsättande af Lifskvadronen 1716.

Under vistelsen i Turkiet och under striderna i Pommern 1715, hade den ännu under de första åren i Bender rätt talrika drabantkåren smultit samman till en ringa återstod af hvad den fordom varit.

Bristen på officerare gjorde det omöjligt för Karl XII att återuppsätta sin drabantkår efter 1700 års stat. Han beslöt då att, efter delvis andra grunder, uppsätta en ny kår, som skulle blifva ett slags ersättning för drabantkåren. Denna kår kallade han *Lifskvadronen.*

Nordberg berättar härom:

»Förut hade Hans M:t resolverat, at opräтта en lifescadron til häst, bestående af 360 man, i stället för den lifdrabantcorps, som han haft under hela krigstiden, derutaf större delen var död, och en del hade avancerat till, andra regementer, at allenast några voro än öfrige; det samma kom nu, sedan mönstringen var förbi, til värckställighet och fullbordan. Prima plan, som Hans Maj:t hade opsatt med egen hand, är ännu tillstädes och lyder sålunda: Hela escadern skal commenderas af general-lieutenanten Carl G. Hård men eljest fördelas i 2 divisioner:

1. För den första skal öfversten Baron Gustaf von Rosen vara lieutenant; för den andra öfversten gref Carl Aemilius Lejonhufvud.

2. Hvar division skal hafva sin adjutant, och fördelas i 3 trouppep; vid hvar trouppe 2 Corporaler, med majors rang, 2 vice corporaler, lika rang med capiteiner vid guardet; 2 drabanter i rang med ryttmästare af lifregementet; 2 ordinantier i rang med lieutnanter af lifregementet, 4 quartermästare af samma rang.

---

* Enligt »Rulla uppå Hans Kongl. Maj. drabanter som de nu för tiden befinnas», daterad Ystad den 24 Juni Anno 1716, (se bil. 2) fanns förutom kaptenlöjtnanten Carl Gust. Hård och kvartermästaren Olof Segerschöld, 10 korpraler 11 vice korpraler och 23 drabanter. Dessa ingingo till stor del som befäl i Lifskvadronen.

3. Här til skola uttagas 6 man af hvart compagnie; men inge andre, än de som hafva följande egenskaper:

1. Infödde svenske karlar, som
2. Sjelfva hafva lust dertil.
3. Hafva aldrig lärt något handtvärck.
4. Äro af ordentlig längd och storlek.
5. Spenslige til växten.
6. Friske, utan vank och lyte.
7. Om 20 till 30 års ålder.
8. Ogifte.
9. Quicke och hurtige till sinnes.
10. Otorstige.
11. Aldrig skämt ut sig i någon högmålshandel.
12. Aldrig begått någon neslighet.
13. Aldrig stått något straff.»

*

I slutet af år 1716 uppsattes sålunda Lifskvadronen. Följande i Riksarkivet förvarade beskrifning visar på ett målande sätt, huru det tillgick, då Lifskvadronen formerades och indelades för första gången på »fältet utanför Svenstorp».

»Beskrifning på hwad sätt föreställningen skiedde wid Lijf Esqvadronen då sammankomsten war d: 17 Decembr: 1716.

Den 17 dito kl:n 8 om morgonen samblades Lijf-Esqvadronens Troppar utan för Swenstorp på fältet, då wid hwar Tropp särskilldt ordonancerna, qwartermestarne, Rotemestarne och vice Rotemestarne blefwo af Lieutenanten Baron Gustaf Roosen indehlte effter deras rang, och när sådant war förrättat slötz Espvadronen ihoop med följande Commando ord, Commenderat af Capitaine Lieutenanten Baron Carl Gustaf Hård, nembl:n!

1:m Gif ackt med halfom.
2. Höger och wänster slut ihop Esqvadronen.
3. March.
4. Hallt.
5. Fram och tillbakars öpnen eder.
6. Giör ehr färdiga till sitt af.
7. Sitt af.

Härpå hölltz Chorom af Drabante Predikanten, Magister Klinck.

Effter Chorom Commenderades:

1. Giör ehr färdiga till sitt upp.
2. Sitt upp.

Lederna blefvo räknade och jämkade samt ordonancerne och qwartermestarne indehlte effter Reglementet wid hehla Esqvadronen och sedan Commenderat:

1. Wärjan uth.
2. Ryck an med Lederna.
3. Flygell Troppar ryck fram.
4. Höger och wänster swäng.
5. Marsch.
6. Hallt.

Här följer föreställningen som äfwen wähl af Capitaine Lieutenanten blef Förrättad.

Som Hans Kongl. Maijs:tt Allernådigst behagat befalla att Lijf Esqvadronen skall stöta till Kongl. Drabanterna och sålunda wara under deras Commando, alltså befalles alla samtl. som hwar och en i synnerhet, att wijsa Kongl. Drabanterna, vice Corporalerne och Corporalerna af Drabanterne, Qwartermestaren och Adjutanten af Drabanterne, Lieutenanterne och Capitaine Lieutenanten af Drabanterne så wähl frånwarande som närwarande af Kongl. Drabante Corps den hörsamhet och lydno som hwar och en i krafft af Hans Maijs:ttz nådigste willia tillkommer. Härpå blef Lieutenanten grefwe Löfwenhaupts och Lieutenanten Baron Roosens fullmakter uppläsne af General Auditeuren Frölich och widare af Capitaine Lieutenanten föreställte.

I underdånigt föllje häraf blifwer Lieutenanten af Kongl. Drabanterna grefve Löfwenhaupt och Lieutenanten Baron Roosen föreställte med tillsäijelse att dem ärwijses all skylldig lydna uti hwad de till Hans Kongl. Maijs:ttz tienst befallandes warda, och bör ingen understå sig häremot bryta emedan alle som uppnämde äre anses som egne och enskijllte officerare wid Lijf Esqvadronen.

Sedan blefwo alla 6 ordonancerna af Lieutenanten grefwe Lefwenhaupt framkallade och för hehla Esqvadronen föreställte i Capitaine Lieutenantens frånwaro med fölljande ord: Hans Maijes:ttz Nådigste willia är att desse skohla wara ordonancer wid Lijf Esqvadronen, alltså hafwer hwar och en sig här effter att rätta.

På lijka sätt blefwo de 6 förste qwartermestarne framkallade och föreställte samt sedan de 6 andre och så de 6 tredie och sidst de 6 4:de qwartermestarne. Härpå följde föreställningen af de 12 Rotemestare wid hwar tropp särskilldt, således, att de 12 Rotemestare af Första Troppen blefwo af Lieutenanten grefwe Lefwenhaupt för Troppen uthropade och föreställte och de 12 Rotemestare af 6:te Troppen blefwo af Lieutenant Roosen uthropade och föreställte, sedan de 12 vice Rotemestare af 1:sta och 6:te Troppen uthropade och för Trouppen föreställte och så de 12 Rotemestare af 2:dra och 5:te samt vice Rotemestare och sidst de 12

Rotemestare af 3:die och 4:de samt vice Rotemestare på lijka sätt som wid Första och Siette Trouppen blef förfarit.

Härpå blef af Capitaine Lieutenanten Commenderat till gif ackt att giöra sin trohetz Eed.

1. Wärjan i wänstra handen och högra hansken af, 2 finger i wädret med tillsäijelse att hwar och en skulle nämna sitt namn särdeles.

Hwarpå båda Lieutenanterna tillika med ordonancerne, alla Qwartermestarne, Rotemestarne, vice Rotemestarne och samtl. Frij Ryttarne, hållandes på sine indehlte ställen aflade tillika sin Eed, förestafwad af General Auditeuren Frölich och effter des förrättande blåste Trumpetarne ett ell:r annat opptåg då emedlertijd Capitaine Lieutenanten önskade dem lycka att kunna hålla dett samma hwar effter sin skylldighet, sedan allt sådant war förrättat blef af Capitaine Lieutenanten Commenderat:

1. Wärian i högra handen.
2. Flygell Troppar höger hehlom.
3. March.
4. Swäng.
5. March.
6. Hallt.
7. Höger hehlom.
8. Efftersta ledet rygga.
9. Wärjan in.

Kl:n emot 11 kom Hans Kongl. Maijs:tt då Capitaine Lieutenanten Commenderade

1. Wärjan uth.

Trompetarne blåste march och wid Hans Maijs:ttz närmare annalkande sallwerades med Wärjan af Capitaine Lieutenanten, båda Lieutenanterna och Commendeurerne för Troupparne.

datum ut Supra.

C. G. Hårdh.»

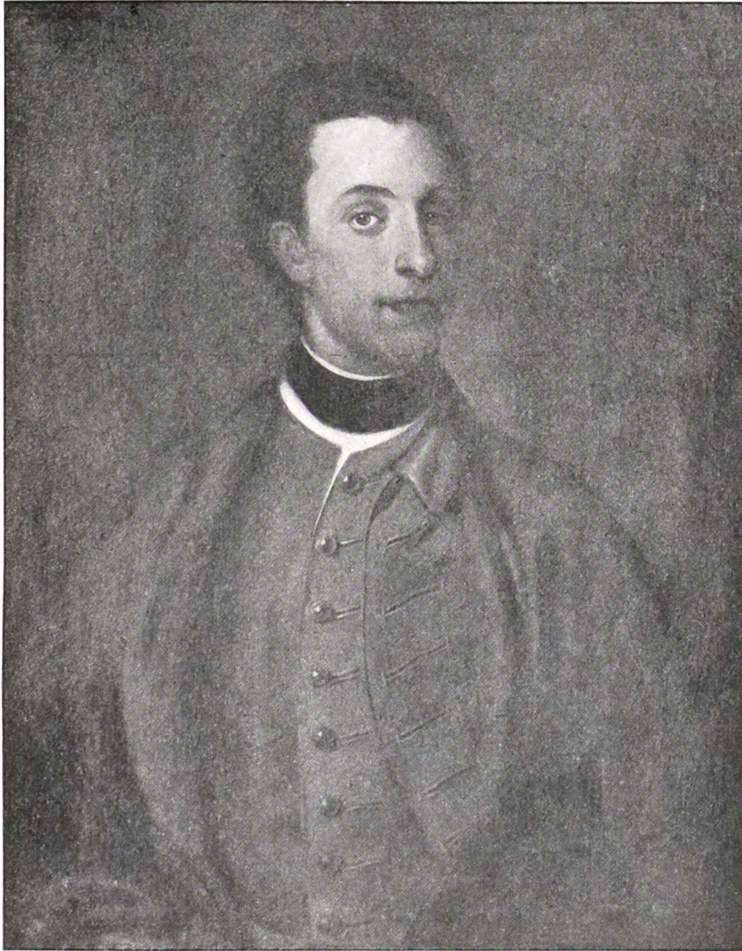
*

Genom att Karl Gustaf Hård, drabanternas sista kaptenlöjtnant, blef Lifskvadronens chef, och att de förra drabanterna, delvis med bibehållande af samma titel, ingingo i Lifskvadronen kan denna betraktas såsom ett slags fortsättning af drabantkåren.

De båda löjtnanterna hade förut icke tillhört drabantkåren.

Gustaf Fredrik von Rosen, hade som adertonårig vunnit sin officersfullmakt vid Grodno 1706. Som ryttmästare vid Lifregementet till häst hade han följt Karl XII till Turkiet, del-

tagit med tartarerna i fälttåget 1711 och blifvit utnämnd till generaladjutant 1714. Jämte öfverstelöjtnant Düring hade Gustaf von Rosen åtföljt Karl XII på den berömda ridten från Pitesti till Stralsund, då 286 mil tillryggalades på 14 dagar.

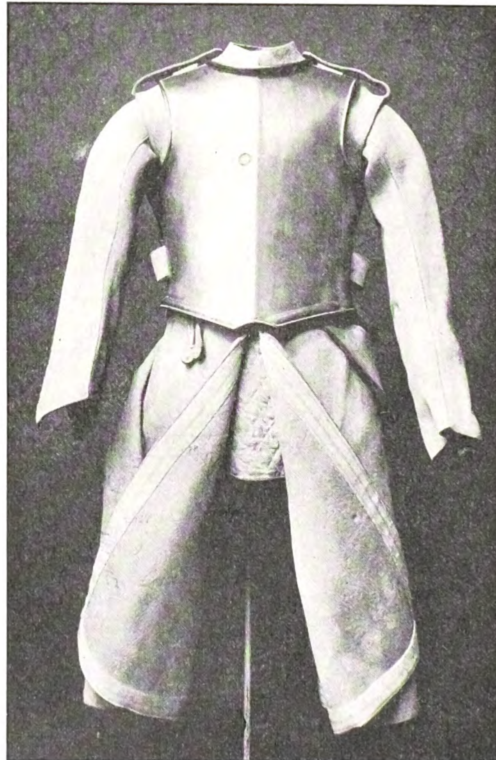
GUSTAF FREDRIK VON ROSEN,
Löjtnant vid Lifskvadronen 1716—1718.
Porträtt, tillhörigt öfverstelöjtnanten grefve Reinhold von Rosen.

Det var von Rosens häst, som Karl XII besteg under träffningen vid Stresov på Rügen, sedan två stycken förut blifvit skjutna under honom.

Längre fram skulle han under fälttåget i Norge 1716 rädda

konungens lif. Han afled som grefve, serafimerriddare och riksråd 1769 och fick sin graf i Vasaborgska grafkoret i Riddarholmskyrkan, efter döden, liksom i lifvet, ej långt skild från sin konung.

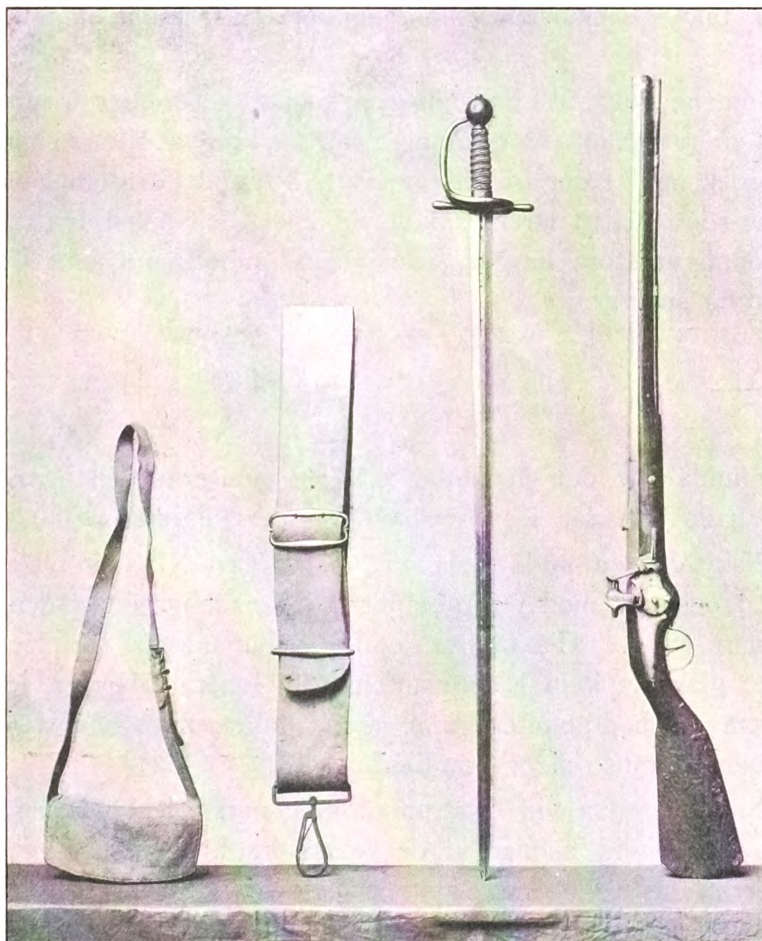
Den andre löjtnanten vid Lifskvadronen, som Karl XII kallar »öfversten gref Carl Aemilius Lejonhufvud», är bättre känd i

Drabantharnesk och älghudskyller.
Lifrustkammaren.

vår historia under namnet *Charles Emil Lewenhaupt*. Systerson till Aurora Königsmarck hade han genom sin duglighet och hurtighet vunnit en snabb befordran. Sexton år gammal hade han gått i holländsk tjänst. År 1709 hade han varit öfveradjutant hos general Sparre, som kommenderade de alliérades vänstra flygel i slaget vid Malplaquet. År 1710

hade han återkommit till Sverige och varit med vid Gadebusch. Redan vid 24 års ålder hade han år 1715 blifvit öfverste för Rügenska regementet. Hans bana skulle längre fram gå till

Drabantvärja och karbin, jämte karbinrem och patronkök.
Lifrustkammaren.

rikets högsta värdigheter, från landtmarskalksstolen och högsta befälet i Finland 1741 till stupstocken på sandåsen vid Norrtull 1743.

*

I mars 1717 utfärdade Karl XII från Lund noggranna bestämmelser beträffande beklädnad, utrustning och beväpning för Lifskvadronen. Han tillämpar här, liksom i flera andra af en senare tid så föga uppmärksammade förordningar, hvad hans militära skarpblick lärt honom under de många krigsåren.

Gemene man vid Lifskvadronen, hvilka benämndes friryttare, buro en guldgalon »en god fingers bred», kring den svarta hatten, blå rock med läderfärgadt engelskt »boysfoder», älghudsbyxor »utan söm mellan låren, smala vid knä» och halfstyfva stöflar »med något stora kragar», »engelska sulbottnar» samt svarta polerade sporrar.

*

Sålunda var den nya mönsterkår organiserad och utrustad, som hade att taga i arf drabantkårens traditioner.

Lifskvadronen ägde bestånd under Karl XII:s återstående lefnad och red med i sorgetåget vid hans begrafning den 26 februari 1719. »På högra sidan, vid hufvudet af det Kongl. Liket gick Capitein Lieutenanten och General Majoren Johan Giertta», och drabanter gingo med sänkta, florbehängda bardisaner på ömse sidor om likssläden.

Men då sedan vid Castrum doloris under Riddarholmskyrkans hvalf, vid skenet af de sexhundra hvita vaxljusen drabanterna läste de med gyllene bokstäfver på svart sammet anbragta latinska orden, som på den ena taflan förtäljde om framgångens nio första år med deras lysande segrar, och på den andra talade om motgångarnas och de mörka ödenas nio sista år, då runno förvisso öfver deras kinder, dessa ärriga kinder, frostbitna af Ukrainas vind, brynta af turkiska steppers sol, trohetens tysta tårar. Och till sig själfva kunde de säga: Om ock våra namn äro ringa, så skola de dock nämnas vid sidan af *hans*, och hans namn skall icke förgätas förrän vid tidens slut. Hans namn skall icke glömmas, så länge det svenska

språket har ord, som heta MOD och MANNADYGD, och våra namn skola ej utplånas, så länge det ännu finnes ett ord, som heter:

TROHET.

Förteckning

öfver

löjtnanter, kvartermästare, korporaler, vice korporaler och drabanter vid drabantkåren 1700—1716.

AHLFELLT, PETTER. Tillhörde drabantkåren år 1700. »Afdanckat i sept. 1701».

ALLION, ABRAHAM. Blef drabant den 14 febr. 1701. Tillhörde drabantkåren 1701—1705.

ALSTRIN, JONAS, f. 1684. Löjtnant vid öfverste Hielms dragoner. Blef drabant den 30 nov. 1708.

Bevistade kalabaliken 1713, träffningen vid Stresow och belägringen af Stralsund 1715. Vice korporal 1716. Adlad 1720 med namnet *Adlerstråhle*. Död som generalmajor 1758.

AMINOFF, ADAM JOHAN, f. 1679. Var drabant 1699. Befordrades till korporal den 15 sept. 1700. Stupade i slaget vid Klissow den 9 juli 1702.

BAGGE, JACOB. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705. Död den 8 nov. 1705.

BANKOU, CARL. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708.

BARCKMAN, JOHAN. Blef drabant den 11 maj 1708. »Blefven i slaget den 4. juli 1708» (Golovtjin).

VON BAUMGARTEN, NILS KRISTER.

»Blef adlad 1712 och kallad von Baumgarten, bevistade kalabaliken 1713, befordrades till korporal 1714; efterföljde konungen till Stralsund 1715 och bevistade samma år träffningen vid Stresow på Rügen, hvarest han lemnade konungen sin häst, sedan konungens blifvit honom underskjuten; blef öfverste-lieutenant 1716 och samma år öfverste för Adelsfanan. Han dog 1727.

Öfverste v. Baumgarten var född i Kalmar, där hans fader var handlande. Han kom i tjenst som volontär vid öfverste Wellingks Regimente 1689; gick sedan i holländsk tjänst och blef vid hemkomsten 1698 drabant, hvarefter han bevistade landstigningen på Seeland, slaget vid Narwa, öfvergången af Dünaströmmen, slaget vid Klissow, träffningen vid Pultusk, belägringen af

Thorn, slaget vid Lemberg, Punitz och Frauenstadt. I slaget vid Holofzin blef hästen honom undanskjuten; han fick 3:ne svåra blessurer; men knapt voro dessa till hälften läkta, än han bevistade träffningen vid Horodna, där han af en granat träffades på bröstet, hvarefter han befordrades till vice korporal. I slaget vid Poltawa fick han åter en svår kontusion i högra axeln af en kanonkula och 2:ne hästar undanskjutna, samt följde sedan med Konungen till Turkiet (Ennes).» Han var, skrifver Anrep, »synnerligt tillgifven konung Karl XII». (Se Stiernmans Matrikel II).

BEDICH, ANDERS. Af »förre stammen». Tillhörde drabantkåren åren 1677—1716.

VON BERENTZ, J. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1703. Sannolikt identisk med Karl Johan von Bernds, major vid Åbo läns dubbleringskavalleri. Död under fångenskapen i Niesna (?) 1718

BERG, CHRISTIAN B. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Fången efter slaget vid Poltava. Vistades under fångenskapen i Tobolsk och hemförlofvades 1714.

BERG, STAFFAN. Tillhörde drabantkåren år 1700. Sannolikt identisk med STAFFAN WALTER BERG VON LINDE. Major vid Fortifikationen i Malmö.

BERG, WELLAM. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1703. »Fått afsked den 12 april 1703.»

BERGH, BERENDT. Tillhörde drabantkåren år 1700. Afsked den 8 sept. 1700 i Kristianstad med en pension af 100 dlr smt.

BERGH, CARL JOHAN. Blef drabant den 27 sept. 1701. Tillhörde drabantkåren 1701—1708.

BERGH, CARL ULRICH. Blef drabant den 10 jan. 1707.

BERGH, JACOB. Korporal vid drabantkåren år 1700.

BERGH, LARS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1709. Stupade vid Poltava.

BERGH, NILS. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Död i Krakau den 14 maj 1702. (Se Kar. Krig. Dagb. II.)

BERGMAN, BENGT. Korporal vid drabantkåren år 1700. Afsked samma år. Död 1718.

BERLIN, MARCUS. Tillhörde drabantkåren år 1700.

BILAU, (BÜLAU) HINRICH BERNH. Kapten vid öfverste Putbusks reg:te. Drabant den 12 nov. 1706. Tillhörde drabantkåren 1706—1716. Var med i Bender.

BILDSTEIN, CARL, frih. Student 1682. Blef drabant i nov. 1701. Tillhörde drabantkåren 1701—1708. Öfverstelöjtnant vid Upplands Femmänningsregemente 1710. Generalmajor af infanteriet 1717. Friherre 1718. Chef för Björneborgs reg:te 1723. Död 1726.

Billingh, Johan. Tillhörde drabantkåren år 1700.

von Billsten, Carl Gustaf. Blef drabant den 9 april 1703. »Bortgången för duell den 3 april 1707.»

Biörck, Anders. Tillhörde drabantkåren år 1700.

Biörckbohm, Carl. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705.

Bjöckman, Malcolm, f. 1682. Soldat, deltog i landstigningen på Seland, sergeant 1700. Sårad vid Narva, Klissow och Veprik. Drabant 1708. »Dödsskjuten, 27 år gammal, under belägringen af Pultava den 17 juni 1709, invid konungens sida, just då konungen blef blesserad uti foten.» (Ennes.) (Se K. Leijonhufvud: Ny Svensk Släktbok.)

Blom, Johan. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Illa sårad vid Narva. Var med i Bender.

Blomberg, Bengt. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708.

Blomhielm, Eric Gabbiel, f. 1683. Löjtnant vid lifdragonerna. Blef drabant den 14 aug. 1708. Tillhörde drabantkåren 1708—1716. »Fången på Rügen den 16 nov. 1715.»

Följde Karl XII till Bender och därifrån konung Stanislaus till Zweibrücken 1714. Död 1716 »af de sår, som han fått i affären vid Stressow på Rügen». (Schlegel och Klingspor.)

Blomhielm, Johan Niklas, f. 1685. »Antogs den 11 dec. 1706.» Död den 3 aug. 1707 i Sachsen.

Blööth, Johan. Tillhörde drabantkåren år 1700.

Boman, Olof, f. 1660. Korporal den 8 febr. 1705. (Kar. Krig. Dagb. II.)

»Befordrades till Qvartermästare vid Corpsen 1711 och blef samma år och dag adlad, med namnet *Segerskjöld*. Bevistade Calabaliqven 1713; deltog uti träffningen vid Stressow på Rügen och Stralsunds belägring 1716; blef Öfverste för Upplands Femmänningns Cavallerie 1717 och tog General-Majors afsked 1721. Dog 1738, 78 år gammal, barnlös, och slöt sin Adeliga Ätt.

General Segerskjöld var Bondeson från Nerike och blef Ryttare vid Lif-Regementet 1680. Gick Under-Officersgraderna igenom och befordrades till Drabant 1695, och blef Vice Corporal 1705. Bevistade med mod och tapperhet Slaget vid Narwa 1700, öfvergången af Dünaströmmen 1701, Slaget vid Klissow 1702, och utmärkte sig 1707, då Konungen vid Pisdri föll af hästen uti Wartaströmmen, vid hvilket farliga tillfälle Boman med största skyndsamhet oförskräckt kastade sig i strömmen, nedanföre det ställe där Konungen fallit i vattnet, så att när Konungen kom flytande med den forssande strömmen, var Boman förut och tillreds fatta Honom i råcken och oskadd draga Honom till stranden. Bevistade sedan Slaget vid Holofzin 1708 och Slaget

vid Pultawa 1709, på hvilket senare ställe han gjorde Adjutants tjenst hos Fältmarskalken Grefve Rehnskjöld, och följde derefter Konungen till Turkiet.» (Ennes.) (Kar. Krig. Dagb. I.)

Anrep tillägger: »Deltog i den anmärkningsvärda kalabaliken i Bender den 1 och 2 Febr. 1713 äfvensom i den skarpa träffningen vid Stresow på Rügen, alltid ådagaläggande prof på oförskräckt mod och tappert förhållande; tillbringande slutligen sina sista år i stillhet på landet, roande sig med förfärdigande af finare smedsarbeten, och fanns i senare tider i Örebro ett konstigt, gammaldags skåp, hvartill han på sin ålderdom med egen hand förfärdigadt lås, nycklar, skrufvar och gångjärn.»

BOISMAN, SAM. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708.

BONDE, CARL, f. 1679. Tillhörde drabantkåren åren 1700--1708. Major vid Smålands kavall. 1709. Död som öfverste 1732.

BRANDT, JÖRGEN OTTO. Stupade i slaget vid Narva den 20 nov. 1700. »Gaget utbetalades till hans arfvingar.»

BRASE, HERMAN BERNHARD. Blef drabant den 27 sept. 1701. Dömd tjänsten förlustig i febr. 1702, återkom 1703. Vice korporal 1707. Var med i Bender och där »i arrest». Kommendant på Gottland. Major vid Östgöta Kavalleriregemente. Afsked med öfverstelöjtnants karaktär den 30 sept. 1719.

BRINCK, GABRIEL, f. 1680. Tillhörde drabantkåren från 1706.

»Erhöll 1710 konungens tillstånd, att till sin hälsas förbättrande nyttja de varma baden på Cypern, och reste derifrån till Sverige 1711; befordrades till öfverstelöjtnant och chef för den enrollerade allmogen på Dalsland s. å., och genom sin kunskap om landet lättade han arméens inmarsch i Norge 1716, äfvensom 1718, då han blef öfverste och upphöjdes i adligt stånd, med namnet *Lejonbrinck*. Denne redlige och oförtrutne man dog 1724.

Öfverste Lejonbrinck var född i Stockholm och sedan han idkat studier vid Upsala akademi reste han utrikes 1697, uppehöll han sig vid flera utländska akademier, aflade flera lärdomsprof, blef volontär vid franska armén 1703, blef löjtnant 1704, tog afsked 1705 och gick i preussisk tjenst, hvarifrån han tog afsked 1706 och blef s. å. svensk lifdrabant; bevistade med största tapperhet slaget vid Holofzin, hvarest han blef skjuten tvärt igenom lifvet; någorlunda återställd bevistade han slaget vid Pultawa 1709 och följde derefter konungen till Turkiet.» (Ennes.)

Att Brinck besökte baden i Brussa (ej å Cypern), framgår af Kar. Krig. Dagb. III. Se äfven Del. V.

Anrep berättar härom: »Han fick konungens tillstånd att

resa till varma baden, för att återvinna sin helsa, då han badade vid foten af berget Olympus och sedan gjorde en tur inåt Asien.»

BROBERG, ABRAHAM. Tillhörde drabantkåren år 1700. Afsked den 18 aug. 1700.

BROBERG, MAGNUS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705.

BRUMMER, JOHAN MAGNUS. Blef drabant den 9 juli 1702. Vice korporal 1711, bevistade kalabaliken 1713. Korporal 1714. Död som öfverste samt kommendant på Varberg 1735.

»Han bevistade med tapperhet alla de träffningar, som drabanterna deltogo uti.»

BRUUN, JACOB. Blef drabant den 30 nov. 1708. Var med i Bender.

BRÖMS, LORENS, f. 1685. Stupade vid Narva den 20 nov. 1700.

VON BRÖMSEN, MAGNUS. Tillhörde drabantkåren från år 1707. Var med i Bender. »Stupade i Norska kriget.» (Anrep.)

VON BUHRMAN, RUTGER. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1701. Dömdes tjänsten förlustig i mars månad 1701.

»Enligt Kungl. Maj. nådigaste pardonsbref af den 9 juli 1702 lösgifven ur arresten och benådad att ånyo få vara drabant.» Stod kvar t. o. m. 1705.

BURGUER, BENGT ANDERS, f. 1674. »Adjutant i Dorpt.» Tillhörde drabantkåren år 1706—1716.

Fången 1709, men synes hafva kommit lös och infunnit sig i Bender, senast 1710. »Hvarest han vistades under fångenskapen är obekant.» Blef vice Korporal 1718. Adlades med namnet VON BURGUER 1720. Blef 1723 major vid Bohusläns Dragoner. (Ennes.) Öfverstelöjtnant. Död den 4 mars 1726.

BUUTH, SAMUEL. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1707.

»Förafskedad i april månad 1707.» Var i Hessen-Cassels tjänst 1707—1720. Deltog därunder i fälttåg i Italien och Brabant.

BUUTH, LARS. Tillhörde drabantkåren åren 1695—1716. Var med i Bender.

CAMPHAUSEN, BALTZAR. Blef drabant den 30 november 1708. Var med i Bender.

CARPELAN, CARL, f. 1680. Blef drabant den 10 januari 1707. Var med i Bender. Vice korporal 1714. Var med i Norge 1718. Qvartermästare 1718. Död 1730. Se Stille, »Karolinska officerares tjänsteförteckningar» i Hist. Handl. XVIII: 3.

CARPELAN, JOHAN, f. 1672. Blef drabant den 24 maj 1707. Var med i Bender. Var vice korporal 1716. »Sjuk, efterblefven i Hamburg.» (1716). Öfverstelöjtnants titel 1721. Död 1746.

Carpelan, Lars, f. 1670. Löjtnant vid flottan. Drabant 1700. Stupade i slaget vid Narva den 20 nov. 1700.

Cassiander, Johan. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1707.

Cedercrantz, Johan, f. 1680. Blef drabant den 4 maj 1707. Död den 27 mars 1708.

Chambre, (Tchamber) Job Hindrich. Blef drabant i juli månad 1702. Var med i Bender. (Kar. Krig. Dagb. II.) Öfverste för Nylands regemente 1713. Död i maj 1744 på Ry bruk i Götheryd socken i Småland.

I Lifrustkammaren förvaras en mössa af utterskinn, som burits af Karl XII i kalabaliken vid Bender den 1 februari 1713 och »hvar igenom dess hufvud blifvit förvarat ifrån ett farligt hugg af en sabell, hvilken gått igenom karmen och nästan sjelfva mössan men blifvit afvänd medelst en mellansatt carabin af corporaln utaf Kongl. Drabanterne Herr Tzamber».

Charlin, Carl. Blef drabant den 27 september 1701. Tillhörde kåren 1701—1705.

von Chemnitz. Stupade enligt Nordberg vid Krasnokutsk den 11 februari 1709. Finnes ej i rullorna 1700—1708. Sannolikt identisk med Klemmitz (se detta namn).

Chåre, Gustaf. Tillhörde drabantkåren år 1700.

Clöver, Magnus. Blef drabant den 27 september 1701. Tillhörde kåren till 1709.

Collberg, Olof. Illa sårad vid Narva. Dog i dec. månad 1700 af sina sår.

Creutz, Lorentz, frih., f. 1687. Blef drabant den 14 augusti 1708. Var med i Bender. Dog som öfverstelöjtnant 1733.

Cronhiort, Hans, frih., f. 1688, Löjtnant vid Adelsfanan. Blef drabant den 30 nov. 1708. Var med i Bender. Korporal 1718. Död som generalmajor i rysk tjänst 1727.

»Han öfverlemnade 1710 till turkiska kejsaren ett bref från konungen, hvilket väl emottogs, men Cronhiort blef arresterad; efter ett par timmar lösgafs han igen, utan att erhålla något svar.» (Ennes.) (Kar. Krig. Dagb. V.)

Cronmark, Erland, f. 1686. Blef drabant den 16 januari 1704. Stupade vid Krasnokutsk den 11 februari 1709.

Croon, Jöns. Korpral vid drabantkåren åren 1700—1704. Öfverstelöjtnant vid Svenska Adelsfaneregementet den 4 nov. 1704. (Kar. Krig. Dagb. II.) Fången vid Dnjepr 1709. Vistades under fångenskapen i Kostroma och dog där 1716.

Crusebjörn, Petter. Kapten vid Skaraborgs regemente. Blef drabant

den 15 sept. 1700. Död, af i slaget vid Düna erhållna sår, den 21 juli 1701.

Cruus, Johan. Blef drabant den 14 aug. 1708.

Dahlberg, Arfwed. Blef drabant den 29 mars 1705.

Dahlheim, Stig. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Död den 19 jan. 1716.

d'Albedyhl, Christer, f. 1679. Blef drabant den 29 juni 1700. Vice korporal 1707. Korporal 1708. Var med i Bender. Generaladjutant 1711. Öfverste 1712. Öfverste för Skånska Ståndsdragonerna och generalmajor af kavalleriet 1717. Friherre 1720. Landshöfding i Östergötland. Död 1750. (Se Nordberg.)

Dam, Paul. Tillörde drabantkåren år 1707 och 1708.

»Blefven i slaget den 4 juli 1708.» (Golovtjin.)

De la Barre, Anthon. Drabant 1697. Blef korporal i juli månad 1701.

»Bortgången för duell med Reinh. v. Ungern» (12 nov. 1705). (Kar. Krig. Dagb. II.)

De la Barre, Wilhelm Fredrich, f. 1680. Blef drabant den 19 jan. 1702. Dömd tjänsten förlustig 1702.

»Enl. Kungl. Maj. nådigaste pardonbref af den 9 juli 1702 lösgifven ur arresten och benådad att få vara drabant igen.»

»Bortgången för duell den 10 maj 1705.» (Med C. F. von Tisenhausen.) (Kar. Krig. Dagb. II.)

Arfherre till Ermes, Neuhof, Peddeln och Homel, landtråd i Livland; preses i Matrikelkommissionen därstädes 1742. Död 1753.

De la Motte, Reinholt, f. 1673. Blef drabant i april 1701. Tillhörde kåren 1701—1708. Död i Stockholm.

De Maré, Gustaf. Blef drabant den 30 nov. 1708. Var med i Bender. Död där 1712.

De Maré, Carl. Drabant den 29 mars 1705. Stupade vid Poltava 1709.

von Delwich, Otto Eberhardt. Blef drabant i juli 1705. »Gåt bort för duel den 24 jan. 1707.»

De Wahl, Marcus. Tillhörde drabantkåren åren 1688—1716.

Douglas, Gustaf Otto, grefve, f. 1687. Blef drabant den 14 aug. 1708.

Om honom skrifver Ennes: »Blef fången vid Pultawa, och vistades under fångenskapen i Wologda till 1717, då han frivilligt gick i Rysk tjenst och förordnades till Rysk Landshöfdinge i Åbo och öfver hela Finland, der han med yttersta stränghet behandlade Innevånarne och indref sjelfmyndiga beskattningar. Under

en af honom anställd middagsmåltid på Påskdagen 1719, kom han i ordvexling med en Rysk General Gevaldiger, hvilken han i hettan nedstack på stället; men blef därföre genast fängslad af Generalen Furst Galitzin, och afförd till Petersburg, hvarest Czar Peter dömde honom till fästnings-arbete, hvarifrån han ej förr än emot slutet af året befriades, sedan Czaren sjelf sedt honom arbeta vid skottkärran. Han slapp derpå lös, och återfick sin förra beställning, sedan han förbundit sig att ur Finland anskaffa ett Regemente Infanterie till Czarens tjenst. Han utskref sedan mycket folk i detta utblottade land, som skickades till Persiska gränsen, hvarifrån ganska få återkommo vid Fredsslutet 1721. Ur Åbo Dom-Kyrka borttog han St. Henrics ben och sände dem till Petersburg. Förordnades 1721 till Ordförande i den stora Estländska Commissionen, blef sedan General-Major, och på 1730-talet General-Lieutenant, Rysk General en Chef, Gouverneur i Reval och Riddare af Alexander Newskis Orden 1737; men för det han lät gifva en Lifländsk Adelsman prygel, blef han från Gouvernementet entledigad 1741 och fick alldeles afsked ur Ryska tjensten 1752. Han var en nedrig människa till sin caracter och en tyrann så inom som utom sitt hus. Han lefde ännu 1763 på sitt Gods Alp i Estland och var då 76 år gammal.»

Drefling, Daniel. Tillhörde drabantkåren 1700—1716. Deltog i kalabaliken 1713. Korporal 1714. (Kar. Krig. Dagb. IV och V.) Adlad 1719. Död som öfverste 1721.

Duvall, Axel, frih., f. 1667. Fänrik vid gardet 1697. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1715. Sårad vid Narva. Befordrades till korporal i juli 1701. Qvartermästare vid drabanterna. Adjutant den 4 dec. 1708. Bevistade kalabaliken 1713. Öfverste för Nerike-Vermlands regemente 1715. Död som generalmajor 1750.

Duvall, Gustaf, frih., f. 1686. Blef drabant den 30 nov. 1708. (Kar. Krig. Dagb. IV och V.) Död 1713 i Demotika.

Duvall, Jacob, frih. Fältväbel vid gardet. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Korporal den 8 februari 1705. Illa sårad den 1 nov. 1708. Öfverste 1712. (Kar. Krig. Dagb. I.)

Afsändes 1710 till hospodaren i Wallakiet och blef 1712 med 20 beridna officerare afsänd till Moldau för att uppsnappa konung Augusts bref till tartarkanen. »Uträttade lyckligen sitt uppdrag, befordrades s. å. till öfverste, men dog kort derefter i Bender (1713).»

EDBERG, ANDERS. Korporal vid drabantkåren åren 1700 och 1701.

EHINGER, ANDERS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Vicekorporal. Var med i Bender. Död i Kronstadt i Siebenbürgen den 4 februari 1714.

EHRENSKÖLD, CARL. Tillhörde drabantkåren åren från 1700. Dog den 6 juni 1707. »Hans innestående gage användes till begrafningen.»

EHRENSKÖLD, JOHAN. Blef drabant den 28 juni 1702. Vice korporal 1707. Hade hand om drabantkassan, utbetalade löner och användes för att i Turkiet upplåna penningar. (Kar. Krig. Dagb. V.) Korporal 1709.

»Led på återresan från Amsterdam till Sverige år 1718 skeppsbrott, ej långt från Uddevalla och blef ihjälslagen af dem som skulle bärga.» (Anrep.)

EHRENSPETZ, JOHAN. Blef drabant i maj 1707. Var med i Bender. Död där den 16 nov. 1709.

EHN, GABRIEL. Tillhörde drabantkåren år 1700.

EKEROOTH, NILS. Korporal. Tillhörde drabantkåren år 1700.

ELGBERG, ANDERS. Stupade i slaget vid Narva den 20 nov. 1700. Hans innestående gage »utbetaltes till marketentaren Schening för Elgbergs skuld till denne».

ENGELBRECHT, IGNATIUS. Blef drabant i maj månad 1707. Ihjälstack den 12 dec. 1708 drabanten Petter Hård. (Kar. Krig. Dagb. I.) Följde konungen till Bender.

ENGELHARDT, CASPER JOHAN. Blef drabant i juli månad 1702. Tillhörde kåren 1702—1713. Korporal 1711. Var med i Bender. Generaladjutant 1714. Öfverste 1717. Var med i Norge 1718.

ENGELLCRONA, EPHRAIM. Styckjunkare. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Död den 16 maj 1704.

VON ESSEN, GEORG JOHAN. Blef drabant i juli månad 1702. Stupade vid Krasnokutsk den 11 febr. 1709.

VON ESSEN, OTTO MAGNUS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Fången 1709. Vistades under fångenskapen i Wologda, hvarest han dog 1713.

FALCK, MÅRTEN. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1703, då han fick tillstånd att för hälsans vårdande återvända till Sverige. Fick majors afsked 1719. Lefde ännu 1741.

FALCK, NICLAS. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Död i maj 1703.

FELTHUSEN, OTTO HINDRICH. Blef drabant den 1 juli 1702. Död den 13 mars 1708.

FICKEN, OTTO FRED. Blef drabant den 11 maj 1708. Död den 14 aug. 1708.

FILTER, MÅRTEN. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Dog i mars månad 1701.

FITINGHOFF, OTTO GEORG, f. före 1658. Kapten först vid Österbottens regemente och sedan vid Kalmar regemente 1693. Drabant 1708. Fången efter slaget vid Poltava. Vistades under fångenskapen i Moskva, där han dog 1720. Hans son, Johan Herman, som var fänrik, blef likaledes fången vid Poltava och fördes till Simbirsk.

FLAX, TORSTEN. Tillhörde drabantkåren år 1700.

FLYGARE, OLOF. Tillhörde drabantkåren år 1700. Död 1726 i Arboga.

FRANCK, NATHANEL. Löjtnant vid öfverste Hielms dragoner. Blef drabant den 14 aug. 1708. Tillhörde kåren 1708—1716. Var med i Bender.

VON FREYMAN, GUSTAF WILHELM. Blef drabant den 27 sept. 1701. Fången 1709. Vistades under fångenskapen i Tobolsk.

VON FRIESENDORFF, MAGNUS. Frih. f. 1668. Löjtnant vid Upplands inf. reg:te. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1709. Blef korporal den 15 sept. 1700, friherre 1705. Var kvartermästare 1708. Stupade i slaget vid Poltava 1709.

»Han åtföljde konung Karl XII på alla hans krigståg, bringade en gång med tolf drabanter och deras drängar ett ryskt parti att taga till flykten, därvid femtio man nedgjordes, samt åtskilliga fångar och proviantvagnar togos.» (Anrep.)

FRUMERIE, CALEB, f. 1670. Blef drabant den 16 jan. 1704. Korporal 1711, bevistade kalabaliken 1713, sårad vid Stresow 1715. Adlad 1718 med namnet DE FRUMERIE. Öfverste och chef för Kalmar regemente 1736, död 1738.

(Se Rudelius, Kalmar reg:tes chefer, och Kar. Krig. Dagb. IV.)

FRÖLICH, CARL, grefve, f. 1680. Blef drabant den 27 sept. 1701. Öfverstelöjtnant 1706. Öfverste 1719. Slutligen president i Svea hofrätt. Död 1754.

Han blef vid öfvergången af Düna 1701 två gånger svårt sårad.

FUNCK, MAGNUS GABRIEL. Kapten. Blef drabant i maj månad 1707.

Fången 1709. »Vistades under fångenskapen först i Tobolsk, permitterades till Solikamski 1712, och var i Moskva 1718.»

FUNCK, THOMAS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1704. »Casserad» den 21 april 1704.

FÄGERHIELM, LARS. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Sårad vid Narva. Död den 29 dec. 1708.

GALLE (i Finland), JOHAN. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1707. Befordrades till korpral den 11 januari 1704. Student 1684, sårad i ena armen vid Narva, öfverstelöjtnant vid Norra skånska kav.-reg. Död 1709 $^{28}/_{6}$ efter slaget vid Poltava (Ramsay).

GANGNIUS, PETER. Drabant 1709. »Skjuten vid Pultava.»

GARDEMIEN, CHRISTOPHER. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705.

GARDEMIEN, MATTIAS. Tillhörde drabantkåren år 1700.

GIELLBERG, ERICH. Tillhörde drabantkåren år 1700.

GIERLING, NILS. Tillhörde drabantkåren år 1700.

GOLDSCHMIDT, BENGT. Tillhörde drabantkåren 1700—1708. Var med i Bender.

GONMAN, CASPER. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1712. Var med i Bender. Död den 22 februari 1712.

GORDON, JEAN. Löjtnant »i Hålland». Drabant 1700. Stupade vid Narva.

GRANBERG, HINDRICH. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Illa sårad vid Narva. Dömdes tjänsten förlustig i januari månad 1701. Enligt kungl. resolution af den 9 juli 1702 »lösgifven ur arrest och benådad att få vara drabant igen.» Dog i maj 1707.

GRIPENFLYCHT, JACOB. Blef drabant den 15 juni 1701. Dog den 4 sept. 1708.

GRIPENFLYCHT, PETTER. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Korporal 1707. Dog i Bender 1709.

GROLL, PETER. — »Deltog uti kalabaliken 1713 med utmärkt tapperhet, befordrades till öfverstelöjtnant vid Uplands tremännings-regemente till häst 1714, blef adlad med namnet *Riddergroll* 1715, och tog öfverste afsked 1719; han dog 1727, och ligger-begrafven uti Köpings stads kyrka.

Öfverste Riddergroll blef volontär vid Västmanlands regemente 1695 och kom kort derefter till Lifregementet, med hvilket han öfverkom till Liffland 1700 och bevistade slaget vid Narva; blef kvartermästare 1702 och bevistade slaget vid Klissow, befordrades till kornett vid Stenbockska dragonregementet 1703, blef löjtnant 1704 och kapten vid samma regemente 1705, hvarunder han med särdeles beröm bevistade alla de träffningar, hvaruti regementet deltog; blef drabant 1708 och bevistade med största tapperhet träffningen vid Krasnakut (Krasnokutsk) och slaget vid Pultawa.» (Ennes.)

Enligt ANREP var Riddergroll den som vid Poltava »frälste konung Karl XII, då hästbåren hvarå han fördes, gick sönder i ett moras och fienden var tätt efter».

Riddergroll följde konungen till Bender, »hvarest han var

med i den ryktbara kalabaliken, hvarefter han afsändes till Sverige för att lämna underrättelse därom och att konung Karl XII verkligen lefde och ärnade sig snart hem till sitt rike».

GROTHUSEN, CHRISTIAN ALBRECHT, frih., f. 1680. Fänrik 1697. Öfverstelöjtnant vid Dückers reg:te 1703. Öfverste och löjtnant vid drabanterna 1710. Dödsskjuten, som generalmajor, på Rügen 4/11 1715. Karl XII:s bekante gunstling under vistelsen i Turkiet.

GRUBB, REINHOLT. Tillhörde drabantkåren år 1700.

GRUELL, JOHAN. Blef drabant den 9 april 1703. Adlad med namnet LIEWENHEIM 1706. Han dog den 24 mars s. å.

GRÅBERG, ANDERS. Blef drabant den 14 aug. 1708. Följde Karl XII till Bender. (Se Kar. Krig. Dagb. IV.) »Olyckligen ihjälstucken» i Bender den 1 Nov. 1712.

GYLLENCREÜTZ, GUSTAF, f. 1685. Blef drabant den 10 jan. 1707. Dödsskjuten 1709 i Ukrajna.

GYLLENKLOU, BÖRGE. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Sårad vid Narva. Vicekorpral 1707. Död den 6 dec. 1708.

GYLLENPISTOL, ADOLPH, frih. f. 1685. Kapten 1707. Blef drabant den 14 aug. 1708. Fången efter slaget vid Poltava. »Vistades under fångenskapen i Wologda, hvarifrån han hemkom 1722. Han blef korporal vid Drabanterna 1729, fick öfverstes afsked 1735, blef Riddare af Svärds Orden 1748 och dog på Skalltorp i Södermanland 1766, 81 år gammal, då med honom ätten utslocknade.» (Ennes.) Om hans öden efter slaget vid Poltava, där han blifvit skild från sina kamrater, heter det i en efter släkttraditioner gjord skildring (»Ängsblommor af —ster», Hedvig Indebetou, Stockholm, 1884).

»En gång hände det, att flyktingen kom till en bondgård tidigt en morgon, medan folket ännu sof. Han undvek eljest helst bebodda platser, men denna gång nödgades han af hungern att närma sig gården. Osedd, som han trodde, smög han sig in i ladugården och satte sig ned att mjölka en af korna, hvarvid han begagnade sin kask (hatt?) som mjölkbytta. Bäst han var sysselsatt härmed, kom han att upplyfta ögonen och varseblef då plötsligt en bössmynning, som framstack ur en glugg på den motsatta väggen och riktades på honom sjelf. Der bakom såg han hufvudet af en man, hvilkens afsikt tydligen tycktes vara, att i samma ögonblick Gyllenpistol uppreste sig från sin plats fälla honom till marken. Men Adolf Gyllenpistol, som varit med i många farliga lekar, förlorade ej sinnesnärvaron. Han höll sig stilla, som om han ingenting märkt, men började derunder helt sakta och oförmärkt att upptaga sin karbin, som han lagt bred-

vid sig. I största tysthet spände han hanen och sköt geväret sakta upp till kons rygg, allt under det han emellanåt, för syns skull fortfor med mjölkningen. Hastigt reste han sig till hälften och lät skottet brinna af. Det hade träffat sitt mål och den lurade bonden föll — på samma gång Gyllenpistol hörde hans kula hvina förbi sitt eget hufvud. Efter att skyndsamt hafva förtärt mjölken, kastade han sig nu på sin häst och ilade i sporrsträck därifrån.

En annan gång begaf han sig in i en rofåker för att stilla sin hunger. Dessförinnan hade han dock lagt sin kappa och hatt på marken, så att de liknade en sofvande menniska. Efter slutad måltid sökte han sjelf hviloplats under några buskar. Knappt hade han der dolt sig, förr än han varseblef en dåligt klädd karl med en yxa i handen tyst och försigtigt nalkas det ställe, der den förmente svensken låg. Men just som ryssen med ett kraftigt hugg trodde sig skilja hufvudet från kroppen på den sofvande krigaren, smällde den verklige karolinens gevär och mannen föll död till marken.

»Att jag slagit många ryssar under stridens tummel», plägade Gyllenpistol säga, när han sedermera på äldre dagar talade om sina äfventyr, »det oroar icke mitt samvete, ty det har jag gjort i öppen fejd för konung och fädernesland; men dessa stackars menniskor, som jag lik en stråtröfvare tog lifvet af, dem gör det mig ofta ondt att tänka på nu på gamla dagar. Jag var dock nödgad dertill, om det ej i stället skulle kostat mitt eget lif.»

En tredje gång var Gyllenpistol tillika med några kamrater nära att blifva förgiftad i en rysk bondby, der de sökt herberge och föda. Af dessa och liknande berättelser kan man bilda sig ett begrepp om de svenska flyktingarnas bedröfliga belägenhet efter Pultavaslaget. Gyllenpistol blef slutligen upptäckt och fången. Han fördes då med de öfriga fångarna till Sibirien. Under färden dit fick han utstå ännu större lidanden än förut. Nästan utblottad på det nödvändigaste, drefs den olyckliga truppen framåt likt en boskapshjord, med högra armen och venstra benet sammankedjade. Mången skymt af medlidande rönte dock de olyckliga äfven i detta fientliga land, i det att stundom både penningar och kläder nedkastades till dem från fönstren, då de passerade genom städerna.

Gyllenpistols fångenskap i Sibirien räckte i hela tretton år.

Under den tid, antagligen i början häraf, då han var innesluten inom lås och bom, förfärdigade han, utan annat verktyg

än sin pennknif, ett högst konstrikt arbete; en spira af något synnerligt hårdt mörkbrunt träslag, ytterst fint skuren. På ena sidan sitter en örn, på hvilken man till och med ser fjädrarna, i den andra är en knuten hand. Spiran omgifves af flera ringar, skurna i samma trästycke som den. Detta konstverk förvaras ännu som ett dyrbart minne på Skalltorp.

Under fångenskapen sysselsatte han sig äfven med att studera kemi och läkarkonst, i hvilken sistnämnda han tycktes kommit rätt långt; åtminstone lyckades han derigenom att i dessa aflägsna trakter mången gång förtjena sin utkomst. Sannolikt är, att det var härigenom som han kom i beröring med en rysk familj af börd, i hvilken han blef upptagen som lärare för sönerna. Här fattade kan kärlek till dottern i huset, Kristina Kalizin, hvilken äfven besvarade hans böjelse. Men skiljaktligheten i nationalitet, religion och ställning lade hinder för förbindelsens fullbordan. Emellertid lära de båda unga ännu under flera år efter Gyllenpistols återkomst till fäderneslandet brefvexlat med hvarandra, och både han samt, som man tror, äfven hon förblefvo ogifta till sin död.

Slutligen blef Adolf Gyllenpistol frigifven ur fångenskapen; men återfärden till fosterlandet var förknippad med många svårigheter och faror.

Julafton år 1722 sutto general Gyllenpistols tvenne efterlefvande, ogifta döttrar, Hedvig och Maria, tillsammans i den gamla salen på fädernegården, som de ensamma bebodde efter föräldrarnes frånfälle. Det var redan afton och de skulle med sitt husfolk samlas kring julbordet. Då inträdde en af deras trotjenarinnor och omförmälde, att en gammal krigare kommit till gården och begärde att få hvila der öfver natten. De båda damerna tvekade först, om de skulle våga bevilja denna anhållan, men på hans upprepade begäran och den gamla tjenarinnans försäkran, att hans utseende ingaf förtroende, lemnade de slutligen sitt bifall. Han infördes efter den tidens sed i salen för att få deltaga i den allmänna aftonmåltiden. Under dennas förlopp gjorde gästen många frågor om deras slägtförhållanden och ledde så småningom de båda gamla systrarna att berätta, det de haft en bror, som för 22 år sedan följt kungen ut i kriget, men sedan aldrig mer kommit tillbaka. — »Men tänk då», utbrast främlingen rörd, »om han nu sitter här vid bordet!» — Systrarnas glädje och förundran låter sig lättare tänkas än beskrifvas, då de nu hos den af strider och mödor i förtid grånade mannen igenkände de kära och ännu vackra dragen af sin begråtne broder. Han

kunde till och med ännu, i trots af sina utståndna mödor och lidanden, häfda den benämning af »den sköne öfversten», som han allmänt burit inom hären.»

GYLLENSTJERNA, AXEL ERIK frih. f. 1678. Korporal vid Lifregementet. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705. Illa sårad vid Narva. Öfverstelöjtnant vid Skånska dragonregementet 1710. Öfverste 1720. Landshöfding i Nylands och Tavastehus län 1737. Död 1751. (Se Platen, Skånska Dragonreg:tets hist.)

GUSTAFSSON, GUSTAF. Tillhörde drabantkåren år 1700.

VON GÜNTHERSBERCH, CARL GUSTAF. Blef drabant den 23 februari 1702. Vice korpral 1707.

»Dömdes från tjänsten för duell den 27 april 1707.»

VON GÜNTHERSBERCH, PETTER. Tillhörde drabantkåren åren 1700 och 1701. Dog den 27 mars 1701 »af vid Narva undfångne 13 blessyrer».

HAAHL, PETTER JOHAN. Blef drabant den 11 maj 1708.

VON HAAGEN, REINH. JOHAN. Blef drabant den 27 september 1701. Tillhörde kåren 1701—1705. Sårad vid Narva.

HADORPH, SAMUEL. Blef drabant den 4 juni 1703. Tillhörde drabantkåren 1703—1704.

HAGGREN, OLOF. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705. Illa sårad vid Narva.

HALL, ISACK. Tillhörde drabantkåren åren 1700 och 1701. Dog i februari månad 1701.

HALSTER, FABIAN HINDRICH. Blef drabant i maj 1701. »Avancerat till Major af öfverste Schommers regemente mars 1707.»

HAMMARHIELM, NILS. Löjtnant vid Upplands inf.reg:te. Tillhörde drabantkåren åren 1700 och 1701. Befordrades till öfverstelöjtnant vid Upplands tremännings inf.-reg. i augusti 1701. Öfverstelöjtnant vid Helsinge regemente 1707. Löjtnant vid drabanterna 1708. Död i maj 1709 i Lithauen. (Se Nordberg.)

»Var 1706 en bland de sexton personer, som skrämde tre fanor litthauer att vid Zabors nedlägga gevär.» (Anrep.)

VON HARGEN, FRIEDRICH. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1702. Död i juni månad 1702.

HEER, JOHAN. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Dömdes tjänsten förlustig den 20 maj 1701.

»Enl. kungl. maj. nådigaste pardonbref af den 9 juli 1702 lösgifven ur arresten och benådad att få vara drabant igen.» Tillhörde åter kåren 1703—1708.

HENNING, CARL GUSTAF. Blef drabant den 10 januari 1707.

HERTZBERGH, NICLAS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705.

HIELM, NILS. Fänrik »i Holland». Drabant den 3 april 1700. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1703. Blef korporal den 4 juli 1701. Generaladjutant den 11 december 1703. Öfverste 1706 för det värfvade dragonregemente, som sedan bar hans namn. Adlad samma år. Fången vid Dniepr 1709. Hemkom 1722. Död som generalmajor 1726.

HIERTTA, CLAS, f. 1675. Kornett vid Lifregementet. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1704.

Befordrades till korpral den 24 augusti 1702. (Kar. Krig. Dagb. II.) Adjutant 1706. Generaladjutant 1707. Stupade 1708 vid Golovtjin.

HIERTTA (GJERTTA), ADAM JOHAN, f. 1674. Drabant 1697. Illa sårad vid Golovtjin.

»Han blef fången vid Pultava, men fick kort derefter tillstånd att hemresa på sitt hedersord. Han adlades jemte sin broder 1710. Befordrades till Korporal 1711, öfverstelöjtnant vid Karelska Dragonregementet 1714, chef för Kalmar Regemente 1739. Han dog samma år.» (Se Rudelius, Kalmar reg:tes chefer.)

Han och hans bröder skrifva sig i rullorna Hiertta.

HIERTTA (GJERTTA), CHRISTIAN, f. 1671. Drabant 1694. V. Korpral 1707. Korpral 1708.

»Blef fången vid Pultawa 1709 och tycktes kort derefter fått hemresa på sitt hedersord till utvexling. Han adlades 1710 med sitt förra namn, blef öfverstelöjtnant vid Skånska Stånds Dragon-Regementet 1715, öfverste 1720 och Chef för Björneborgs regementet 1722. Tog afsked 1741 som generalmajor och dog 1746, 75 år gammal.» (Ennes.) Jämför Personh. tidskr. 1908.

HIERTTA (GJERTTA), JOHAN, f. 1666. Korporal vid drabantkåren åren 1700—1706. Adjutant 1707. Kaptenlöjtnant vid Lifskvadronen 1716. Löjtnant vid drabanterna 1708. Sårad vid Krasnakut 1709. Adlad 1710. Generalmajor af kavalleriet 1713. Frih. 1719. Död som president i krigskollegium 1740. »Han bevistade tappert och manligen alla konung Karl XII:s krigståg. Räddade vid Poltava, ehuru själf illa sårad, konungen genom att lämna honom sin häst. Fången vid kalabaliken och fastlåst vid en brunn för att vattna byns boskap och hvilket räckte nio dygn, därunder han om dagarna bespisades med hafremjöl och varmt vatten och om nätterna nedsänkts i en underjordisk håla.» (Anrep).

HINSING, GÖRAN. Tillhörde drabantkåren åren 1700 och 1701. Illa sårad vid Narva. Dömdes tjänsten förlustig den 18 maj 1701.

»Enl. kungl. maj. nådigaste pardonbref af den 9 juli 1702

lösgifven ur arresten och benådad att få vara drabant igen.» Tillhörde åter kåren till 1705.

HIORTH, MÅNS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Död i juli 1708.

HOLLSTEN, PETTER. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1703.

»Dömd för duell den 27 juli 1703.» Återkom och tillhörde kåren 1706—1716. Var med i Bender. Afsked med majors karaktär och pension i oktober 1719.

HOOF, JACOB. Blef drabant den 5 november 1703. Tillhörde kåren 1703—1708.

HORN (AF KANCKAS), BENGT, f. 1668. Blef drabant i midten af oktober 1700. Illa sårad vid Narva. Dog af sina sår i mars månad 1701.

HORN (AF MARIENBORG), GUSTAF, frih. Löjtnant vid gardet. Korporal vid drabanterna i mars 1700. Tillhörde drabantkåren år 1700—1704. Avancerade i midten af september 1700 från korporal till kvartermästare. Sårad vid Narva. Blef öfverste den 10 januari 1704. (Kar. Krig. Dagb.) Generallöjtnant af kavalleriet. Död 1728.

»Han var med vid Clissow och Frauenstadt, hvarest han, efter yttersta prof på tapperhet och sedan han fått trenne blessyrer i lifvet, blef fången af Sachsarne; kom efter Ranstadtska freden lös och bevistade 1709 slaget vid Pultawa, blef slutligen fången vid Dnjepern och förd till Savinskoj.» (Anrep.)

HORN, CARL FRIEDRICH. Drabant, dog i december 1700 af vid Narva erhållna sår.

»Hans innestående gage utbetalades till korpral Frisendorff för dennes utgifter vid Horns begrafning.»

HORN (AF ÅMINNE), CHRISTER, frih., f. 1672. Illa sårad vid Narva. Befordrades till öfverstelöjtnant vid Björneborgs inf.-reg. i augusti 1701. Var med vid Ljesna 1708, »hvarifrån han olofvandes gick från regementet och armén, enligt ett Karl XII:s bref till senaten». (Anrep.)

HORN, HENRICH, frih. Förare vid gardet. Tillhörde drabantkåren år 1700—1708. Vice korp. 1707. »Blefven i slaget den 4 juli 1708» (Golovtjin).

HORN, REINHOLDT HINDRICH. Blef drabant den 28 juni 1702. Generaladjutant den 1 juni 1703.

HORN (AF ÅMINNE), THURE SIGISMUND, frih. »Kaptenlöjtnant i Göteborg.» Tillhörde drabantkåren åren 1700—1704. Blef korporal i juni månad 1700. Öfverstelöjtnant den 2 december 1704. Generalmajor 1719.

HULT, JOHAN. Tillhörde drabantkåren år 1700. Afsked samma år. Lefde 1714.

HULTENBERG, ANDERS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705. Sårad vid Narva.

HUMMER, ALEXANDER. Blef drabant den 14 augusti 1708. Stupade vid Krasnokutsk den 11 februari 1709.

HUUSS, ANDERS. Löjtnant vid Östgöta kavalleri. Blef drabant den 14 augusti 1708. Var med i Bender. Lefde ännu 1729.

HUUSS, HINDRICH. Blef drabant den 14 augusti 1708.

HÅRD, CARL MAGNUS, f. 1667. Fänrik vid gardet. Tillhörde drabantkåren år 1700—1709. Stupade vid Krasnokutsk den 11 februari 1709.

HÅRD, GUSTAF ADOLF, f. 1678. Underlöjtnant vid flottan 1700. Blef drabant den 10 januari 1707. Sårad vid Golovtjin och vid Krasnokutsk. Var med i Bender och blef vice korporal 1714. Korporal 1716. Öfverstelöjtnant 1718. Död 1773.

»Han var flere gånger illa blesserad, särdeles vid Holofzin (Golovtjin), var med vid Pultava och följde konungen till Turkiet.» (Anrep.) (Se äfven Hist. Handl. XVIII:3.)

HÅRD, LENNART, f. 1683. Blef drabant den 14 maj 1707. Var med i Bender. Vice korporal 1714. Öfverjägmästare 1719. Tillika major vid Vestgöta kavalleri. »Af en bonde skjuten i ryggen genom våda, däraf han dog 1747.» (Anrep.)

HÅRD, PER GUSTAF, f. 1684. Blef drabant den 6 maj 1707. Var med i Bender. Vice korporal 1714. Qvartermästare 1718. Generaladjutant 1720. Död 1728.

HÅRD, PETTER (PER). Blef drabant den 21 jan. 1707.

»Ihjälstucken af sin kamrat Engelbrecht knall och fall uthi fylleri, den 12 dec. 1708.» (Kar. Krig. Dagb. I.)

HÅGER, LARS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1702. Död den 27 juni 1702.

HÄLLBERGH, OLOF. Tillhörde drabantkåren år 1700.

VON JORDAN, NILS. Tillhörde drabantkåren från år 1699.

»Bortgången för duell med Gotth. Klingenbergh den 14 okt. 1705.» Öfverstelöjtnant. Död 1739.

KARTH, SVEN. Tillhörde drabantkåren år 1700. Afsked s. å. Lefde 1714.

KIEMPE, ANDERS. Tillhörde drabantkåren år 1700. Afsked i Kristianstad s. å.

KIÖMING, ANDERS. Tillhörde drabantkåren år 1700.

KLEMMITZ, CARL GUSTAF. Blef drabant den 30 nov. 1708. Sannolikt stupad vid Krasnokutsk den 11 februari 1709.

KLINGENBERGH, GOTTHARD. Blef drabant den 27 sept. 1701.

»Bortgången för duell med Nils von Jordan den 14 okt. 1705. Lämnade riket och blef först öfverste i ungersk tjänst samt sedan general i sachsisk och guvernör i Dresden.» (Anrep.)

Klingspor, Johan. Blef drabant den 25 april 1704.

»Förafskedad i juni 1708. Fången 1702 vid Caaen(?) och satt länge i fångenskap i Sibirien, därunder han förlorade all sin förmögenhet.» (Anrep.) Öfverste för ett tremänn.reg.:te.

Klintenbergh, Sven. Tillhörde drabantkåren 1700—1708. Död i duell den 21 jan. 1708.

Kloo, Johan, f. på 1670-talet. Blef drabant den 13 sept. 1704. Tillhörde kåren 1704—1708. Major vid Halländska regementet till fot 1712. Häradshöfding 1719. Adlad s. å. Död 1738.

Kloth, (Clodt), Petter Magnus. Ryttmästare vid Enkedrottningens lifreg:te till häst. Blef drabant i febr. 1701. Tillhörde kåren 1701—1709. Fången s. å. vistades under fångenskapen i Koschira. Afsked med öfverstelöjtnants karaktär 1722.

Koskull, Otto Johan, f. 1680, frih. Blef drabant den 20 maj 1701. Korporal 1711. Var med i Bender.

»Deltog uti den Expedition som borttog Konung August bref 1712; befordrades till Öfverste 1713; blef Chef för Östgötha Cavallerie 1716; bevistade fälttåget i Norrige 1718; blef General-Major och upphöjdes till Friherre 1720, samt dog 1728, 48 år gammal.» (Ennes.)

Illa sårad vid Stralsunds belägring 1715.

Krook, Måns. Tillhörde drabantkåren år 1700.

Kuhlhielm, Erik. Blef drabant den 19 april 1705. Tillhörde kåren 1705—1708. Var med i Bender. Major vid Riksänkedrottningens lifregemente till häst 1713. Korporal vid drabanterna. Död 1737.

Kursel, Johan Kristian. Blef drabant den 27 sept. 1701. V. korporal 1707.

»Blef illa blesserad i halsen vid Pultawa och der fången. Han vistades i början uti Swiäshski men blef som deltagande uti Rühls rymningsförsök fängslad med kedjor och insatt uti ett torn i Klinow. Han kom likväl lös och var 1713 i Tobolski och 1718 i Werchoturje.» (Ennes.)

Kursel, Christopher. Blef drabant den 27 sept. 1701. Dog i okt. samma år.

Kurck, Axel Gustaf, frih., f. 1668. Fänrik vid Jämtlands reg:te. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Befordrades till korporal den 14 dec. 1703. Död den 12 sept. 1704 af sina i slaget vid Klissow erhållna sår.

LAGERMARCK, JOHAN, f. 1686. Blef drabant den 14 aug. 1708. Stupade den 11 febr. 1709 vid Krasnokutsk.

DE LAIGNER, JOHAN. Löjtnant »i Hålland». Tillhörde drabantkåren åren 1700—1707. Vice korporal 1707. Var som korporal med i Bender. Var korporal ännu 1716. Sålunda ej stupad vid Golovtjin 1708, som Ennes uppger.

LEIJONHUFVUD, ERIK, frih., f. 1672. Löjtnant. Drabant 1700. Korporal den 14 sept. 1700. Stupade vid Narva den 20 nov. 1700.

LEIJONHUFVUD, KNUT, frih., f. 1674. »Kornet i Stade.» Drabant den 3 april 1700. Befordrades den 14 sept. 1700 till adjutant. Generaladjutant den 18 nov. 1700. Stupade den 20 nov. samma år i slaget vid Narva (Kar. Krig. Dagb. II) »vid konung Karl XII:s sida och medelst ett skott i hufvudet samt begrafd på konungens bekostnad i Riddarholmskyrkan, där fadern öfver honom uppsatte ett marmorepitaphium, med latinsk inskrift och Leijonhufvudska vapnet, samt lät öfver honom slå en skådepenning, på hvars ena sida ses hans bröstbild, med namn och titel, och på den andra, förutom en devis, jämte födelse- och dödstid, ett lejon hållande ett svärd och en lagerkrans. Under sina utrikes resor blef han en gång i Flandern öfverfallen af ett spanskt röfvarparti, deltog slutligen med utmärkelse i flera krigstillfälligheter, så i utländsk som i svensk tjänst.» (Anrep.)

LEIJONHUFVUD, NILS CHRISTER, frih., f. 1673. Fänrik vid gardet. Drabant den 3 april 1700. Korporal den 14 sept. s. å. Död i aug. 1708.

LEIJONSKIÖLDH, AXEL, frih., f. 1673. Löjtnant vid Dalregementet. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1707. Vice korporal.

»Förafskedad i maj 1707.» Fick öfverstelöjtnants karaktär 1719. Död 1729.

LENTZ, ANDERS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Var med i Bender.

LENTZ, CARL. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708.

LEVERENCE (LEWERENTZ), ALEXANDER. Kapten vid flottan. Blef drabant den 11 maj 1708. Deltog i kalabaliken 1713. Använd som kurir mellan Bender och Konstantinopel. (Se Kar. Krig. Dagb. V.) Var drabant 1716.

LEWENHAUPT, CARL, grefve, f. 1676. Drabant 1700. Befordrades till korporal den 14 dec. 1703. Öfverstelöjtnant den 4 nov. 1704 vid generalmajoren grefve Magnus Stenbocks dragoner. Fången vid Poltava. Död i fångenskap i Moskva 1711.

LEWENHAUPT, ERIK, grefve, f. 1679. Tillhörde drabantkåren åren

1701—1703. Blef öfverstelöjtnant den 30 november 1703 (vid generalmajor grefve Magnus Stenbocks dragoner).

Dödligt sårad 1704 $^{31}/_{10}$ i en skärmytsling med ryssarne vid Frauenstadt och afled dagen därpå i byn Tillendorff.

LIBEDINCKE, MARCUS. Tillhörde drabantkåren år 1700. Afsked s. å.

LIEWENHEIM se Gruell.

LILLIEGREN, EPHRAIM, f. 1668. Sergeant vid gardet. Drabant 1700. Sårad vid Narva. Var med i Bender. Vice korporal 1711. Korporal 1714. Öfverstelöjtnant vid Östgöta infanterireg:te 1717.

LINDBLAD, GABRIEL. Tillhörde drabantkåren år 1700.

LINDBERG, NILS. Tillhörde drabantkåren år 1700.

LILLIENGRIP, CASPER PETTER. Blef drabant den 26 okt. 1703.

»Förafskedad den 22 febr. 1705.» »Öfverstelöjtnant vid konung Stanislai i Polen Garde. Han blef 1705 i augusti tillfångatagen i förstaden Praga vid Warschau af polska generalen Wiesnowieki.» (Anrep.)

LINDBOM, ANDERS. Ryttmästare »af Åbolänningarne». Blef drabant den 27 februari 1705. Tillhörde kåren 1705—1715. Var med i Bender.

LINDROTH, JOHAN. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705.

LODE, DIEDRIC JOHAN, f. 1665. Blef drabant den 11 maj 1708. Var med i Bender. Tidigare generaladjutant i saxisk tjänst.

LODE, HERMAN. Blef drabant i juni 1705. Tillhörde kåren 1705—1708.

LODE, JOHAN VILHELM, f. 1673. Drabant i febr. 1701.

»Befordrades till Corporal vid Corpsen 1710, bevistade Calabaliqven 1713, efterföljde Konungen till Stralsund 1715, der han bevistade belägringen och troligen äfven träffningen vid Stresow på Rügen, s. å. Om han sedan bevistade Norska Fälttågen är obekant, men sannolikt, befordrades till Öfverste för ett Skånskt Tremännings Regemente 1717 och var slutligen Chef för Björneborgs Regemente, från hvilken beställning han tog afsked, och dog 1754, 81 år gammal, och ligger begrafven uti Harju Capell-Kyrka, i Birkala Socken.

Öfverste Lode kom i tjenst 1690 och åtföljde Svenska Hjelptroupperna till Holland; gick sedan i Engelsk och sluteligen uti Sardinisk tjenst, och utmärkte sig med mycken mandom; hemkom till Sverige 1700 och bevistade belägringarna i Narva och Riga, Slaget vid Klissow, belägringen af Thorn, Slagen vid Frauenstadt, Holofzin och Pultawa, hvarefter han följde med Konungen till Turkiet.» Ennes.

LODE, OTTO EVERT, f. 1663. Blef drabant den 27 sept. 1701. Vice

korporal 1707. Fången vid Poltava 1709. Korporal den 2 juni 1722. Öfverstelöjtnant s. å. Död 1736. Vistades under fångenskapen i Vologda. (Kar. Krig. Dagb. I.)

LODE, REINHOLD. Blef drabant den 27 sept. 1701. Tillhörde kåren 1701—1716. Var med i Bender.

LOHRMAN, ISACK. Fänrik vid Upplands reg:te. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1701. Dog den 16 jan. 1701.

LONG, STEN. Tillhörde drabantkåren år 1700.

LOOS, CORNELIUS. Blef drabant den 11 maj 1708.

»Han ägde stora insikter i fortifikationen; följde med ingeniörkåren Konung Karl XII på hans fälttåg till Polen och andra länder, samt bevistade därunder flera fältslag; skickades såsom förträfflig ritare 1711 ifrån Bender på konungens bekostnad och tillika med några andra, först till Constantinopel och sedan till Jerusalem, Egypten och flera kringliggande länder att afteckna därvarande märkvärdigheter, hvilket han till konungens högsta belåtenhet gjorde, samt öfverlämnade dem efter tvenne år afritade uti väl utförda kartor, med därvid bifogade anmärkningar till konungen i Bender, där dock en del vid kalabaliken uppbrändes.» (Anrep.).

Adlad 1711. Öfverstelöjtnant 1718. Död som generalmajor 1738.

LUD, THOMAS. Tillhörde drabantkåren år 1700.

LUDOWICK, JOHAN OTTO. Tillhörde drabantkåren åren 1695—1716.

LUND, ANDERS ASSARSSON. Fänrik 1682 vid Tavastehus läns reg. Tillhörde drabantkåren år 1700.

LUND, OLOF. Tillhörde drabantkåren år 1700. Afsked i Kristianstad s. å.

LUNDBERG, ERIK. Tillhörde drabantkåren år 1700.

LUNDBLAD, GABRIEL. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1703. Död den 28 dec. 1703.

LUNDBLAD, GUSTAF. Tillhörde drabantkåren år 1700.

MAYDEL, GEORG JOHAN. Kapten 1705. Blef drabant i maj 1707. Sårad af en kanonkula vid Poltava.

»Bevistade kalabaliken 1713, blef vicekorpral 1714, kvartermästare 1718, bevistade träffningen vid Stresow och belägringen i Stralsund 1715; befordrades till korpral 1718 och gjorde samma års fälttåg i Norge, fick öfverstes titel 1723 och blef naturaliserad och introducerad 1731; erhöll öfverstelöjtnants indelning vid Vestmanlands regemente 1733.» Dog samma år några och 50 år gammal.

MALMBERG, ABRAHAM. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. (Kar. Krig. Dagb.) Var med i Bender.

MARKMAN, ERIK, Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Sårad vid Narva. Var som vice korporal med i Bender.

MARTENS, SIRACUS. Blef drabant den 30 nov. 1708. Var med i Bender.

MELITZ, JACOB. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705 och 1707—1708. Hade afsked 1714.

MELLIN, BERENDT. Blef drabant den 11 nov. 1701. Dog i nov. 1708.

MEIJER, CARL. Blef drabant den 11 nov. 1701.
»Förafskedad den 28 juni 1705.»

MÖLLER, ANDERS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Korporal den 8 febr. 1705.

MÖLLER, PETTER. Löjtnant 1682 vid Blekinge ryttare. Tillhörde drabantkåren år 1700.

MÖRLING, CARL. Blef drabant den 10 jan. 1707.
»Blefven i slaget den 4 juli 1708.» (Golovtjin).

MÄHR, ERICH. Tillhörde drabantkåren år 1700.

NIEROTH, CONRAD. Blef drabant den 13 sept. 1704. Tillhörde drabantkåren 1704—1705.

NAUCKHOFF, GUSTAF. Blef drabant den 24 april 1705. Död i april 1708.

NORDEMAN, CARL. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Sårad vid Narva. Dog den 15 okt. 1708. (Af sår från Golovtjin.)

NORLING, ANDERS. Tillhörde drabantkåren åren 1697—1716. Sårad vid Narva. Var med i Bender.

NOPP, LEONHARDT. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Var med i Bender.

NORMAN, ANDERS. Blef drabant den 30 nov. 1708. Var med i Bender.

NORMAN, GUSTAF. Tillhörde drabantkåren år 1700.

NYBOM, JOHAN. Blef drabant den 24 maj 1707. Tillhörde kåren 1707—1708. Var med i Bender.

NYGREN, ANDERS. Stupade i slaget vid Narva den 20 november 1700.

OXEHUFVUD, CHRISTEN, f. 1683. Adjutant vid Jönköpings regemente. Fänrik därstädes 1704. Blef drabant 1708. Död 1713.

PALBITZKI, GUSTAF. Frih. Korporal vid gardet 1700. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705, 1707—1708.
»Blefven i slaget den 4 juli.» (Golovtjin).

VON PALMENBACH, OTTO. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708.
»Blefven i slaget den 4 juli 1708.» (Golovtjin).

PALMBERG, HENNING. Tillhörde drabantkåren åren 1696—1716. Var med i Bender.

PELLTZ, (PELS), LOUIS. Blef drabant den 30 sept. 1700. Stupade vid Krasnokutsk den 11 febr. 1709.

PELIKAN, ANDERS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705 och 1708—1713. Var med i Bender.

PERSCH, (PERS) ANDERS. Tillhörde drabantkåren år 1695—1716. Var med i Bender.

PIHLGREN, JOHAN. Tillhörde drabantkåren år 1700.

PILHROTH, ERIK. Tillhörde drabantkåren 1700—1709.

Fången efter slaget vid Poltava, vistades under fångenskapen i Tobolsk, hvarifrån han hemkom 1722 och tog afsked 1723, då han »för sina krigsförtjänster och långvariga fångenskap fick Öfverste-Lieutenants caracter.» (Ennes.)

PLATER, CASPER. Blef drabant den 9 april 1703.

»Förafskedad» den 29 juli 1704.

POLL, JOHAN GUSTAF. Blef drabant den 30 sept. 1700. Tillhörde kåren 1700—1708. Stupade vid Poltava.

POSSE, GUSTAF. Löjtnant vid Skaraborgs reg. 1706. Blef drabant den 4 aug. 1708.

Med konungen i Bender. (Se Kar. Krig. Dagb. V.) Död 1712 i Varniza.

POSSE, NILS. Blef drabant den 14 aug. 1708. Löjtnant vid Närike och Värmlands reg:te 1705. Stupade vid Gorodnoe d. 11 febr. 1709.

VON PREUTZ, FRIEDRICH, f. 1675. Blef drabant i midten af sept. 1700. Dog den 9 febr. 1701, af sina i Ingermanland undfångna blesyrer. »Utgaf under sin studietid i Åbo 1688 en latinsk disputation samt var i öfrigt en lärd man.» (Anrep.).

PUHLMEIJER, OTTO REINHOLT. Blef drabant den 22 maj 1708.

QUARIN, SEVERIN. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1701.

»Afdankat» den 20 sept. 1701.

RAGGE, HARALD. Drabant 1695. Tillhörde drabantkåren under åren 1700—1712. Sårad vid Narva. Adlad med namnet *Reutcrstjerna*, 1705.

»Arkebuserad i Bender 1712, för det att han ihjälstuckit en kockspojke.»

RAMKLOU, ERIK. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705.

RAMSAY, JOHAN GEORG. Blef drabant den 11 maj 1708.

»Blefven i slaget den 4 juli 1708.» (Golovtjin).

RAMSVÄRD, ANDERS. Löjtnant vid Lifregementet. Korporal vid drabanterna 1700. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1705.

Förordnades i nov. 1700 till adjutant i stället för den vid Narva den 20 nov. s. å. stupade K. Leijonhufvud. Öfverste vid

ett dragonregemente 1706 och vid svenska Adelsfanan 1708 Död som generallöjtnant 1727. Han blef fången vid Poltava och förd till Moskva, hvarifrån han ej hemkom förr än 1722.

RAPPE, BLECKERT LEONHARDT. Kvartermästare vid svenska adelsfanan, kornett därst. 1705. Blef drabant den 30 nov. 1708.

RASK, JONAS. Tillhörde drabantkåren år 1700. Lefde 1714.

REHBINDER, HINDRICH GEORG. Frih. f. 1672. Blef drabant den 9 juli 1702. »Förafskedad den 24 nov. 1704.» Fången vid Poltava och förd till Kasan, hemkom 1712. Död som öfverste och kommendant på Bohus fästning.

REHBINDER, LENARD. Frih. Blef drabant den 24 mars 1705.
»Bortgången för duell den 12 maj.» (1705.)

RIDDERBORG, (SCHEIBE) HENRIK. Blef drabant den 3 sept. 1703. Adlad 1704.
»Blefven i slaget den 4 juli 1708.» (Golovtjin.)

RIDDERBORG (DE MARÉ), JACOB, f. 1655. Blef drabant den 5 nov. 1703. Adlad jämte sin måg Henrik Scheibe 1704. Stupade 1709 vid Poltava.

RIDDERGROLL. Se Groll.

RIDDERSCHANTZ, EBBE. Blef drabant den 28 juni 1705. Vice korporal 1714. Öfverste i kejserlig och därefter i rysk tjänst. Död 1767 i Skåne som svensk generalmajor och tysk kejserlig riksgrefve Ulfeld-Ridderschantz. »Han gick med regementet 1702 mot Polen, och bevistade samma år slaget vid Klissow, där han själf eröfrade ett standar, men förlorade sin fader; åtföljde såsom drabant konung Karl XII, i hans krigsförrättningar och blef därunder flera gånger sårad, isynnerhet vid ett tillfälle, då han af ett spjut blef stucken genom lifvet, var äfven med i slagtningen vid Pultava, därifrån han kom med till Bender, hvarest han i kalabaliken den 1 febr 1713 så illa blesserades, att han vid konungens afresa till Sverige måste kvarstanna i Cronstadt i Siebenbürgen, därifrån han af sin slägtinge, kejserl. fältmarskalken grefve Ulfeld hämtades till Wien; vann, såsom adjutant åt den store Eugène, dennes fullkomliga aktning, och bevistade under honom fälttågen i Italien, Tyskland och Ungern samt 1717 belägringen af bataljen i Belgrad, deltog under ryska tjensten i polska kampanjerna och 1734 Danzigs belägring, återkom slutligen 1738 efter 36 års frånvaro, till Sverige.» (Anrep). (Se Platen. Skånska dragon reg:tets hist.)

ROBACH, DIEDRICH. Tillträdde drabantkåren åren 1700—1707. Illa sårad vid Narva.
»Dömd för duell emot Samuel Buuth den 21 mars 1707.»

Roos, Axel Erik, Frih. Född 1684. Son till den vid Poltava tillfångatagne generalmajoren Karl Gustaf Roos. Page hos Karl XII år 1700. Drabant den 14 aug. 1708. »Bevistade kalabaliken 1713, hvarest han med mod och rådighet utmärkte sig, samt fick flera blessyrer, särdeles då han och fänrik Aberg kastade sig öfver konungens person sedan han kullfallit på gården och emottogo turkarnas sabelhugg, hvarigenom konungens lif frälstes; men ingenting stod mera att uträtta. Konungen blef igenkänd och fången tillika med Roos och hela den härvarande lilla hjeltetruppen, som i 8 timmar fäktat med några tusen turkar och tartarer; friherre Roos' tapperhet belöntes genast genom utnämnandet till generaladjutant och s. å. till öfverste för Södra skånska kavalleriregementet. Reste någon tid derefter, på konungens befallning, till Sverige, ehuru hans blessyrer ej ännu voro läkta, för att gifva regeringen underrättelse om konungens tillstånd. Han mötte sedan konungen i Stralsund 1715, hvarest han deltog uti ett blodigt utfall; sändes härifrån som ambassadör till franska hofvet och träffade vid återkomsten konungen uti Lund, följde honom sedan under de bägge norska fälttågen; befordrades till generalmajor 1722, transporterades till öfverste beställningen vid Nylands dragonregemente 1725 och till Bohusläns dragoner 1728; tog afsked 1740 och blef landshöfding öfver Elfsborgs län, hvarifrån han tog afsked med generallöjtnants titel 1749, sedan han året förut blifvit Riddare af Svärds Orden och nu utnämndes till Kommendör af samma Orden. Han slöt sin lefnad, som varit en kedja af dygd, ära och hjältebedrifter 1765, 81 år gammal.» (Ennes). (Se Platen. Skånska dragonreg:tets hist.) Roos anses hafva varit förebilden till Tegnérs »Axel».

Rosen, Anders. Blef drabant den 14 febr. 1701. Major den 2 dec. 1704.

Rosenberg, Olof. Tillhörde drabantkåren åren 1697—1718.

Bevistade kalabaliken 1713. Deltog i fälttåget i Norge 1718. Afsked 1719 »med majors caracter». Död 1748. (Se Ennes II: 73).

Rosenhane, Jöran. Frih., f. 1678. Blef drabant den 14 sept. 1703. Tillhörde kåren 1704—1708. Död som generalmajor 1754.

Rosenschiöld, Gustaf. Blef drabant den 10 juli 1703. Död den 17 nov. 1704.

Rudbeck, Johan. Blef drabant den 19 april 1705.

Rühl, Johan Fredrich, f. 1675. »Cornet i Lijffland». Tillhörde drabantkåren från 1700—1708. Vicekorpral 1707. Använd vid belägringsarbeten framför Thorn, Viprek och Poltava.

»Han blef illa blesserad i hufvudet vid Pultava 1709 och

der fången. Vistades i början af fångenskapen i staden Swiäshski, hvarest han under det svenska fångarne 1710 därstädes och i Kasan gingo frie för all bevakning, uppgjorde en plan med drabantekorporalen Kursell, att rymma genom Ukrain till Pohlen, och deruti engagerade öfver 150 officerare och trenne tyska dragonregementer, (Schlippenbachs, Schreiterfelts och Hjelms) hvilka efter kapitulationen vid Dnieperströmmen hade gått i Rysk tjenst, och nu vore förlagde i garnision uti bägge förenämnda städer. Detta företag kunde så mycket lättare utföras, som inga ryska trupper funnos i landet, mer än högst svaga besättningar på slotten i Kasan och Swiäshski, hvilka på en öfverenskommen dag, på båda ställen skulle öfverrumplas, kommendanterna och alla ryska officerare ihjelslås, gevär, ammunition och kassor borttagas, och, sedan de sammansvurne förenat sig, aftåga till Pohlen och stöta till den der varande svenska armeen under General Marschalks befäl. Detta djerfva företag hade efter all anledning lyckats, om ej en förrädare, en svensk adjutant vid namn Brinck, dagen förut angifvit hela anläggningen för ryska kommendanten i Swiäshski, hvarpå alla svenska officerarne, så här som i Kasan blefvo om natten arresterade, och genom knutpiskan examinerade, då Rühl och Kursell jemte 12 andra officerare, såsom hufvudmän för anläggningen upptäcktes, hvilka alla blefvo med kedjor fängslade och insatta i ett torn i Klinow, utom Rühl som affördes till Kasan, der han inneslöts uti ett underjordiskt hvalf i ett torn, hvarest han i största elände tillbragte 9 år, och måste derunder mest lefva af vatten och bröd.

Denna hårda behandling oaktadt lefde han och kom hem ur fångenskapen 1722, då han fick Major-Indelning vid Adels-Fanan, vid hvilket han sedermera blef Öfverstelöjtnant. Han adlades 1727, med bibehållande af sitt förra namn, och befordrades till Öfverste för Adels-Fanan 1732. Denne redlige man slutade sin mödosamma lefnad i Finland 1740, uti en ålder af 65 år, ogift, då med honom utslocknade denna adliga ätt.» (Ennes) (Se Stiernman II.)

RY, JÖNS. Tillhörde drabantkåren år 1700. Afsked i Kristianstad s. å.

RÅLAMB, BROR, frih. Fänrik vid gardet 1693. Deltog på de allierades sida i tvenne fälttåg i Flandern 1694 och 1695. Blef drabant i midten af september månad 1700. Korpral den 8 februari 1705. Fången 1709. Vistades under fångenskapen i Tobolsk. Hemkom 1722. Blef öfverste vid Adelsfanan. Död som landshöfding i Vasa 1734.

RÖÖS, ISRAEL. Tillhörde drabantkåren åren 1678—1716.

SAHLBERG, LARS. Tillhörde drabantkåren år 1700.

VON SALTZA, EVERT FREDRIK. Kapten 1700. Blef drabant den 11 maj 1708. Deltog uti kalabaliken 1713, blef vicekorpral 1714, bevistade träffningen vid Stresow och Stralsunds belägring 1715, fången på Rügen, bevistade fälttåget i Norge 1718, befordrades till korporal 1719, fick öfverstelöjtnants titel 1723, blef naturaliserad och introducerad tillika med sina bröder 1731. Död 1750.

SCHIERLING, BJÖRN. Tillhörde drabantkåren år 1700.

SCHMITERLÖW, HANS GEORG. Drabant 1709. Var med i slaget vid Poltava och följde konungen till Bender. »Deltog i den expedition, som borttog konung Augusts bref till tartar-chan uti Moldau 1712, bevistade kalabaliken 1713.» Adlad 1723. Död som öfverste 1729. (Kar. Krig Dagb. IV, V.) (Se Stiernman II.)

SCHRUF, AXEL. Fänrik. Tillhörde drabantkåren åren från 1700. Dömdes tjänsten förlustig den 18 maj 1701.

»Enl. Kungl. Maj. nådigaste pardonbref af den 9 juli 1702 lösgifven ur arresten och benådad att få vara drabant igen.» Dog den 27 oktober 1708.

SCHUMPE, MÅNS. Tillhörde drabantkåren år 1700. Sannolikt den Magnus Schumpe, som 1677 $^{29}/_{1}$ blef fänrik vid Drottningens lifreg. till fot.

SEBECH, PETTER. Blef drabant den 20 februari 1702. Drunknad den 21 maj 1703.

SELLIESTRÖM, ERICH. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708.

SILFVERSPARRE, PEHR, f. 1679. Blef drabant den 21 september 1701. Major vid Södermanlands reg:te den 28 oktober 1708.

»Var med vid Riga, Klissow, Warschau, Holofzin och Poltava.» (Anrep.) Fången vid Czernowitz den 24 sept. 1709, återkom 1720. Död som generalmajor 1747. (Se Hist. Handl. XVIII: 3.)

SILFVERHIELM, GÖRAN, frih., f. 1681. Furir vid gardet. Drabant 1700. Uppdrogs att föra befälet öfver en skvadron, hvars chef stupat, under slaget vid Klissow 1702. (Kar. Krig Dagb. II.) Major den 6 november 1704. Död som fältmarskalk 1737.

»Han var med vid Narva, Dünaströmmen, Klissow och Pultowsk, där han tog sachsiske generallöjtnanten Beust till fånga, samt vid Thorn, hvarest han tvingade generalen och guvernören Saletsky att gifva sig fången, och hvilken förgäfves bjöd honom 1,000 dukater för sin frihet. Bevistade äfven slaget vid Pultava, efter hvars olyckliga utgång han fick befallning af Karl XII, hvilken han alltid beledsagade, att med 300 hästar eskortera ho-

nom till Bender; deltog i kalabaliken därstädes och vistades hos konungen ända till uppbrottet ifrån Turkiet, då han begaf sig till Stralsund, hvars belägring han öfvervar, därunder han blef blesserad samt hos danskarne fången; åtföljde konungen äfven under de norska fälttågen ända till konungens död.» (Anrep.) S. var med i Grothusens följe på dennes ambassad till Konstantinopel 1714. (Se äfven Platen, Skånska dragonreg:tets hist.)

SITTMAN, OTTO GUSTAF. Blef drabant den 4 dec. 1706. Stupade vid Krasnokutsk den 11 febr. 1709.

SKARPE (SCHARP), MÅRTEN GUSTAFSSON. Student i Lund 1702. Blef drabant den 10 januari 1707. Major. Död den 28 februari 1708 i Ukraine.

SKRADER, (SCHRADER), MIKAEL. Kornett vid Lifregementet. Drabant 1700. Föll i slaget vid Narva. Hans gage utbetalades till den efterlefvande modern.

SOMMAR, BALTZAR. Tillhörde drabantkåren år 1700.

SPAAK, JOHAN. Tillhörde drabantkåren år 1700. Major vid Villebrandtska regementet. Död 1740 13/12 i Finland.

SPENS, AXEL, grefve, f. 1681. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Sårad vid Narva. Blef major den 4 juli 1703. Öfverstelöjtnant vid Upplands kav. och vid Lifregementet 1722. Död som generallöjtnant 1745. Fången efter Poltavaslaget, förd till Moskwa, återkom 1722.

STAHL, FROMHOLT. Blef drabant i maj 1707. Tillhörde kåren 1707 och 1708. Var med i Bender.

STARCK, MATTS. Furir vid gardet. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. V. korporal 1707.

STARE, PETTER. Tillhörde drabantkåren år 1700.

VON STAUDEN, ADOLF MAGNUS, f. 1686. Utnämnd till drabant 1708. Död som major 1719.

STENBERG, GABRIEL. Löjtnant vid Södra Skånska kav. reg:tet. Blef drabant den 3 december 1706. Tillhörde kåren 1706—1716. Var med i Bender. Afsked 1719, med majors karaktär.

STIERNHÖÖK, OLOF. Fänrik vid gardet. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Blef den 7 september 1700 »befordrad till kapten vid H. K. M. lifgarde». Var med vid Düna, där han sårades. Död 1703.

STJERNEROOS, MAGNUS, f. 1685. Var med om expeditionen till Arkangel 1701. Blef drabant den 11 januari 1707. Blef vice korpral 1714. Korporal 1718. Adjutant s. å.

»Bevistade kalabaliken 1713, blef vice korpral 1714, efterföljde konungen till Pommern och bevistade träffningen vid Stresow och belägringen i Stralsund 1713, deltog i norska fälttågen,

blef öfverste 1723, generalmajor och kapten-löjtnant vid lifdrabantkorpsen 1744. Kommendör af Swärds Orden 1748, generallöjtnant 1751, general af kavalleriet 1755 och dog uti Stockholm 1762.» (Ennes.) »År 1711 och 1712. Varit commenderad till Tartariet ifrån Bender samt på turkiska flottan i Svarta hafvet och sedan att rekognosera ryska gränsen.» (Meritförteckning i Riksark.)

STORMCRANTZ, GUSTAF JOHAN, f. 1687. Blef drabant den 14 augusti 1708. Stupade vid Golovtjin 1708.

STUBBE, KNUT. Tillhörde drabantkåren år 1700.

STURCK, ANDERS. Regementskvartermästare af öfverste Putbusks reg:te. Blef drabant den 15 mars 1703. Tillhörde kåren 1703—1716. Var med i Bender.

STURCK, LARS. Blef drabant den 14 augusti 1708.

STORCKENFELDT, JOHAN CLAUDIUS. Blef drabant den 11 november 1701. Blef i maj 1702 »major vid Östgötiska Kavallerireg». Dog 1710.

SVENMAN, PETTER. Tillhörde drabantkåren år 1700.

SÅTTE, PETTER. Tillhörde drabantkåren år 1700. Korporal 1700.

TAUBE, JAKOB JOHAN, frih. Blef drabant den 21 januari 1707. Tillhörde kåren 1707 och 1708. Stupade vid Gorodnoe den 11 februari 1709.

TEGENSKÖLD, KARL FREDRIK, frih., f. 1665. Drabant den 3 september 1700. Vice korpral 1706. Korpral 1707. Öfverstelöjtnant vid Upplands regemente 1711. Öfverste och Chef för Dalregementet den 22 april 1719. Generalmajor 1721. Friherre 1727. Död 1735. (Se Pihlström-Westerlund. Dalregementets hist. III delen.)
»Var 1712 på den expedition, som borttog Konung Augusts bref till Tartan Chan; bevistade Calabaliqven.»

THOMSON, AXEL PATRIK, f. 1671. Tillhörde drabantkåren åren 1693—1716. Var med i Bender. Öfverstelöjtnant vid Riksänkedrottningens lifregemente till häst 1719. Död som öfverste och kommendant på Varberg 1748.

TIGERHIELM, JOHAN. Löjtnant vid Västmanlands reg:te. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1701. Död den 24 maj 1701.

TIMME, JOHAN. Tillhörde drabantkåren år 1700. Afsked s. å. den 8 sept. i Kristianstad.

VON TISENHAUSEN, ADAM JOHAN. Blef drabant den 14 februari 1701. Tillhörde drabantkåren 1701—1708.

VON TISENHAUSEN, CARL FRIEDRICH. Tillhörde drabantkåren åren 1700 1705.
»Bortgången för duell den 10 maj 1705.»

von Tisenhausen, Richard. Blef drabant den 20 maj 1701. Föll i slaget vid Düna den 9 juli 1701.

Trafvenfelt, Erik. Kvartermästare vid Lifregementet. Tillhörde drabantkåren från år 1700.

»Förafskedad den 12 december 1704.» Generaladjutant, sedermera öfverjägmästare. Död 1732.

Tranefelt, Werner, f. 1679. Blef drabant den 27 maj 1705.

»Bevistade kalabaliken 1713 och följde med k. Stanislaus till Zweybrücken 1714, kom sedan till konungen i Stralsund och utnämndes till korpral vid korpsen, hvarefter han blef dödsskjuten i träffningen vid Stresow på Rügen den 4 november 1715.» (Ennes.)

Treffenberg, Olof. Korporal vid Lifregementet. Tillhörde drabantkåren åren 1700 och 1701. Befordrades till öfverstelöjtnant vid Nylands dragoner den 12 aug. 1701. Stupade 1702 vid Vilna.

Tyberg, Johan. Tillhörde drabantkåren från år 1700. Död den 23 mars 1704.

Törne, Johan. Kapten. Utmärkte sig i träffningen vid Salladen 1703. Blef drabant den 28 juli 1705. Tillhörde kåren 1705—1713. Var med i Bender.

Törnqvist, Johan. Blef drabant den 14 augusti 1708. Stupade vid Poltava 1709.

Ulfsparre, Carl. Fänrik vid gardet. Drabant år 1700. Blef korporal i sept. 1700. Öfverstelöjtnant vid Dalregementet 1706. Öfverste för Skaraborgs regemente 1709. Stupade vid Poltava s. å.

Ulrich, Otto Gustaf. Tillhörde drabantkåren från år 1707. Var med i Bender. Var korporal 1716 (Platen. Skånska dragonreg:tets hist.).

von Ungern-Sternberg, Reinhold. Blef drabant i juli månad 1701.

»Bortgången för duell med korporalen Anton de la Barre den 12 nov. 1705.» Stupade vid Poltava 1709.

von Ungern-Sternberg, Fabian Ernst. Blef drabant den 20 maj 1701.

»Förafskedad den 6 april 1707.»

von Ungern-Sternberg, Magnus Christiern, baron. Qvartermästare vid drabanterna 1677, ryttmästare vid Nylands dragoner 1678. Blef ånyo drabant den 2 febr. 1701. Öfverstelöjtnant den 17 mars 1705. Död i pesten 1710.

Ungrooth, Erich. Tillhörde drabantkåren år 1700. Lefde 1714.

Wachtmeister, Carl, frih., f. 1683. Blef drabant den 1 april 1702. Ordinarie skeppskapten 1702. Död som amiral 1715.

WALDAU, JOHAN. Löjtnant. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1704. »Förafskedad den 5 dec. 1704.»

WALLENSTJERNA, SAMUEL, f. 1674. Ryttare vid Åbo läns kavalleri 1693. Furir vid gardet. Drabant den 3 april 1700. Vice korporal vid drabanterna den 12 nov. 1706. Korporal 1707.

»Var med då Konung Augusts bref till Tartar-Chan borttogs 1712; blef kort derefter General Adjutant och s. å. Öfverste; bevistade Calabaliqven 1713 och afsändes straxt derefter till Pommern, med angelägna depecher, bevistade Norska Fälttågen 1716 och 1718. Blef sedermera Chef för Björneborgs Regemente, uti hvilken beställning han dog 1733.» (Ennes.)

WALLRAWE, JACOB, f. på 1670-talet. Blef drabant i maj 1703.

»Dömd för duell i dec. 1708.» (Se Kar. Krig. Dagb. I.) »Han åtföljde öfverste Gyllenkroks kår till Moldau 1709 och blef fången vid Carnowitz, men rymde strax från ryssarna och kom hem till Sverige, då han tog afsked med majors karaktär.» (Ennes.) Död som major vid Skaraborgs regemente 1726.

WASENBERG, LARS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1704. »Förafskedad den 13 sept. 1704.»

WATTRANG, HANS, f. 1653. Tillhörde drabantkåren åren 1675—1708. Korporal 1700. Kvartermästare den 11 jan. 1704. Adlad 1705.

»Blefven i slaget den 4 juli 1708.» (Golovtjin.)

VON WEIDENHAIJN, GEORG. »Kapten af generalen grefve Leijonhufvuds regemente.» Blef drabant den 9 febr. 1703. Tillhörde kåren 1703—1716. Var med i Bender. Död som öfverstelöjtnant 1733.

WESSMAN, JOHAN. Blef drabant den 9 april 1703. Befordrades till major den 12 maj 1704.

WIBERGH, ANDERS. Tillhörde drabantkåren år 1700.

WICKSTRÖM, PETTER. Adjutant vid drabantkåren år 1700. »Förafskedad» 1700.

VICKSTRÖM, SVEN. Tillhörde drabantkåren åren 1700 och 1701. Föll i slaget vid Düna den 9 juli 1701.

VILLMAN, ANDERS. Kvartermästare vid drabantkåren år 1700.

WITTING, CASPER GOTTLIEB, adlad 1683. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1716. Illa sårad vid Narva. Var med i Bender. Var korporal 1716. Öfverstelöjtnant samt kommendant på sjökastellerna vid Karlskrona. Död den 28 maj 1718. (Karlskrona sjökastellers kyrkobok.)

WITTING, FABIAN GEORG, adlad 1683, f. 1668. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1708. Sårad vid Narva. Korpral 1707. Öfverstes karaktär 1720. Död 1722 i Adelsö socken.

WOLBERG, MATHIAS, f. 1680. Sårad vid Klissow 1702. Löjtnant 1706. Drabant 1708.

»Bevistade kalabaliken 1713, där han blef illa sårad i högra armen. Vice korporal 1714. Öfverstelöjtnants caracter 1723.» Adlad med namnet WOLBERG VON TUNGELFELT. Död 1747 som öfverste och kommendant på Karlsten.

WRANGEL AF FALL, FABIAN WILHELM, f. 1687. Löjtnant vid öfverste Liewens värfvade reg:te 1703, kapten vid öfverste Stackelbergs värf. inf.-reg:te 1705. Blef drabant den 30 nov. 1708. Fången vid Poltava och förd till Sibirien. Återkom 1722. Död som öfverstelöjtnant 1747.

WRANGEL AF ADINAL, REINHOLD, frih., f. 1682. Fänrik vid Västmanlands reg:te. Korporal vid drabantkåren år 1700. Stupade vid Narva den 20 nov. år 1700, vid Karl XII:s sida.

WRANGEL TILL KODDIL, NILS REINHOLD. Blef drabant den 27 sept. 1701. Var med i Bender. Major vid Kronobergs reg:te 1714. Var öfverstelöjtnant 1719. Död före 1729.

»Var konung Stanislaus följaktlig till Zweybrücken 1714; hemkom och befordrades till öfverstelöjtnant vid Björneborgs regemente, med hvilket han bevistade fälttåget uti Norge 1718, och deltog uti den besvärlighet, som åtföljde återtåget öfver fjällen.» (Ennes.)

WRANGEL af Adinal, REINHOLD, frih. Kapten 1674. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1702. Sårad vid Narva. Död i aug. månad 1702. Fader till kaptenlöjtnanten Otto Wrangel.

WULLF, TEODOR. Tillhörde drabantkåren åren 1707 och 1708. Var med i Bender.

WÅDE, MATTS. Tillhörde drabantkåren åren 1700—1703.

»Fått afsked den 15 april 1703.»

VÅGHALS, PETTER. Tillhörde drabantkåren åren 1700 och 1701. Dog den 15 febr. 1701.

YXKÜLL, DIDRICH. Blef drabant den 9 april 1703. Var med i Bender. Var korporal 1716.

YXKÜLL, FABIAN. Tillhörde drabantkåren år 1700. Stupade vid Narva.

ZEEDTZ, SAMUEL. Blef drabant den 27 sept. 1701. Tillhörde kåren 1701—1703. Major 1703. Adlad 1707. Chef för Bergsregementet. Död som öfverste i Malmö 1718.

Han var, enligt Anrep, bördig från Skottland. Åtföljde de hjälptrupper, som Karl XI skickade Holland. »Var med vid Narva, Düna och Klissow, där han, efter det hästen blifvit ho-

nom undanskjuten, blef af de förföljande så svårt krossad, att han på länge ej kunde göra tjänst.»

ZUR MÜHLEN, HINDRICH. Blef drabant den 11 maj 1708.

»Blefven i slaget den 4 juli 1708.» (Golovtjin.)

ÅKERBERG, MÅNS. Tillhörde drabantkåren år 1700.

VON ÖLLER, JOHAN FREDRIK, f. 1679. Drabant 1706. Var vice korporal 1716. »Qvarblefven i Nürnberg.» (1716.)

»Han var», säger Ennes, »ganska kunnig uti artillerivetenskapen och uppfann, i Bender, ett nytt slag af lavetter, att föra kanonerna med mynningen framåt; blef sedan vicekorporal, bevistade kalabaliken 1713 och kom hem 1716; dess följande händelser och befordringar äro okända, men 1729 var han placerad som öfverstelöjtnant vid Drottningens lifregemente, med Expectance lön, och lärer dött på 1730-talet.» Lefde 1732.

ÖHRNHJELM, CLAËS. Drabant den 10 jan. 1707.

»Blef fången vid Pultawa, och vistades under fångenskapen i Tobolsk, hvarest han dog 1716.» (Ennes.)

Bilaga I.

I Riksarkivet förvarad förteckning öfver de i mars och april 1700 nyantagna drabanterna.

Upsatz på dem som Fullmachter skola göras Färdiga före.

Till Corporaler antagne

Gustaf Horn: Lieut. af Gvardie.
Knuth Leionhufvud: Lieut. af Gardie.
Anders Ramsverd: Lieut. af Lijff Regemente.
Johan Hierta: Drabant.

Till Drabanter

1. Carl Ulsparre: Fenrich ʹaf Gvardie.
2. Nils Leionhufvud: Fenrich af Gvardie.
3. Carl Hård: Fenr: af Gardie.
4. Oluf Stiernhöök: Fenr: af Gardie.
5. Axel Duvall: Fenr: af Gvardie.
6. Magnus Frisendorf: Lieut. af Uplandz infant.
7. Nils Hammarhielm: Lieut. af Uplandz infant.
8. Michel Schrader: Cornet af Lijff Regement.
9. Clas Hierta: Cornet af Lijffregem.
10. Erich Leionhufvud: Cornet i Stade.
11. Johan Waldou: Lieut.
12. Hinrich Horn: Förare af Gvardie.
13. Ephraim Lilliegreen: Sergiant af Gvardie.
14. Carl Banco: Sergiant af Gvardie.
15. Christian Berg: Förare af Gvardie.
16. Mats Stark: Fourier af Gvardie.
17. Gustaf Pallpitski: Corp. af Gvardie.
18. Axel Erich Gyllenstierna: Corp: af Lijff Reg.
19. Jacob Duval: Feltväbl. af Gvardie.
20. Johan Fredrich Rygel: Cornet i Lijffland.
21. Nils Hielm: Fenr. i Hålland.
22. Lars Karplan: Lieut. på Flåtten.
23. Johan Gårdon: Lieut. i Hålland.
24. Christer Horn: Corp. af Smålandz Regem.
25. Samuel Wallenstierna: Fourier af Gvard.
26. Jöran Silfverhielm: Fourier af Gvardie.

27. Ture Horn: Capit. Lieut: i Giöteborg.
28. Erich Leionhufvud: Lieut. under Wellingk (?)
29. Axell Leionsciöld: Lieut. af Dahl Regemente.
30. Christer Horn: Cap: deer uhte.
31. Axel Schruf: Fenrich af Camphusens.
32. Erich Travenfelt: Qwartermäst: af Lijff Reg.
33. Per Gyntersberg: Lieut. af Sörmlänning.
34. Johan Liner: Lieut. i Hålland.
35. Reinholt Wrangel: Fenr: af Wässmanl.
36. Isak Lorman: Fendrik af Uplänningarne.
37. Johan Tigerhielm: Lieutenant af Wäsmanläng.
38. Axel Kurck: Fendrick under Jemtlänningarne.
39. Ephrahim Engelcrona, styckjunckare.
40. Oloff Treffenberg: Corporal under Lijff Reg:

Rulla uppå Hans Kongl. Maij:ts Drabanter som de

1700	1701	1702	1703	1704
Anders Bedig förre stam: blef Drab: 1677. *Israel Röös* förre stammen Drab: 1678. *Marcus Delavall* [*De Wahl*] förre stammen Drab: 1688. *Joh: Otto Ludvich* förre stammen Drab: 1695. *Axel P: Thomhson* förre stammen Drab: 1692. *Anders Persch* förre stammen Drab: 1695. *Lars Buth* förre stammen Drab: 1695. *Hening Palmberg* förre stammen Drab: 1696. *And: Norling* förre stammen Drab: 1697. *Olof Rosenberg* förre stammen Drab: 1697.			*Georg Weidenheim* Capitainie af Generall Gref Leijonhufvuds Reg: blef Drab: d. 9 Februarii. *Anders Sturck* Regementz Qwartermästare af Öfverste Putbusch Regemente Drab: d. 14 Martii.	Capit: Lieutnant Qwartermästaren **Corporaler** *Johan Laigner* *Daniel Drefling.* *Caspar Witting.* *Joh: Wilh: Lode.* *Reinholdt Lode.* *Caleb Frumerie.* *Ephraim Lilliegren.* *Joh: M. Brümmer.* *Joh: Did: Uxkull.* *Otto Ulrich.* **Lilla** Predicanten *Mag:* Extraord: Predicant Auditeurn *Johan* Fältskiärsgesällen Fältskiärsgesällen

Bilaga 2.

nu för tiden befinnas. Ystadh d. 24 Junii Anno 1716.

1705	1706	1707	1708	1709
And: Lindbohm Ryttmästare af Åboläningarne Drab: d. 27 Februar.	*Petter Holsten* förre stammen, bekom ny fullmacht d. 13 November.		*Alexand: Leverentz* Capitaine af flottan Drab: d. 11 Maii.	
Carl Gust: Hårdh *Olof Segerschiöld*	*Hind: B: Bülau* Capitaine af Öfverste Putbusch: Regement. Drab: d. 13 November.		*Eric G: Blomhielm* Lieutn: af Lijf Dragon. Drab: d. Iulii fången på Rügen d. 16 November 1715.	
Vice Corporaler [1] *Joh: Ehrenschiöld.* [1] *Joh: F: Öller.* *Gust: A: Hårdh.* *Carl Carplan.* *Magnus Stiernros.* *Pehr G: Hårdh.* *Lenardt Hårdh.* *Georg Maijdell.* *Joh: Carplan.* [2] *Ewert F: Saltza.* [3] *Math: Wollberg.*	*Bengt A: Bürger* Lieutnant i Dorpt Drab: d. 31 Octob.		*Anders Huuff* Lieutn: af Östg-Cavall Drab. d. Iulii.	
Staben. *Carl Sternell* *M. Ryzelius.* *Herlin.* *Dapitz.* *Gozæus.*	*Gabriel Stenberg* Lieutnant af Södra Skåningarne Drab: d. 3 Decemb.		*Nathanael Franck* Lieutn: af Öwerste Hielms Dragoner Drab. d. Iulii.	
			Hans H: Cronhiorth. Lieutn: af Adelsfanan Drab: d. 30 Novemb.	
			Jonas Alstrin Lieutn: af Öfverste Hielms Dragoner Drab: d. 30 Novemb.	

[1] Förlofvade (permitterade). [2] Sink efterblefwen i Hamburg. [3] fången på Rügen.

(Riksarkivet.)

CENTRAL-TRYCKERIET
STOCKHOLM

